

MILLIY TIKLANISH

21 (134)

2011 йил 1 июнь, чоршанба

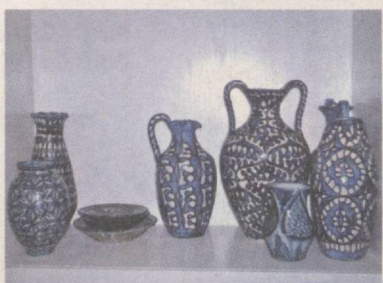
Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партиясининг ижтимоий-сиёсий газетаси

www.milliytiklanish.uz

2008 йил 30 октябрдан чиқа бошлаган

Гурумсарой кулолчилик мактаби

Поп туманидаги Гурумсарой қишлоғи юртимизда кулолчилик аъёналарини давом эттириб келаётган ва кўплаб уста кулоллар етишиб чиққан қадимий қишлоқ ҳисобланади. Манбаларда ёзилишича, уста Кўки деган одам келиб, шу ерда яшаб, кулолчиликка асос солган.

Билим — тараққиёт омили

Сўнгги ўн йиллар мобайнида Малайзия ўзининг иқтисодий ўсиш кўрсаткичлари билан жаҳон ҳамжамияти эътиборини қозонди. Бу борада «Осиё йўлбарслари» дея эътироф этилган давлатлар гуруҳига етиб олган мамлакат ҳамон ўзига нисбатан эътибор жалб этишда давом этмоқда.

Тасвирий санъат галереяси

Пойтахтимизнинг кўрқига кўрк қўшиб турган Ўзбекистон тасвирий санъат галереяси ўзида шарқона меъморий аъёналарни замонавий жиллолар билан уйғунлаштира олган. Саройнинг улғувор пештоқини кўтариб турган ўттиз икки муаззам устун, деворининг кўнгалга хуш ёқувчи ранги жамики миллий сифат ва хусусиятларни ўзида жамлаган.

5 МАЪНАВИЯТ

● ДАВРА СУХБАТИ

МУСТАҚИЛ ЮРТ ЁШЛАРИ

КЕЛАЖАГИМИЗ ТАЯНЧИ

Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партиясининг Олий Мажлиси Қонунчилик палатасидаги фракцияси, партиянинг "Ёшлар қаноти" билан ҳамкорликда "Мустақил юрт ёшлари - келажагимиз таянчи" мавзусида давра суҳбати бўлиб ўтди. Унда ЎзМТДП Қонунчилик палатасидаги фракцияси ва Марказий Кенгаши аъзолари, "Қатағон қурбонлари хотираси" музейи ва "Шаҳидлар хотираси" хайрия жамғармаси ходимлари, партия "Ёшлар қаноти" фаоллари ҳамда ОАВ вакиллари иштирок этди.

Давра суҳбати ёшларда юртимиз ва жаҳонда кечаётган сиёсий жараёнларга нисбатан дахлдорлик ҳиссини уйғотиш, турли хил гоёвий таҳдидларга қарши мафқуравий иммунитетни шакллантириш, улар онгига миллий

истиқлол ғоясини сингдириш мақсадида ташкил этилди.

Таъкидлаш жоизки, ёш авлод маънавиятини юксалтиришда миллий қадрият, аъёна ва урф-одатларимизнинг ўрни бекиёс. Шунундан назардан бой ўтмиши-

миз, аждодлар маънавий меросини ўрганиш ва келгуси авлодларга бекаму кўст етказишга қаратилган тадбир, давра суҳбати, учрашув ва турли хил кўрик-танловлар муҳим аҳамият касб этади. Бу борада Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партияси томонидан "Мустақилликка 20 йил: ижтимоий-иқтисодий ва сиёсий ислохотлар ёшлар нигоҳида", "Юксалаётган Ўзбекистон кеча ва бугун", "Мустақил юрт ёшлари-келажагимиз таянчи" каби мавзуларда ўтказилаётган тадбирлар ёшлар маънавияти ва тарихий ўзгичлигини англаштиришда туртки бўлиши шубҳасиз.

2-бет

● КЎРГАЗМА

БОҚИЙ АЪНАЛАР

Тошкентда Раҳимовлар сулоласининг "Тошдаги суратлар - замонавий кулолчиликда" мавзусидаги кўргазмаси бўлиб ўтди.

"Устоз-шогирд" кулолчилик мактаби, "Ўзбекистон маданияти ва санъати форуми" жамғармаси, "Ижод" уюшмаси томонидан ташкил этилган кўргазмада қадимий тошдаги суратлар билан безатилган буюмлар намойиш этилди.

Раҳимовлар оиласи кулолчилик санъати донгини оламга ёйишда ўзининг салмоқли ҳиссасини қўшиб, ушбу аънавий санъат турини сайқаллаб, бойитиб келаётган кулоллар авлодидир. "Устоз-шогирд" кулолчилик мактабида кулоллар сулоласи вакиллари ўзига хос экспозицияси ташкил этилиши яхши аъёна тусига кирган.

Айтиш жоизки, мамлакатимизда тошдаги суратлар мавжуд бўлган кўплаб худудлар бор. Уларнинг энг йириклари Самарқанддаги Илсоний ва Оксой, Тошкент вилоятидаги Хожиқент, Фарғонадаги Суратсой, Жиззахдаги Марғузар тоғларидаги Тақиятош ҳамда Навоий шаҳри яқинидаги Сармишсойдир. Бу ерда бир неча минг йиллар муқаддам яшаган одам қувонч ва изтироблари, муаммолари ҳақида бебаҳо маълумотлар, ўрганилмаган тарих зарварлари кашф этилди. Акбар Раҳимов ва унинг ўғли Алишер эса тоғ чўққиларидан топишган ноёб суратлар билан безатилган сопол идишлар яратишга қарор қилишди.

Азима ҚИЁСОВА,
"Туркистон-пресс"

4-бет

КОНЦЕПЦИЯ: ЎЗМТДПнинг УСТУВОР ВАЗИФАЛАРИ

ҚОНУНЛАР ИЖРОСИ УСТИДАН ПАРЛАМЕНТНИНГ НАЗОРАТ ФАОЛИЯТИ

КОНЦЕПЦИЯДА УНИ ЯНАДА ТАКОМИЛЛАШТИРИШ
ҲОЯСИ ИЛГАРИ СУРИЛДИ

Ўзбекистонда парламент ислохотларининг босқичма-босқич амалга оширилиши, икки палатали Олий Мажлисининг шаклланиши ва фаолият олиб бориши парламент олдида янги вазифаларни қўйди. Хусусан, Давлатимиз раҳбари Ислам Каримов Олий Мажлис палаталарининг 2010 йил 12 ноябрь куни бўлиб ўтган қўшма мажлисидаги маърузасида парламент назоратини ташкил этиш бўйича янги ғояларни илгари сурди.

Маълумки, парламент назорати вазифаси барча мамлакатларда бир хил амалга оширилмайди. Бу вазифа ҳар бир давлатнинг сиёсий тизимининг ўзига хослигидан келиб чиқиб ажарланади. У ҳукуматнинг бюджет ижроси тўғрисидаги ҳисоботларида, жамият ҳаётига дахлдор муҳим масалалар бўйича парламент муҳокамаларида, парламент сўровлари, парламент эшитувлари ва бошқа шу кабиларда ифодаланади.

Парламент назорати соҳасида нафақат хорижий мамлакатларнинг парламентларида, балки ўзбек миллий парламентаризми тарихида ҳам ўзига хос тажриба тўпланган бўлиб, у ўзининг алоҳида ўрнига эга. Маз-

кур институт, мамлакатимиз парламенти икки палатали шаклда фаолият юрита бошлаганидан сўнг янада такомиллаштирилди. ЎзМТДП нуқтаи назарича, парламент назорати институтининг бугунги кунда бундай аҳамият касб этишини, энг аввало, ҳокимиятнинг турли тармоқлари, жумладан, давлат ҳокимияти органлари ваколатлари ўртасидаги мувозанатни таъминлаш зарурати билан изоҳлаш мумкин.

Юридик адабиётларда парламент назорати институти тушунчаси ҳокимиятнинг бўлиниши ва уларнинг ўзаро муносабати принципларида ўз аксини топадиган қонунчилик ҳокимияти органларининг аънавий

функцияси деб таърифланади.

Ўзбекистон Республикасида Олий Мажлис палаталари томонидан амалга оширилаётган парламент назоратининг асосий йўналишлари, биринчидан, Ўзбекистон Республикаси қонунлари, Олий Мажлис палаталари қарорлари ижроси устидан назоратни; иккинчидан, Ўзбекистон Республикаси Президентининг муҳим сиёсий масалалар бўйича фармонларини тасдиқлаш орқали назоратни амалга оширишни, учинчидан, давлат бюджетини тасдиқлаш ва унинг ижросини назорат қилишни, тўртинчидан, инсон ҳуқуқларига риоя қилиниши соҳасидаги назоратни, бешинчидан, давлат органларини шакллантириш ва мансабдор шахсларни сайлаш, тайинлаш ёки тасдиқлаш йўли билан назорат шаклини амалга оширишни, олтинчидан, парламент олдида ҳисобдор органлар ва мансабдор шахсларнинг ҳисоботларини тинглаш ва улар фаолияти юзасидан тегишли қарорлар қабул қилиш орқали назоратни амалга оширишни ўз ичига олади.

2-бет

● 1 ИЮНЬ — ХАЛҚАРО БОЛАЛАРНИ ҲИМОЯ ҚИЛИШ КУНИ

БОЛА ВА КИТОБ

ҲАМКОРЛИГИ ТАРБИЯДА МУҲИМ ЎРИН ТУТАДИ

Тўрт ёш остонасида турган Сабинабонунинг жавончасига разм солсам, китобчалари ўнгадан ошибди. Китоблар менга унинг кун эмас, лаҳза сайин ортиб бораётган саволларига жавоб беришим учун яқин кўмакдош аслида. Масалан, қаршидан чиқиб қолган жонсиз капалакка боқиб: "У яна уйғонадими?", дея сўраганида капалакнинг яна ҳаётга қайтишига яна гулдан гулга сакраб кўзни қувонтиришига ишонтиришим учун китоблар ва ундаги ажиб эртақлар менга энг таъсирли ва самарали восита бўлади.

Бола кўрган-кечирганларини, атрофидаги оламда содир бўлаётган ҳодисаларни, кишиларнинг унга нисбатан бўлган муносабатини ўзининг кичикгина тасаввурда ҳис этиб, уйқусида тушлари орқали янада теранроқ англаши олимлар томонидан аниқланган. Бу борада унга ранг-баранг китоблар, маликалару ботир ўғлонлар ҳақидаги эртақлар олам ва одам ҳақидаги илк тушунчаларни шакллантиришда бевосита

ёрдам бериши ҳам бор ҳақиқат.

БОЛАЛАРНИ МИЛЛИЙ РУҲДА ТАРБИЯЛАШ ОМИЛИ

Лазиза МУХТОРОВА,
Чирчиқ шаҳридаги
31-сонли МТМ
тарбиячиси:

- Биласизми, болалар шундай эртақларни яхши кўришадими, унинг ичига кириб кети-

шади, гўё. Ўқув йили бошида ота-оналардан китоблар олиб келишини ҳам сўраймиз, чунки уйдагилар олиб келган китобларни болалар яхши сақлайди. Ҳар бир бола ўзича бир олам, шунга қараб мулоқотга кириш зарур. Уларга "Ур ўқумок", "Зумрад ва Қиммат", "Алпомиш ва Барчиной" сингари эртақ қаҳрамонлари орқали миллий тарбияни сингдиришга ҳаракат қилсак, "Золушка", "Шолғом эртаги" каби бошқа миллият эртақларини ҳам таништирамиз. Менимча, оналар болаларини уйга олиб кетаётганда: "Бугун боғчада нима единг, сени ҳеч ким уришмадимми?", деган одадий саволлардан кўра, болаларнинг қулиқ қилган ишларини, боғча орасидан ўрганган шеър ва эртақларини сўраб борсалар, бу бола хотирасини мустаҳкамлайди.

4-бет

"Milliy tiklanish" газетасига обуна бўлинг!

Нашр кўрсаткичи — 158

СИЁСАТ

КОНЦЕПЦИЯ: ЎЗМТДПнинг УСТУВОР ВАЗИФАЛАРИ

ҚОНУНЛАР ИЖРОСИ
УСТИДАН ПАРЛАМЕНТНИНГ
НАЗОРАТ ФАОЛИЯТИКОНЦЕПЦИЯДА УНИ ЯНАДА ТАКОМИЛЛАШТИРИШ
ҲОЯСИ ИЛГАРИ СУРИЛДИ(Давоми.
Боши 1-бетда)

Буларнинг барчаси давлат ҳокимиятини амалга ошириш, қонунустуворлигини таъминлаш, халқ ҳокимиятичилигини амалга оширишда парламентнинг устувор аҳамиятга эга эканлигидан келиб чиқади. Масалан, Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 2, 7-моддаларида "Давлат халқ иродасини ифода этиб, унинг манфаатларига хизмат қилади. Давлат органлари ва мансабдор шахслар жамият ва фуқаролар олдида масъул..." эканлиги, шунингдек, "Халқ давлат ҳокимиятининг бирдан-бир манбаи..." деб белгиланганлиги ҳам улар фаолияти устидан доимий равишда назорат ўрнатиш заруратини келтириб чиқаради. Бу назоратни амалга ошириш эса, айнан, парламент ваколатига берилган. Жумладан, Ўзбе-

Президентимиз илгари сурган Концепция талабларидан келиб чиқиб парламент назоратини тартибга солувчи махсус қонун қабул қилиш зарурати мавжуд. Шубоис ЎЗМТДП ва унинг Олий Мажлиси Қонунчилик палатасидаги фракцияси мазкур қонунга партиямиз дастурий мақсадларидан келиб чиқиб бир қатор тақлифларни билдирмоқда. Хусусан, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси Кенгазининг 2008 йил 26 августдаги 854-I-сонли Қарори билан тасдиқланган "Парламент сўровини амалга ошириш тартиби" Қонунчилик палатаси томонидан парламент сўровини амалга ошириш механизмининг ва унда нима-ларга амал қилиш лозимлиги белгилаб берилган. Ушбу ҳужжатда Қонунчилик палатаси ва унинг депутати томонидан давлат ҳокимияти ва бошқаруви органларининг мансабдор шах-

таси ҳамда Сенатининг қўшма йиғилишида қилган "Мамлакатимизни модернизация қилиш ва кучли фуқаролик жамияти барпо этиш - устувор мақсадимиздир" номли маърузасида таъкидлаганидек, мамлакатнинг ижтимоий-сиёсий ҳаётида парламент ролини янада кучайтириш масаласи бўлиб қолмоқда. Парламент назорати ҳақида қандай бажарилаётгани устидан қатъий парламент назоратини, депутатлик назоратини ўрнатиш..." биз учун муҳим вазифалардан бирidir.

Қонунлар қанчалик пухта ва мукамил бўлмасин, уларни ҳаётга тўлақонли татбиқ эта олмасак, қўзлаган мақсадимизга ета олмаймиз. Шунинг учун ҳам парламент назоратининг самарадор тизимини йўлга қўйиш жуда муҳим.

Шу боис парламент назорати бўйича қабул қилиниши кўтилатган янги қонунда бугун мавжуд амалиёт ва чет эл тажрибасидан келиб чиққан ҳолда парламент назоратининг йўналишлари, шакллари ва бошқаруви ҳақида назорат ваколатини амалга ошириш жараёнида парламент палаталарининг ўзаро таъсир механизмларини аниқ белгилаб олиш зарур.

Олий Мажлис Қонунчилик палатаси назорат функцияларини амалга оширишнинг самарасини палата кўмиталари ва сиёсий партиялар фракциялари ва Экоҳаракат депутатлик гуруҳининг салоҳиятини ошириш ҳисобидан янада такомиллаштириш талаб этилади. Бу борада, биринчидан, қонунчиликдаги аниқ масалаларни такомиллаштириш юзасидан депутатлар ва сайловчилар ўртасидаги муносабатларни янада қондантириш лозим.

Парламент назорати бўйича қабул қилиниши кўтилатган янги қонунда бугун мавжуд амалиёт ва чет эл тажрибасидан келиб чиққан ҳолда парламент назоратининг йўналишлари, шакллари ва бошқаруви ҳақида назорат ваколатини амалга ошириш жараёнида парламент палаталарининг ўзаро таъсир механизмларини аниқ белгилаб олиш зарур.

қонун Республикасининг "Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси тўғрисида"ги Конституциявий қонуни Қонунчилик палатаси ва Қонунчилик палатаси депутати давлат ҳокимияти ва бошқаруви органларининг мансабдор шахсларига уларнинг ваколатларига қирадиган масалалар юзасидан асосланганлигини тушунириш бериш ёки нуктаи назарини баён қилиш талаби билан парламент сўрови йўллаши (12-модда), давлат органлари ва бошқа ташкилотлардан, мансабдор шахслардан ҳужжатларни, эксперт хулосалари, статистика маълумотлари ва бошқа маълумотларни талаб қилиб олиши, шунингдек, давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари раҳбарларининг Ўзбекистон Республикаси қонунлари, бошқа қонун ҳужжатлари ҳамда кўмиталарнинг қарорлари улар томонидан қандай бажарилаётгани ҳақидаги ахборотларини эшитиш ваколати билан (18-модда) таъминланган.

Мазкур конституциявий қонуннинг 21-моддасига мувофиқ, Қонунчилик палатаси кўмиталарининг давлат органларига юборилаётган қарорлари улар томонидан қўриб қилиниши шарт, натижалари ёки қўрилган чоралар тўғрисида, агар қарорда бошқача қоида белгиланган бўлмаса, узоғи билан бир ойдан кечиктирмай хабар қилиниши керак. Унинг 25-моддасида эса фракция ва депутатлик гуруҳига Қонунчилик палатаси мажлисида давлат ҳокимияти ва бошқаруви органларининг мансабдор шахсларига уларнинг тасарруфига қирадиган масалалар юзасидан асосланганлигини тушунириш бериш ёки нуктаи назарини баён қилиш талаби билан мурожаат этиши, ҳукумат аъзоларини уларнинг фаолияти масалалари юзасидан эшитиш тўғрисида масала қўйиши, фракциянинг, депутатлар гуруҳининг фаолияти учун зарур материаллар ва ҳужжатларни давлат органлари ҳамда уларнинг мансабдор шахсларидан талаб қилиб олиш ҳуқуқи берилган.

Шуни алоҳида таъкидлаш жоизки, Ўзбекистон Республикаси Президентини Ислам Каримовнинг Олий Мажлиси Қонунчилик пала-

Парламент назорати таҳлили шуни кўрсатадики, унинг таркибига кирувчи қонун ижросини дастлабки, жорий ва кейинги кўринишларида таҳлил қилиш муҳим аҳамиятга эга. Қонунчиликни умумий парламент назорати ва мониторинг қилишда мақсадли, режали ёндашув талаб этилади. Жамият ривожининг нисбатан долзарб соҳаларини қамраб олувчи қонунлар таҳлилига биринчи даражада эътибор қаратиш лозим. Энг муҳим масалаларни палатанинг кенгайтирилган йиғилишларида муҳокама этиш зарур.

Парламент палаталарининг ўзаро ҳамкорлиги қанчалик муҳим бўлса, кўмитанинг суд ва ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар билан биргаликда иш олиб бориш ҳам долзарб. Шунинг учун ҳам парламент палаталари ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларнинг молиявий назорат бора-сидаги ҳамкорлиги механизминини ишлаб чиқиши зарур.

Парламент сўрови самарадорлиги қонунчиликда уни амалга ошириш ва чора-тадбирларни вақтида бажариш механизминини янада аниқлаштириш талаб этади. Парламент сўровига расмийлик сифатида ёндашувнинг олдини олиш мақсадида, чора-тадбирлар комплексини ишлаб чиқиш мақсада мувофиқ.

Парламент назорати тушунчасини, фаолиятини тўлалигича қамраб оладиган "Парламент назорати тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Қонунини ишлаб чиқиши қўллаб-қувватлаймиз. Қонун лойиҳасида парламент назоратининг асосий мақсади, принциплари, объект ва субъектлари, тадбирларни ташкиллаштириш услуби ва шакллари, парламент назоратини амалга оширишга тўқнаш қилганларнинг жавобгарлиги тўғрисидаги масалалар батафсил акс эттирилиши лозим.

Мазкур қонунда парламент назоратининг палаталар фаолияти, кўмиталар ва депутатлар фаолиятидаги роли ўз аксини топиши лозим. Шунингдек, қонунда парламент назоратини амалга ошириш жараёнида тузилган ишчи гуруҳлар фаолияти, ваколати ва улар томонидан ўтказиладиган махсус тадбирлар тартиби тўлиқ келтирилиши керак.

Назорат ваколатининг махсус

ЎЗМТДП Марказий Кенгаши Ижроия Кўмитаси ва Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университети ҳамкорлигида Мустақиллигимизнинг 20 йиллигида бағишланган "Маънавий янгиликлар жараёнида этика ва эстетиканинг долзарб муаммолари" номли илмий-амалий анжуман ўтказилди. Унда ЎЗМТДПнинг Олий Мажлиси Қонунчилик палатасидаги фракцияси ва Марказий Кенгаши аъзолари, юртимиздаги нуфузли олийгоҳлар раҳбарлари, университет профессор-ўқитувчилари, талабалар ва ОАВ вакиллари иштирок этди.

● **АНЖУМАН**

МАЪНАВИЙ ЯНГИЛАНИШ

ЖАРАЁНЛАРИДА ЭТИКА ВА ЭСТЕТИКА
ФАНЛАРИНИНГ ЎРНИ

аҳамияти, айниқса, тарбиянинг замонавий муаммолари ва миллий-маънавий қадриятлар тизимидаги ўрнини илмий мунозаралар орқали ёшларга етказиш лозимлигини алоҳида эътироф этдилар.

Анжуманда ЎЗМТДП МК Ижроия Кўмитаси раиси сўзга чиқиб, тараққиёт шиддатли тарзда илдамлаб бораётган ҳозирги замонда олам ва одам глобал муаммолар билан рўбарў келаётгани, айти шундай мураккаб бир вазиятда «ахборот хуруж» ва унинг салбий оқибатлари намойён бўлаётгани, интернет орқали миллий менталитетимизга, халқимизнинг минг йиллар давомида шакланган ўзига хос характериға ёт турли сайтларни ёшларимиз маънавиятига салбий таъсир кўрсатишининг олдини олишга эътибор қаратди.

Тадбир фан, таълим, тарбияда этика ва эстетика фанлари-

нинг ўрни, санъат, маданият ва қадриятлар ривожининг ахлоқий-эстетик асослари, глобаллашув жараёнида амалий этиканинг долзарб масалалари каби йўналишларда иш олиб борди. Мазкур йўналишлар асосида тайёрланган материаллар иштирокчилар эътиборига ҳавола этилди.

Шунингдек, анжуман доирасида этика ва эстетика кафедраси профессор-ўқитувчилари томонидан яратилган янги ўқув-услубий адабиётлар ҳамда таниқли рассом Муртазо Эргашевнинг шахсий кўргазмаси, Республика рассомлик коллежи ўқувчиларининг ижодий ишлари намойиш этилди.

Тадбир сўнггида таниқли санъаткорлар ва ёш ижодкорлар ижросидаги гала-концерт иштирокчиларда катта таассурот қолдирди.

ЎЗ МУХБИРИМИЗ

● **ДАВРА СУҲБАТИ**

МУСТАҚИЛ ЮРТ ЁШЛАРИ

КЕЛАЖАГИМИЗ ТАЯНЧИ

(Давоми.
Боши 1-бетда)

Тадбир доирасида ЎЗМТДП "Ёшлар қаноти" томонидан мустақиллигимизнинг 20 йиллигига бағишланган "Озод юртнинг обод гўшаси" шиори остида ўтказилган ёшлар акцияси ғолиблари тақдирланди. Унга қўра ЎЗМТДП Андижон вилояти "Ёшлар қаноти" фаоллари биринчи, ЎЗМТДП Самарқанд ва Навоий вилояти Кенгаши "Ёшлар қаноти" иккинчи, ЎЗМТДП Фарғона вилояти Кенгаши "Ёшлар қаноти" учинчи ўринларга муносиб деб топилди.

Тадбир иштирокчиларининг фикр-мулоҳазалари билан қизиқдик.

Мухлиса МУСТАФОВЕВА, ЎЗМТДП МК Ижроия Кўмитаси Ёшлар масалалари бўйича етакчи мутахассиси:

- Давра суҳбатида бот-бот тақдорланганидек, ёшлар маънавиятини юксалтиришда миллий қадрият, аънава ва урф-одатларимизнинг ўрни бекиёс. Маълумки, юрт ободлигида халқ хашарлари муҳим аҳамият касб этади. Ўзбекистон "Миллий тикланиш" демократик партияси томо-

нидан мустақиллигимизнинг 20 йиллиги муносабати билан ташкил этилган мазкур акция доирасида ўтказилган хашар барча ҳудудларда катта кўтаринкилик билан қарши олинди. Тадбирларда қатнашган ёшлар аждодларимиздан қолган тарихий обидаларни ўрганиш ва келажак авлодга беками-кўст етказишда фаол иштирок этиши шубҳасиз.

Қамола АБДУВАЛИЕВА, ЎЗМТДП Андижон вилояти Кенгаши "Ёшлар қаноти" фаоли:

- Бу каби тадбирлар самарасини ҳудудий партия ташкилотлари фаолиятида амалга оширилаётган ишлар натижасидан ҳам қўриш мумкин. Жумладан, ЎЗМТДП Андижон вилояти Кенгаши "Ёшлар қаноти" томонидан "Сенга жоним фидо, Ватан" шиори остида ўтказилган тадбирда 17 мингдан ортиқ ёшлар иштирок этди. Бугунги тадбир ҳам миллий қадрият, аънава ва урф-одатларимизнинг ўзидан мужассамлаштирилганлиги билан аҳамиятлидир. Умумхалқ хашарлари орқали қўллаб-ёшлар маънавий бойлигимиз, юртимизни дунёга танитган аждодларимиз ҳаёти ва ижоди ҳамда тарихий меросидан хабардор бўлдилар.

Эргаш ХЎЖАЕВ, "Milliy tiklanish" мухбири

ҲУРМАТЛИ ПАРТИЯДОШЛАР!

2011
ЙИЛНИНГИККИНЧИ ЯРИМ ЙИЛЛИГИ УЧУН ОБУНА
БЎЛИШГА ШОШИЛИНГ!Нашр
кўрсаткичи
— 158

ПАРТИЯ ҲАЁТИ

ТАРҒИБОТ

МУЗЕЙЛАР

УНДА ТАРИХ ЯШАЙДИ

ЎзМТДП Бахмал туман Кенгаши томонидан “Музейлар ўтмиш садосидир” мавзусида тадбир ташкил этилди. Унда партия туман Кенгаши аъзолари ва бошлангич партия ташкилотлари раҳбарлари, ҳудуддаги таълим муассасалари ўқитувчилари иштирок этди.

Миллатнинг ўзлигини белгилайдиган, ғурурини уйғотадиган, келажакка ишончини оширадиган бир қанча омиллар бор. Улардан бири унинг ўтмишидан авлодларнинг қанчалик хабардорлиги ва фахр ҳиссини туюшидир. Шу маънода мамлакатимиз мустақиллигининг ilk йилларидан ажодларимиз томонидан барпо этилган маданий аҳамиятга эга иншоотлар таъмирланиб, асл ҳолига келтирилди. Шу билан бирга буюк ота-боболаримиз номи билан боғлиқ музейлар барпо этилди.

Йиғилишда сўзга чиққанлар туманда истикомат қилаётган хотин-қизларнинг сиёсий-ҳуқуқий онгини юксалтириш, етакчилик сифатларини шакллантириш ва уларнинг ижтимоий-сиёсий соҳадаги фаоллигини янада ошириш лозимлигини таъкидладилар.

Йиғилишда сўзга чиққанлар туманда ҳам дунё миқёсида фахр билан тилга олинadиган ажодларимиз, уларнинг илм-фан ривож ва ўзбек давлатчилиги раънақига қўшган ҳиссаси ҳамда бой маънавий меросини сақлаш ва ўрганишда музейларнинг аҳамияти тўғрисида атрафлича фикр юритилди.

— Бугун ёш авлодни жисмонан соғлом ва маънан етук қилиб тарбиялаш давлатимиз сиёсатининг устувор йўналишларидан бирига айланган, — деди ЎзМТДП Бахмал туман Кенгаши Ижроия кўмитаси раиси Феруза Кулиева. — Бойси, юртининг эртанги кунни қомил ва юксак салоҳиятга авлодлар қўлида. Ёшлар тарбияси билан боғлиқ эзгу ишларга қўмаклашиш ЎзМТДП олдидаги мақсад ва вазифалар сирасига киради. Ушбу тадбирни бу борадаги яна бир қадам сифатида талқин қилиш мумкин.

Тадбирда тумандаги Ўлкашунослик музейи фаолиятини кучайтириш, унга ёшларни кўпроқ жалб этиш, янги экспонатлар билан бойитиш, ўқув муассасаларида мазкур йўналишда тарғибот ишларини янада кучайтириш масалаларига алоҳида эътибор қаратилди. Шунингдек, ёшларда Ватанга муҳаббат туйғусини шакллантиришда мамлакатимизнинг тарихий шаҳарларига саёхатлар уюштириш ижобий самара бериши қайд этилди.

Анжуманда ЎзМТДП Бахмал туман Кенгаши ва БПТлар томонидан бу каби тадбирларни жойларда мунтазам ташкил этишга қелишиб олинди.

Алижон АБДУСАТТОВ, ЎзМТДП Жиззах вилояти Кенгаши Ижроия кўмитаси етакчи мутахассиси

ЎҚУВ-СЕМИНАР

ПАРТИЯ ДАСТУРИЙ МАҚСАД ВА ВАЗИФАЛАРИ

САМАРҚАНДДА ЎТКАЗИЛГАН ЎҚУВ-СЕМИНАРДА АСОСИЙ ЭЪТИБОР АНА ШУ МАСАЛАГА ҚАРАТИЛДИ

Самарқандда Ўзбекистон “Миллий тикланиш” демократик партиясининг Олий Мажлис Қонунчилик палатасидаги фракцияси ҳамда партиянинг Марказий Кенгаши Ижроия Кўмитаси ташаббуси билан “Миллий тикланиш” ғояси ва мафқураси: уни ҳозирги замон талаби асосида янгича қарашлар билан бойитиш ва шакллантиришнинг асосий йўналишлари” мавзусида ўқув-семинар бўлиб ўтди. Унда ЎзМТДП Марказий Кенгаши Ижроия Кўмитаси ва Олий Мажлис Қонунчилик палатасидаги ЎзМТДП фракцияси аъзолари, партия вилоят Кенгаши девони ходимлари, туман ва шаҳар Кенгашлари Ижроия кўмиталари раислари, ЎзМТДПдан халқ депутатлари вилоят, туман ва шаҳар Кенгашларига сайланган депутатлар ҳамда ОАВ вакиллари иштирок этди.

Тадбирни ЎзМТДП вилоят Кенгаши Ижроия кўмитаси раиси А.Мирзаев бошқарди. Ўқув-семинарда ЎзМТДП МК Ижроия Кўмитаси раиси “Мамлакатимизда демократик ислохотларни чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш Концепцияси - Ўзбекистон “Миллий тикланиш” демократик партияси фаолиятида дастуриламалдир” мавзусида маъруза қилди.

Партия раҳбари Президентимиз Ислам Каримовнинг 2010 йил 12 ноябрдаги Олий Мажлис палаталари қўшма мажлисидаги “Мамлакатимизда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш Концепцияси” мавзусидаги маърузасида белгиланган устувор йўналишлардан келиб чиқадиган сиёсий партиялар, хусусан, ЎзМТДП олдида турган вазифалар ҳамда ушбу Концепцияни амалиётга жорий этишнинг энг мақбул механизмлари ҳақида кенг тушунчалар берди.

— Ҳукумат раҳбари номзодини кўрсатиш ҳуқуқи Олий Мажлис Қонунчилик палатасига энг кўп депутатлик ўринини олган сиёсий партия ёки тенг миқдордаги энг кўп депутатлик ўринларини қўлга киритган бир неча сиёсий партияларга берилган экан, биринчи навбатда, сайловда юқори натижаларга эришишга ҳаракат қилишимиз лозим, — деди нотиқ. — Бунинг учун энг аввало, ЎзМТДПнинг мафқуравий, маънавий-маърифий йўналишдаги фаолиятини Концепция асосида янгича мазмун билан бойитиш, партия электорати манфаатларини ифодаладиган истиқболли лойиҳалар ишлаб чиқиш ва амалиётга татбиқ этиш, сафимизни сиёсий-ҳуқуқий маданияти юксак, интеллектуал салоҳияти юқори, ташаббускор, масъулиятни чуқур ҳис этадиган аъзолар ҳисобига кенгайтириш зарур.

Йиғилишда ЎзМТДП фракцияси аъзоси А.Тўхташев “Мустақиллик — бу ҳуқуқдир” номи маърузасида мамлакатимизда суд-ҳуқуқ тизимида амалга оширилаётган кенг қўламли ислохотлар ҳақида батафсил маълумот берди.

Ўқув-семинар якунида партиянинг жойлардаги фаолиятини янада такомиллаштириш ва ривожлантириш мақсадида туман, шаҳар Кенгашларига керакли

техника жамланмалари топширилди. Тадбир сўнггида иштирокчиларнинг фикр-мулоҳазалари билан қизиқдик.

Холбой ҚОСИМОВ, ЎзМТДП Булунгур туман Кенгаши Ижроия кўмитаси раиси, халқ депутатлари туман Кенгаши депутати:

— Бугунги семинарда ЎзМТДПдан сайланган барча даражадаги депутатларнинг фаоллигини ошириш партия олдидаги муҳим масала эканлиги кўп бор таъкидланди. Семинар давомида билдирилган қонун ижодкорлиги, амалдаги қонунларнинг жойларда қай даражада ижро этилаётгани, маҳаллий кенгаш депутатларининг сайловчилар хоҳиш-истакларини ҳал этиш борасида ўз ваколатлари доирасида керакли чора-тадбирлар кўриш масъулиятини, кучайтириш борасидаги фикр-мулоҳазалар фаолиятимизни янада жонлантиришга хизмат қилиши шубҳасиз.

Яхшигул ХИДИРОВА, ЎзМТДП Нарпай туман Кенгаши Ижроия кўмитаси раиси:

— Ўқув-семинар давомида партия ходимларининг сиёсий, ҳуқуқий, маънавий-маърифий билимларини янада ошириш, ЎзМТДП дастурий мақсад ва вазифаларини аҳоли ўртасида кенг тарғиб қилиш ҳамда бугунги кунда дунёда кечаётган сиёсий воқеалар моҳияти борасида муайян тушунчаларга эга бўлди. Ўз олдимизга қўйган мақсадларимизга муштарак ҳолда ташкил этилган бундай тадбирлар сиёсий етакчи сифатидаги билимларимизни янада мустаҳкамлайди ва келгуси фаолиятимизда ҳар жиҳатдан асқотади.

Ориф ХОЛИҚУЛОВ, “Milliy tiklanish” мухбири

168 СОАТ: ЎЗМТДП ТАШКИЛОТЛАРИДА

БАРКАМОЛ АВЛОД ТАРБИЯСИДА

МИЛЛИЙ ҚАДРИЯТ, АНЪАНА ВА УРФ-ОДАТЛАРИМИЗ АСОСИЙ ТАЯНЧДИР

ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ

ЎзМТДП Пискент туман Кенгаши ташаббуси ҳамда “Янгиобод” МФЙ билан ҳамкорликда “Хотин-қизларда етакчилик сифатларини шакллантиришнинг ижтимоий-сиёсий аҳамияти” мавзусида тадбир ўтказилди. Унда ЎзМТДП Тошкент вилояти ва туман Кенгашлари девони ходимлари, партия “Ёшлар қаноти” фаоллари, бошлангич партия ташкилоти аъзолари, “Янгиобод” МФЙ вакиллари, туман “Қамолот” ЁИХ ҳамда ёшлар иштирок этди.

Тадбир туман хотин-қизларини Ватан тараққиётига, демократик давлат ва кучли фуқаролик жамияти қуришга қаратилган яратувчанлик ҳамда ижодкорлик фаолиятига сафарбар этиш мақсадида ташкил этилди.

Йиғилишда сўзга чиққанлар туманда истикомат қилаётган хотин-қизларнинг сиёсий-ҳуқуқий онгини юксалтириш, етакчилик сифатларини шакллантириш ва уларнинг ижтимоий-сиёсий соҳадаги фаоллигини янада ошириш лозимлигини таъкидладилар.

НАВОИЙ

Миллий кадрларимизнинг бир бўлаги бўлган халқ хунармандчилигини ривожлантириш, қўлигул хунармандлар, оилавий тадбиркорлар меҳнатини кадрлаш ва қўллаб-қувватлаш, “устоз-шогирд” аъналарини янада ривожлантиришга қўмаклашиш мақсадида ЎзМТДП Зарафшон шаҳар Кенгаши ҳамда “Хунарманд” уюшмаси ҳамкорлигида “Миллий хунармандчилик — миллий қадрият” мавзусида оилавий тадбиркорлар кўргазмаси ташкил этилди. Унда маҳаллий чеварларнинг миллий либослар тўплами, каштачилик, зардўзлик, қуроқчилик ишлари ҳамда хунармандлар томонидан тайёрланган миллий кўйирчоқлар, ранг-тасвир ва графика асарлари ўрин олди. — Зардўзлик санъати бизга онамиздан мерос бўлиб ўтган, — дейди ЎзМТДП аъзоси Мақсуда Эргашева. — Ҳозир уни опа-сингилларим билан биргаликда давом эттираямиз. Кўргазмада келинлик либослари, уй-рўзгор буюмлари билан иштирок этаямиз.

Кўргазмада фаол иштирок этган хунармандлар ташкилотчилар томонидан эсдалик совғалари билан тақдирланди.

ЖИЗЗАХ

“Фуқаролик жамиятини шакллантиришда ёшларнинг роли” мавзусидаги давра суҳбати ЎзМТДП Зафаробод туман Кенгаши ташаббуси билан ташкил этилди. Унда ЎзМТДП туман Кенгаши Ижроия кўмитаси аъзолари, халқ депутатлари туман Кенгаши депутатлари, “Қамолот” ЁИХ, Зафаробод шаҳарчасидаги маҳаллалар фаоллари, ёшлар ҳамда ОАВ вакиллари иштирок этди.

Тадбирда мамлакатимизда ёшларнинг сиёсий-ҳуқуқий маданиятини ошириш, фаол фуқаролик позициясини шакллантириш ҳамда жамиятда кечаётган жараёнларга нисбатан дахлдорлик туйғусини кучайтиришга қўмаклашиш борасида ЎзМТДП томонидан амалга оширилаётган тадбирлар хусусида батафсил маълумот берилди. Давра суҳбатиде партия дастурий мақсад ва ғояларини амалга оширишда ёш етакчилар тайёрлашни янада кучайтириш лозимлигига эътибор қаратилди.

ХОРАЗМ

Мамлакатимиз ёшларини гиёҳвандлик, ОИТС ва ОИВ каби иллатлардан ҳимоя қилиш борасида амалга оширилаётган ишларни янада жонлантириш ЎзМТДП Янгиариқ туман Кенгаши “Ёшлар қаноти” томонидан ўтказилган “Ёшлар - ОИТС ва гиёҳвандликка қарши” мавзусидаги давра суҳбатининг асосий мавзусига айланди.

— Гиёҳвандлик ва ОИТСнинг салбий оқибатларини ёшларга тушунтириш ишларини мунтазам олиб бориш лозим, — дейди ЎзМТДП Янгиариқ туман Кенгаши “Ёшлар қаноти” етакчиси Афрўз Юсупов. — Мақсадимиз ўсиб келаётган авлоднинг ҳар томонлама соғлом ва баркамол бўлиб вояга етиши, турли ёт иллатлардан ҳоли бўлишига қўмаклашишдир.

ҚАШҚАДАРЁ

ЎзМТДП Қашқадарё вилояти Кенгаши, вилоят ИИБ Ёнғин хавфсизлиги бошқармаси, вилоят “Тадбиркор аёл” уюшмаси, вилоят Ёнғинга қарши курашиш жамияти ҳамкорлигида “Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликка яратилаётган шарт-шароитлар, уларнинг бошқа соҳалар билан ҳамкорлигини мустаҳкамлаш, ҳуқуқий манфаатларини ҳимоялаш” мавзусида тадбир ўтказилди.

Иштирокчилар истиқол йилларида тадбиркорларга яратилаётган қулайлик ва имкониятлар, оилавий бизнесни ривожлантириш чора-тадбирлари ҳамда жойларда амалга оширилаётган ишлар борасида фикр алмашдилар. Тадбир доирасида вилоят “Тадбиркор аёл” уюшмаси, ЎзМТДП вилоят Кенгаши “Ёшлар қаноти” ва “Аёллар қаноти” фаоллари томонидан тайёрланган миллий хунармандчилик маҳсулотлари кўргазмаси намойиш этилди.

Ўз мухбири

ВАТАНИМИЗ МУСТАҚИЛЛИГИНИНГ 20 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

МАҚСАД — СОҒЛОМ АВЛОДНИ ВОЯГА ЕТКАЗИШ

Президентимиз Ислам Каримов раҳнамолигида соғлиқни сақлаш тизимида олиб борилаётган ислохотлар жараёнида ҳар жиҳатдан соғлом фарзандлар туғилишига эришиш, она ва бола саломатлигини муҳофаза қилиш масаласига алоҳида эътибор қаратилмоқда. «Соғлом она - соғлом фарзанд - соғлом келажак» эзгу ғояси асосида изчиллик билан амалга оширилаётган ишлар ўзининг ижобий самараларини бермоқда.

Оналар ва болалар саломатлигини мустаҳкамлашда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан 1998 йил 1 апрелда тасдиқланган «Она ва бола скрининги» Давлат дастури муҳим омил бўлаётди. Ушбу дастур асосида пойтахтимизда Республика скрининг маркази, Қорақалпоғистон Республикаси ва вилоятларда эса ана шундай ҳудудий марказлар ташкил этилди.

Самарқанд шаҳрида фаолият юритаётган Она ва бола скрининг маркази ҳам бугунги кунда вилоят аҳолиси билан бирга қўшни вилоятлардан келаётган аёлларга ҳам юқори малакали тиббий хизмат кўрсатмоқда.

— Скрининг сўзи таржима қилинганда «саралаш» деган маънони англатади, — дейди Самарқанд вилояти она ва бола скрининг маркази раҳбари Нигора Ғуломова. — Бу ўз-ўзидан олдимизга қўйилган вазифа ҳақида дастлабки тушунчани беради. Фарзанд ҳар томонлама соғлом бўлиб туғилиши, ота-она учун ҳам, жамият учун ҳам факат қувонч келтиришига эришишимиз лозим. Бунинг учун марказимизда хавфли туғуруқ даврида, яъни 18 ёшгача ва 35 ёшдан кейин ҳомиладор бўлган аёллар, шунингдек, қариндош-уруғлари орасида ирсий касалликлар учраган, биринчи ҳоми-

ласи нобуд бўлган ёки фарзанди ногирон туғилган, ҳомиладорлиги вақтида касалликка чалинган, яқин қариндошлик ниқоҳида бўлган оналар скрининг текширувларидан ўтказилади. Шунингдек, янги туғилган чақалоқларнинг марказимизга юборилган қон таҳлиллари асосида улар туғма гипотиреоз ва фенилкетонурия касалликлари бўйича неонатал скринингдан ўтказилади.

Бундан ташқари, ирсий касалликка гумон қилинганларга аниқ ташхис қўйилиб, тиббий-генетик маслаҳат бериш орқали уни даволаш чоралари қўрилади. Шу ва бошқа турдаги тиббий хизматларни юқори савияда кўрсатиш мақсадида марказимизда акушер-гинеколог, эндокринолог, невропатолог, диетолог каби ўттиз нафарга яқин тажрибали шифокор ҳамда ҳамширалар фаолият олиб боради. Улар томонидан скрининг текширувлари энг замонавий тиббий жиҳоз ва лаборатория ускуналари ёрдамида амалга оширилмоқда.

Энг сўнгги русумдаги ультратовуш текшириш аппарати ёрдамида ҳомиладор аёллар перенатал скрининг текширувидан ўтмоқда. Ушбу ускуна ёрдамида ҳомиланинг ривожланиш жараёнларини мукаммал ўрганиш, туғма юрак касалликларини аниқлаш, қон таҳлилларини олиш ва бошқа касалликлар бўйича ҳам аниқ ташхис қўйиш мумкин. Йилнинг дастлабки тўрт ойида вилоят бўйича 6 минг 800 нафардан зиёд аёл ультратовуш текширувидан ўтказилди, туғма нуқсонлар борлиги аниқланган ҳомидаларни тўхташтириш бўйича тавсиялар берилди.

Текширувлар ҳомила ва чақалоқларда учраётган айрим хасталикларга яқин қариндошлар ўртасидаги никоҳ, эрта ва кеч ҳамда исталмаган ҳомиладорлик, гипертония, юрак-қон томир, буйрак хасталикларини бартараф этмай туриб фарзанд кўриш ҳолатлари сабаб бўлаётганини кўрсатмоқда. Бундай ҳолатларнинг олдини олиш мақсадида маҳаллалар, таълим му-

ассасаларида изчил тарғибот-тушунтириш ишлари олиб борилаётди. Тиббиёт соҳаси мутахассислари иштирокида ўтаётган учрашув ва давра суҳбатлари, шунингдек, оммавий ахборот воситалари орқали чиқишларда аҳолига ёшларни оила қуришга тайёрлаш, никоҳдан олдинги тиббий кўрикнинг аҳамияти, яқин қариндошлар ўртасидаги никоҳ ва қизларни эрта турмушга беришнинг салбий оқибатлари ҳақида кенг тушунчалар берилмоқда.

Скрининг марказларининг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш ва уларни малакали мутахассис кадрлар билан таъминлашга қаратилаётган эътибор замирида биринчи галда соғлом авлодни шакллантиришдек эзгу мақсад муҳимаси. Шунинг учун ҳам ўтган йили вилоят скрининг маркази биноси тубдан реконструкция қилиниб, тиббиёт ходимлари ва аҳоли учун янада кенг қулайликлар яратилди.

Ғолиб ҲАСАНОВ, ЎЗА мухбири

ҲУРМАТЛИ ПАРТИЯДОШЛАР!

2011 йилнинг

иккинчи ярим йиллиги учун обуна бўлишга шошилинг!

Нашр кўрсаткичи — 158

ИЖТИМОИЙ-СИЁСИЙ ҲАЁТ

● **ЖАРАЁН**

МИЛЛИЙ ҚАДРИЯТЛАР

УНИ ЭЪЗОЗЛАШ ВА ҲУҚУҚИЙ МАДАНИЯТНИ ЮКСАЛТИРИШ — ДЕМОКРАТИК ТАРАҚҚИЁТ ГАРОВИ**(Давоми.
Боши 1-бетда)**

Жамият ва давлат ижтимоий фаол, одобли, ахлоқли ва қонунга итоаткор фуқароларни тарбиялашдан манфаатдор. Миллий қадриятлар негизда ҳам одоб-ахлоқ қоидалари мужассам топган. Инсоният тарихида ижтимоий тартибга солишнинг элементи сифатида одоб-ахлоқ муҳим ўрин тутди. Ҳуқуқ ижтимоий тартибга солувчи восита сифатида одоб-ахлоқ талабларига жавоб бериши керак. Ўз навбатида, ҳуқуқ — ижтимоий тараққиётнинг барометри, уни амалга оширувчи ва кафолатчиси-дир. Шу сабабли, ҳуқуқ ва ижтимоий тараққиёт бир-бири билан ҳамбарчас боғлиқдир. Одоб-ахлоқ ҳам ҳуқуқ каби ижтимоий тараққиётни жадаллаштиришга, демократик ислохотларни янада чуқурлаштиришга ўзининг фаол таъсирини кўрсатади.

Одоб-ахлоқнинг ҳуқуқни шакллантириш ва уни амалга ошириш жараёнидаги роли бекиёсдир. Президент Ислоҳ Каримов эътироф этганидек, «Биз барча ислохотларни ҳаётга тадбиқ этишда ўтмишимизни теран ҳис этиб, халқимизнинг руҳиятини, унинг тарихий ва миллий ўзига хос жиҳатларни, анъана ва урф-одатларни, Ўзбекистоннинг буюк халқи ўзининг кўп асрлик тарихи давомида тўплаган аҳойиб фазилатларини имкон қадар инобатга олган ҳолда иш тутамиз. Ўтказилаётган ислохотларда миллий ва маҳаллий шарт-шароитни назарда тутиш, акс эттириш биз учун уларни муваффақиятли амалга оширишнинг кафолати бўлиб хизмат қилади. Одоб-ахлоқ нормаларининг аста-секин ҳуқуқ нормалари билан уйғунлаштирилиши инсон онгига ички ва ташқи ижтимоий тартибга солувчи воситаларнинг таъсири, уларни янги жамият шахси сифатида камолотга эриштишга ёрдам беради. Бундай уйғунлашув фуқаролик жамияти ҳуқуқий асосларини шакллантиришда муҳим ўрин тутди.

Ҳуқуқий онг билан одоб-ахлоқ бири-бири билан узвий боғлиқдир. Юксак тараққий этган жамият қуришда нафақат миллий қадриятлар руҳида тарбиялаш, балки аҳолининг ҳуқуқий маданиятини юксалтириш ҳам талаб этилади. Президентимиз Ислоҳ Каримов таъкидлаганидек: «Токи жамиятнинг ҳар қайси аъзоси ўз ҳуқуқи, ўз бурчи ва масъулиятини пухта билмас экан, уни ҳаётини эҳтиёжи сифатида англамас экан, бизнинг ислохот, янгиланиш ҳақидаги барча сўзларимиз, саъй-ҳаракатларимиз бесамар кетаверади. Бугун одамларнинг дунёқараш, онги, тафаккурини ўзгартириш мана шу масала билан ҳамбарчас боғлиқ бўлиб қолади».

Мамлакатимизда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва ривожлантиришда аҳолининг, айниқса, ёшларнинг ҳуқуқий маданиятини ошириш муҳим аҳамиятга эга. Бу ўринда мавжуд қонунлар билан бирга уларнинг мазмун-моҳиятини аҳоли ва тегишли ижрочиларга етказиш, улар юзасидан тарғибот-ташвиқот ишларини олиб бориш давр талаби бўлиб ҳисобланади. Аҳоли ҳуқуқий онги ва маданиятини ошириш, мамлакатимизда амалга оширилаётган кенг қўламли ислохотларнинг ҳуқуқий асосларини кенг жамоатчиликка етказиш масаласи бугунги куннинг долзарб вазифаларидан бири бўлиб қолмоқда.

2010 йил 12 ноябрда Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислоҳ Каримовнинг Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси ва Сенатининг қўшма мажлисидаги «Мамлакатимизда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш Концепцияси» маърузасида таъкидлаганидек: «Жамиятнинг демократия йўлидан жадал ривожланиши ва бу борада амалга оширилаётган ислохотларнинг муваффақияти кўп жиҳатдан одамларнинг ҳуқуқий онги ва ҳуқуқий маданият даражасига боғлиқдир. Юксак ҳуқуқий маданият — демократик жамият пойдевори ва ҳуқуқий тизимнинг етуқлик кўрсаткичидир.

Шу муносабат билан бугунги сиёсий-ҳуқуқий воқеликни ҳисобга олган ҳолда, мамлакатимизда ҳуқуқий таълим ва маърифатни, жамиятда ҳуқуқий билимлар тарғиботини тубдан яхшилашга йўналтирилган мақсадли кенг қўламли чора-тадбирлар дастурини ишлаб чиқиш зарур. Ушбу дастурнинг амалга оширилиши аҳолининг инсон ҳуқуқ ва эркинликларига нисбатан ҳурмат билан муносабатда бўлиш, фуқароларда қонунга итоаткорлик туйғусининг янада орттишини таъминлайди».

Маълумки, Ўзбекистон Республикасининг 1997 йил 29 августда қабул қилинган «Жамиятда ҳуқуқий маданиятни юксалтириш Миллий дастури» ҳаётий-мизни тубдан яхшилашга хизмат қила-

диган давлат ва жамият аҳамиятига молик ҳуқуқий ҳужжат сифатида хизмат қилиб келмоқда. Юксак ҳуқуқий маданият барча соҳадаги ислохотлар, режа ва дастурларни рўйбга чиқаришга хизмат қиладиган, энг муҳими, Конституция ва қонун устуворлигини таъминлашда ҳуқуқий тизимнинг етуқлик кўрсаткичи вазифасини бажарадиган умуминсоний ва миллий қадриятдир. Мустақиллик йилларида қонун ҳужжатларининг сон ва сифат жиҳатдан тобора ривожланиб бораётганлиги фуқароларнинг ҳуқуқий маданиятини ошириш масаласи давлат сиёсати даражасига кўтарилганлигини тасдиқлайди.

Дарҳақиқат, Юртбошимиз Ислоҳ Каримов ташаббуси билан мамлакатимизда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш йўлидан бораётган айна пайтда инсон ҳуқуқ ва эркинликларини энг олий қадрият сифатида асос қилиб олган миллий қонунчилик базаси шакллантирилди. Мамлакатимиз тарихида биринчи мартаба икки палатали парламент ўз фаолиятини амалга оширмоқда. Икки палатали парламент фаолияти даврида мамлакатнинг ижтимоий, иқтисодий, сиёсий ва маданий ҳаётида улкан ўзгаришлар амалга оширилди. Парламент назорати институти ролининг янада кучайиши жойларда қонунлар ижросини таъминлаган бўлса, сиёсий партиялар фракциясининг жорий этилиши жойлардаги ҳокимият вакиллик органларида улар таъсирининг янада ошишига олиб келди. Ушбу давр мобайнида парламенти-миз томонидан қабул қилинаётган қонунларнинг сифат ва асослари янада такомиллашди.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2011 йил 14 январдаги «Мамлакатда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини шакллантириш Концепциясини суд-ҳуқуқ тизимини ислохот этиш соҳасида амалга ошириш бўйича чора-тадбирлар тўғрисида» ги Фармоийишининг 6 банди-га кўра бугунги сиёсий-ҳуқуқий воқеликни ҳисобга олиб мамлакатимизда ҳуқуқий таълим ва маърифатни, жамиятда ҳуқуқий тарғиботни тубдан яхшилашга йўналтирилган «Жамиятда ҳуқуқий маданиятни юксалтириш миллий дастурининг янги таҳририни тайёрлаш ва кўриб чиқишнинг аҳамияти ва заруриятини бир қатор омилларга кўра тавсифлаш мумкин. Энг аввало депутатлар корпуси, давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари, суд, ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар, таълим муассасалари ва бошқа тегишли ташкилотлар фуқароларнинг ҳуқуқий маданияти ва онгини ошириш бўйича ишларни ташкил этишдаги фаолиятини самарали мувофиқлаштиришни таъминлаш зарур. Бундай кенг қўламли фаолиятни амалга оширишда ҳуқуқий тарбия ва тарғиботнинг замонавий таъсирчан шакл ва усулларидан, ахборот коммуникация технологиялари ва оммавий ахборот воситаларининг имкониятларидан самарали фойдаланишни тақозо этади. Энг муҳими, аҳолининг, ҳуқуқий соҳа ходимларининг, маслаҳат бериш ва маърифий ишлари амалга оширувчи жамоат бирлашмалари ходимларининг ҳуқуқий маданиятини ошириш устувор вазифа сифатида қаралмоғи шарт. Қолаверса, фуқароларга ҳуқуқий таълим бериш ва уларни тарбиялаш, уларда қонунларга, инсон ҳуқуқлари ва эркинликларига ҳурмат билан муносабатда бўлишни, қонунга итоаткор ҳуқуқ-атворни шакллантириш соҳасидаги ишларни самарали ташкил этишга нафақат сўзда, балки амалда эришишни таъминлаш масаласига алоҳида аҳамият берилиши лозим. Шунингдек, ҳуқуқий билимлар марказлари тармоқларини, айниқса, қишлоқ жойларини янада ривожлантириш, масофадан туриб ҳуқуқий маслаҳатлар кўрсатиш ҳамда оммавий ахборот воситаларида аҳолининг ҳуқуқий маданиятини оширишга қаратилган доимий руқнларни кўпайтириш, ушбу соҳага оид янги ўқув дастурлари, дарсликлар ва услубий қўлланмаларни ишлаб чиқиш, фуқароларнинг ҳуқуқий ахборотдан эркин фойдаланишини кенгайтириш билан боғлиқ бир қатор вазифаларни ўз ичига олган миллий дастурни янги таҳрирда ишлаб чиқиш заруриятини келтириб чиқармоқда. Жамиятда ҳуқуқий маданиятни юксалтириш миллий дастурининг ишлаб чиқилиши мамлакатимизда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш борасидаги ислохотларни амалга оширишда норматив ҳуқуқий асос бўлиб хизмат қилади.

**Шухрат РЎЗИНАЗАРОВ,
юридик фанлари доктори,
профессор**● **ФАОЛИЯТ**

ҲАЙЪАТ ЙИҒИЛИШИ

ЯРИМ ЙИЛЛИК САРҲИСОБ ВА УСТУВОР ВАЗИФАЛАР

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигининг кенгайтирилган Ҳайъат мажлиси бўлиб ўтди. Адлия вазири Н.Йўлдошев бошқарган мажлисда адлия органлари ва муассасаларининг 2011 йилнинг ўтган биринчи ярим йиллиги давомида амалга оширган ишлари сарҳисоб қилди. Ҳамда жорий йилни муваффақиятли якунлаш юзасидан устувор вазифалар белгилан олинди.

Мажлисда таъкидланганидек, вазирлик ташаббуси билан 38 та норматив-ҳуқуқий ҳужжат лойиҳалари ишлаб чиқилган бўлса, ҳуқуқни қўллаш амалиёти соҳасида жами 577 та қонун ва бошқа норматив-ҳуқуқий ҳужжат лойиҳалари ҳуқуқий экспертизадан ўтказилди. Тақдим этилган идоравий-норматив ҳуқуқий ҳужжатлардан 135 таси давлат рўйхатидан ўтказилди.

Ўтган ҳисобот даврида 608 та норматив-ҳуқуқий ҳужжат давлат ҳисобига олинди.

Мажлисда инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, тадбиркорликни ривожлантиришга қўмаклашиш, тад-

биркорлик субъектлари ва хусусий мулк эгалари, хорижий инвесторлар ва чет эл инвестициялари жалб қилинган корхоналарнинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатлари ҳимоя қилинишини таъминлаш ҳамда ҳўжалик юритувчи субъектларга ҳўжалик шартномаларини тузиш ва уларни бажариш бўйича адлия органлари томонидан 4500 ўтказилган текширишларда бир қатор қонун бузилиши ҳолатлари аниқланган. Назорат органлари томонидан 371 та ҳолатда тадбиркорлик субъектларининг фаолияти руҳсат олинмасдан текширилганлиги, шунингдек, 1497 та ҳолатда тек-

ширишлар тартиби бузилганлиги аниқланди.

Бу борада адлия органлари томонидан аниқланган ноқонуний текширишлар жорий йилнинг 1-ярим йиллик якунлари бўйича Вазирлар Маҳкамасида ўтказилган йиғилишда ҳам алоҳида таъкидланиб, ушбу ҳолатларга йўл қўйган идоралар раҳбарларининг фаолияти танқид қилинди.

Ушбу қонун бузилиш ҳолатларини бартараф этиш мақсадида жами 4 минг 372 та тақдимнома, 8 минг 638 та огоҳнома ва 1759 та кўрсатма киритилди. Натижада 4 минг 423 нафар айбдор шахс интизомий, 695 нафари маъмурий ва 21 нафари жиноий жавобгарликка тортилди. 998 та ҳужжатларнинг ижроси тўхтатилди ёки бекор қилинди. 271 нафар шахс эғаллаб турган лавозимидан озод этилди.

Судларга киритилган жами 7957 даъво аризасига асосан 45,6 млрд. сўм маблағларнинг ўз эгаларига қайтарилиши таъминланди.

Бундан ташқари, жамиятда ҳуқуқий маданиятни юксалтириш бўйича адлия органлари ва муассасалари томонидан 26 500 га яқин ҳуқуқий тарғибот ишлари амалга оширилганлиги эътироф этилди. Бу борада айрим вилоятларда мавжуд имкониятлардан самарали фойдаланилаётганлиги танқид

остиға олинди. Марказий ва маҳаллий телевидение, радио, газета-журналлар ва бошқа ОАВдан унумли фойдаланган ҳолда ҳуқуқий тарғибот ишларини кучайтиришга қаратилган кўрсатма ва тавсиялар берилди.

Ҳайъат мажлисида «Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик йили» Давлат дастурида белгиланган вазифаларнинг тўлиқ бажарилишини таъминлаш, тадбиркорлар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, ноқонуний текшириш ва аралашиларнинг олдини олиш бўйича кескин қоралар кўриш, суд ва бошқа органлар ҳужжатларини ижро этилишини сўзсиз таъминлаш, маҳаллий давлат ҳокимияти органларининг қарор лойиҳаларини ҳуқуқий экспертизадан ўтказиш, қонун ҳужжатларини турқумлаш ва уларнинг ҳисобини олиб бориш, жойлардаги Нотариат, ФХДЭ идораларининг фаолиятини янада такомиллаштириш, фуқароларнинг муносабатларини тўлиқ кўриб чиқишини таъминлаш юзасидан адлия органларига юқлатилган вазифаларни сифатли бажаришга қаратилган кўрсатма ва тавсиялар берилди.

Муҳокама этилган барча масалалар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилинди.

**Адлия вазирлиги
Ахборот хизмати**● **ИЗҚОР**

ЭРКИМИЗНИ АСРАЙЛИК, АВАЙЛАЙЛИК

ларда туғилганидан ифтихор қилиб яшаётир. Ифтихори бор қалба эса халқимизнинг миллий қадриятлари, ўзига хос, бетакор урф-одатлари, осори-атиқаларига нисбатан масъулият ҳисси ҳам яшайди.

Кейинроқ билсам, Мадина Андижонда чоп этиладиган «Олтинқўл» газетасининг муҳбири сифатида яқиндагина иш бошлаган. Дастлабки ижодий фаолиятини у Истиклол шарофати билан пойтахтда амалга оширилаётган улкан ўзгаришлар ҳақида публицистик мақола ва репортажлар ёзишдан бошлабди. Вилоятда туғилиб марказда ижод қилаётган шоир сифатида, камина билан сўхбат уюштиришни ҳам ўзининг ижодий режасига киритибди. Истиклолнинг 20 йиллиги билан табриклаш одамларда қандай таассурот қолдиришини кузатиб, тахлилий мақолалар ёзиш, хулосалар чиқаришни ният қилибди...

Мадина билан суҳбатни тайёрлаб таҳририятга жўнатиб ҳам юбордик. Мақоладаги бир саволида у «Озодлиқни узоқ йиллар орзиқиб кутган шоир сифатида Истиклолнинг 20 йиллиги Сизга ҳам муборак бўлсин! Бу борада биз ёшларга айтадиган гапларингиз, тилақларингиз ҳам бордир?» - деб сўрабди.

Раҳмат сенга, Мадинажон! Тўғри айтдинг, Ватан озодлигини бизнинг авлод ҳам юракларини тўкилиб, узоқ кутди. Қайдасан, озодлик? Қачон келасан, деб очик-ошкора ёзолмадик, ҳайкиролмадик. Соғинчларимизни пинҳон туйғуларга йўғириб, сатрларда силқидик. Дардларимизни айтсак ҳам, Эзоп тилида, бировлар номидан айтдик.

Худди, «Пало Неруда» номли шеъримизда айтганимиздай. Яъни:

**Инсон суварак эмас,
Полнинг ёриқларида****Болаласа, жон сақласа,
Увоқларда кўрса бахтиёрлигини...**

**Ёрилгай бегумон бу газак — яра
Бирок ҳозирча
Тўйин оғуларга, ташна юрагим,
Синамоқ қасдида бизни кун-ба кун
Ҳаёт тахирлашиб бормоқда, қара.
Шўх-шаён қуйламоқнинг мавриди эмас.
Бу давр шундай фожиаки,
Унинг бошида
Ҳар қандай тадбирдан қудратли, чапдаст
Онгли хийла ётар. Чиди, сен чиди.
Бахтни соғинмоққа ҳақлисан фақат,
Озодлик ҳақдаги туйғуларини ҳам...
Ҳатто, ўзлигингни яшир, иродам,
Енгиб чиқмоқ учун яшамоқ керак! —**

дегандай,

Мадинажон! Тилак, истак ва айтилиши зарур гаплар ҳақидаги саволингга келсак, гап бундай. Юрт озодлигини не-не буюк ижодкорлар кўролмай, армонда ўтиб кетдилар. Энди ўзбекистоннинг ҳеч бир авлодига Истиклолни соғинтиргulik қилмасин. Озодлик ҳам бахт қўшидай гап. Бепарво бўлмайлик, уни асраб-авайлайлик. Анча-мунча каму кўстлари бўлса, аста-аста битиб ҳам кетар. «Ах, учирини юборибмиз!» - деган надоматидан Худонинг ўзи асрасин!

Мустақиллик тенгдоши — сиз азиз ёшларимизга айтадиган сўзимиз — ёшлиқнинг ўзи ҳам бир бахт. Айниқса, 20 ёш — келажакнинг гул очилган остонаси. Севги, умид, орзуларга тўла дилҳироқ фасл. Ана шу гўзал фаслни ганимат биланг! Чакана хою-хавасларга исроф қилманг. Залворли, юрт кори — хайри билан боглик, улуғ ва буюк ниятларга нисор қилиб яшанг, дегимиз келади.

Абдунаби БОЙҚЎЗИЕВ

МАЪНАВИЯТ

● МУСТАҚИЛЛИКНИНГ 20 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

ЎЗБЕКИСТОН: МАЪНАВИЙ ВА МАЪРИФИЙ ЮКСАЛИШ ЙЎЛИДА

(Давоми.
Боши 1-бетда)

Мустақиллик йилларида Тошкент, Самарқанд, Бухоро, Хива, Термиз, Шахрисабз, Қарши, Маргилон каби шаҳарларимизнинг қутлуг тўйлари халқаро миқёсда кенг нишонлангани бунинг яққол далилидир.

Давлатимиз раҳбарининг 2008 йил 2 апрелда қабул қилинган “Тошкент шаҳрининг 2200 йиллигини нишонлашга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш тўғрисида”ги қарори бу борадаги амалга оширилаётган ишларни изчил ва бардавом эканини яна бир бор тасдиқлади. ЮНЕСКО Бош конференциясининг 34-сессияси қарорига кўра эса мазкур халқаро ташкилот пойтахтимизнинг юбилейи билан боғлиқ тадбирларда фаол иштирок этди.

Юртимиз пойтахти, тарихий тамаддун бешиги бўлган Тошкент шаҳрининг қадимий обидаларини қайта тиклаш, шаҳарни обод этиш ва шаҳар аҳолиси фаровонлигини янада юксалтиришга қаратилган бунёдкорона ишлар кўлами юқори босқичга кўтарилди.

Ватанимиз пойтахти Тошкент ўзининг олис ва бой тарихи давомида қанчадан-қанча синов ва машаққатларни енгиб ўтиб, истиқлол йилларида улкан сиёсий-иқтисодий, маънавий-маърифий, маъмурий-ҳуқуқий марказ сифатида “Тинчлик шаҳри”, “Дўстлик шаҳри”, “Шарқ дарвозаси” каби улуг сифатлар ва 2007 йилда эса “Тошкент — ислом маданияти пойтахти” деган юксак ном билан аталди.

ҚАД РОСТАГАН ҚАДАМЖОЛАР

Мазкур муҳим воқеага бағишлаб, юртимизда бир қатор халқаро илмий-амалий, маданий-маърифий тадбирлар ташкил этилди. Президентимизнинг 2007 йил 20 февралдаги “Хазрати Имом (Хастимом) жамоатчилиги жамғармасыни қўллаб-қувватлаш тўғрисида”ги қарорига мувофиқ, Тошкент шаҳрида Хазрати Имом мажмуасида жуда қисқа муддат ичида гўят катта бунёдкорлик, таъмирлаш ва ободонлаштириш ишлари амалга оширилди. Ҳозирги кунда Тошкентдаги Хазрати Имом жоме масжиди, Барокхон мадрасаси, Мўйи Муборак зиёратгоҳи, Тилла шайх масжиди, Ўзбекистон мусулмонлари идорасининг биноси ва бошқа ноёб, бетакрор иморатлар кўзни қувонтириб, халқимизнинг буюк бунёдкорлик салоҳиятини яна бир қарра дунёга кўз-кўз қилди.

Кўхалдош ва Абулқосим мадрасалари, Шайх Зайниддин ва Шайх Хованди Тоҳур, Қўйлик ота ва Занги ота меъморий обидалари, Хожа Аъламбардор макбараси, Юнусхон хонақоҳи ҳар қандай инсонни ҳайратга сола олади. Чунки улар халқимизнинг меҳнат маҳсули, уста ва меъморларнинг ақлу заковати тўғрисида ўлмас санъат дурдоналари сифатида асрлар оша савлат тўкиб турибди. Бу каби азиз-авлиёлар ўтган жойларни обод қилиш, нафақат пойтахтда, балки республикамизнинг барча ҳудудларида ҳам олиб борилди. Жумладан, Самарқандда Имом Бухорий ёдгорлик мажмуаси бунёд этилган бўлса, Бухорода Баҳоуддин Нақшбанд зиёратгоҳи, Маргилонда Бурхониддин Маргиноний, Термизда Ат-Термизий, Имом Термизий ёдгорликлари тубдан таъмирланди. Ҳозирда ушбу табарук қадимжолар юртдошларимизнинг зиёратгоҳ масканларига айланган.

МАЪНАВИЯТ ВА МАДАНИЯТ МАСКАНЛАРИ

Пойтахтимизнинг яна бир зиёрат қилишга арзиғулик маскани бор. У ҳам бўлса Мустақиллик майдони. Бу ерга зиёрат қилиш учун келган ҳар бир киши бундан 20 йил аввал, ёзининг жазираси, қишнинг қаҳратонида, тобланиб ётувчи, яп-яланг асфальт-бетон майдон ўрнида ахойиб фавворалар, сўлим боғ ва чаманзорлар, салобатли иншоотлар, кўркам ёдгорлик ва хиёбонлар барпо этилганини кўриб беихтиёр кўнглида фахр-ифтихор туйғулари жўш ура бошлайди.

Истиқлол йилларида Мустақиллик майдони пойтахтимизнинг улкан меъморий мажмуалар ансамблига айланган бўлса, Бу ерда амалга оширилган бунёдкорлик ишлари бош майдонимизнинг наинки манзарасини, айни чоғда мазмун-моҳиятини ҳам тубдан ўзгартириб юборди. Залворли ўзга-

ришлар жараёнида замонавий фавворалар, эл-юрт шаън-шавкати, ғурури-ифтихори, миллий давлатчилигимиз тимсоли бўлмиш Мустақиллик монументи, Хотира хиёбони, фарзандини бағрига босиб турган мунис ўзбек аёлининг сиймоси акс этган юксак меъморий-бадий мажмуа — Бахтиёр она хайкали барпо этилди. Парламент Сенати биноси, Эзулик аркаси, Темурийлар тарихи давлат музейи, Тасвирий санъат галереяси, Бизнес-марказ каби кенг миқёсдаги бунёдкорлик иншоотлари яратилди.

Мустақиллик ва эзулик тушунчаларини ўзида уйғунлаштирган Мустақиллик монументи, Бахтиёр она хайкали ва Эзулик аркаси, оқ поёндоз шаклидаги кенг йўлак билан бирга яхлит ансамблини ташкил эта олган. Ёдгорлик мажмуаси бевосита Юртбошимиз ташаббуси ва тақлифига кўра, Мустақиллик ва Эзулик монументи деб атала бошланди. Шу билан бирга, замонавий меъморчилик ечимларининг энг илғор ютуқларини ўзида муҳассамлаштирган Ёшлар ижод саройи ва унинг ёнидан жой олган Халқаро симпозиумлар уйи ва Миллий кутубхона биноси майдон ансамблини янада тўлдирди. Бундай йирик бунёдкорлик ишлари тўғрисида бугунги кунда майдоннинг нафақат қиёфаси ўзгарди, балки бутунлай янгича маъно-мазмун касб этди. Ватанимизнинг бош майдонини нафақат юртдошларимиз, балки мамлакатимизга ташриф буюрган Давлат ва ҳукумат раҳбарлари, мўтабар меҳмонлар зиёрат қиладиган қутлуг маконга ҳам айланди.

Мустақиллик йилларида мусиқа, маданият, амалий ва тасвирий санъат каби йўналишлар ривожига ҳам алоҳида эътибор билан қарала бошланди. Тошкентда миллий ва замонавий меъморчилик анъаналари услубида янги Ўзбекистон Давлат консерваторияси қурилди. Шунингдек, юртимизнинг маданий ҳаёти билан чамбарчас боғлиқ масканлар қаторида Ўзбек Миллий академик драма театри, Рус академик драма театри, Тошкент Давлат санъат институти, Тасвирий санъат галереяси ўзининг янги ва муқтадам биносига эга бўлди. Бугунги кунда мазкур санъат мажмуалари минглаб санъат ихлосмандларини ўзига жалб қиладиган маданий масканлар сирасига кирди.

Бу каби ўзгаришларни юртимизнинг ҳар бир гўшасида учратиш мумкин. Жумладан, Урганчда Жалолиддин Мангуберди хайкали, Андижонда Бобур хайкали, Наманганда “Тинчлик” стелласи, Қаршида “Эл-юрт таянчи” монументи, Термизда “Алпомиш” ёдгорлиги, Фарғонада Аҳмад Фарғоний хайкали, Шахрисабзда Амир Темури хайкали, Бухорода “Кўхна ва боқий Бухоро” монументи сингари муқтадам бадий обидалар яратилди. Энг аввало, юртдошларимиз ушбу мажмуаларга келиб, хордиқ чиқариш билан бирга тарихимизда хабардор бўлишди, маънавий озуқа олишди.

Сўнгги йилларда Ўзбекистонимиз машҳур мусиқа ва театр фестивалларига, ижрочилар танловлари ва кўргазмаларга ҳам мезбонлик қилмоқда. Хусусан, йил сайин иштирокидаги сони кўпайиб бораётган “Шарқ тароналари” халқаро мусиқа фестивали бутунжаҳон маданий жамоатчилиги ўртасида кенг шухрат қозонмоқда.

Ҳозирда мамлакатимизда халқимизнинг кўхна анъаналари, асрлар давомида шаклланиб келаётган халқ амалий санъатини ривожлантиришга ҳам катта эътибор берилмоқда. Миниатюра, расмлар, кулollar, наққошлар, тикувчилар, гилам тўқувчилар ҳақиқий санъат асарларини яратиб, ҳақон миқёсидаги халқаро кўргазма ва танловларда муваффақиятли иштирок этишмоқда.

БАРКАМОЛ АВЛОД ОРЗУСИ

Юртимизда ёшлар таълим-тарбияси борасида кенг кўламли ишлар амалга оширилмоқда. Ҳар бир ёш илм-фан, техника янгиликларидан бохабар бўлиш билан бирга миллий қадриятларимиз, энг эзгу инсоний қадриятлар руҳида камол топмоқда. Ўз навбатида бу юртимизда ёшларга яратилаётган имконият ва берилаётган таълим-тарбия қутилган самарани бераётганидан дарак беради.

Мамлакатимизда Кадрлар тайёрлаш Миллий дастури, Мактаб таълимини ривожлантириш умуммиллий дастури, Болалар спортини ривожлантириш, мусиқа мактабларини бунёд этиш, “Камо-

лот” ёшлар ижтимоий ҳаракати фаолиятини такомиллаштириш, Зулфия номидаги Давлат мукофоти, “Нихол” мукофотини таъсис этиш, “Янги авлод”, “Келажак овози” каби танловларнинг анъанавий тарзда ўтказиб келинаётгани, яна йигит-қизлар ўртасида соғлом турмуш тарзини қарор топтириш мақсадида “Баркамол авлод”, “Умид ниҳоллари”, “Универсиада” сингари спорт мусобақаларининг пойтахтимиз ва юртимиз ҳудудлари бўйлаб ташкил этилаётганлиги бунга мисол бўла олади.

Президентимиз 2011 йил 9 май “Хотира ва қадрлаш кўни” муносабати билан оммавий ахборот воситаларига берган интервьюсида бизнинг таянчимиз, суянчимиз бўлган ёшларни миллий гоимиз руҳида ҳеч кимдан кам бўлмайдиган авлод этиб тарбиялаш — ҳал қилувчи аҳамият касб этади. Қўзлари ёниб, ғайрат-шижоатга тўлиб турган навқирон ўғил-қизларимизга боқиб катта ғурур ва ифтихор туйғусини ҳис этдим, деб таъкидладилар.

Дарҳақиқат, ўқувчи-ёшларимизнинг кетма-кет нуфузли халқаро фан олимпиадалари ва спорт мусобақаларида эришаётган муваффақиятлариға гувоҳ бўлиб турибмиз. Ҳар йили қанчадан-қанча ўғил-қизлар мамлакат, Осиё ва Жаҳон миқёсида ўтаётган турли мусобақаларда, илмий анжуманларда қатнашиб, фахрли ўринларни эгаллаб келишмоқда. 42-халқаро Менделеев олимпиадасида мамлакатимиз шарафини ҳимоя қилган 15 нафар ўқувчи 1 та олтин, 1 та кумуш ва 1 та бронза медалига сазовор бўлди. Шу ўринда кўпма узоққа боришининг ҳождати йўқ. Яқиндагина Нидерландияда математика бўйича бўлиб ўтган 52-Жаҳон фан олимпиадасида Бухоро Давлат университети қошидаги 3-сонли Қорақўл академик лицейи ўқувчиси Ж.Исомуҳаммедов бронза медалини қўлга киритди. Бу жаҳон фан олимпиадаларида мазкур лицей ўқувчиларининг юртимизга олиб келган 26-медалидир. Ўлкамизда ҳар бир соҳада улкан ютуқларга эришаётган йигит-қизларимиз ҳам кўп. Улар қанчадан-қанча хорижий давлатларда юртимиз байрогини баланд кўтариб келишмоқда.

Бундай самара ва ютуқларга энг аввало, Президентимиз ва ҳукуматимиз томонидан мамлакатда амалга оширилаётган кенг кўламли ислохотларнинг олиб борилиши, қолаверса, дуоғуй халқимизнинг пок нияти тўғрисида эришилди. Жумладан, ўтган вақт давомида янгилаш кўринишидаги ўрта махсус таълим муассасалари, академик лицей ва касб-хунар коллежлари барпо этилди ва уларда минглаб ёшларимиз билим олмақда. Мустақиллик йилларида биргина пойтахтнинг ўзида Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университети, Авиация институти, Ислон университети, Тиббиёт академияси сингари 15 га яқин янги, нуфузли олий ўқув ортлари ташкил этилди. Халқаро Весминстер университети, М.Ломоносов номидаги Москва Давлат университети, Г.Плеханов номидаги Россия иқтисодиёт институти, И.Губкин номидаги Россия Давлат нефть ва газ университети, Сингапур ва Турин институти юртимизда ўз филиалларини очди.

Президентимизнинг 2008 йил 9 апрелда қабул қилинган “Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университетининг 90 йиллигини нишонлаш тўғрисида”ги қарори мазкур етакчи олий ўқув даргоҳи ёшларнинг интеллектуал ва маънавий салоҳиятини юксалтириш, юртимиз илм-фани ва маданияти, замонавий таълим тизимини ривожлантириш, юксак малакали мутахассислар тайёрлаш, йигит-қизларимизни ватанпарварлик ва умуминсоний қадриятларга ҳурмат руҳида тарбиялашга қўшаётган улкан ҳиссасининг юксак эътирофи бўлади. Республикада ташкил этилган “Ўзбекистон маданияти ва санъати форуми” жамғармаси фан, таълим, спорт ва кўплаб соҳаларда ютуқларга эришаётган ёшларни ва иқтидорли йигит-қизларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаб келаётгани ҳам ёшларга бўлган эътиборнинг юқори даражада эканлигининг яққол мисолидир.

Мухтасар қилиб айтганда, истиқлол йилларида мамлакатимизда амалга оширилаётган маънавий ва маърифий юксалиш йўлида олиб борилаётган ислохотлар, Ўзбекистонимизнинг келажига пухта замин яратяди. Ёшлар ва келгуси авлодлар тарихимиз ва бугунимиздан фахрлиниб яшайди.

Дилфуза РЎЗИЕВА,
“Milliy tiklanish” мухбири

СОЗЛАРГА ҚАЙТА ОҲАНГ БАХШ ЭТИБ...

Наманган вилояти Тўрақўрғон туманида яшовчи Рашидхон Юсупов 25 йилдан буён миллий чолғу асбобларини таъмирлаш билан шуғулланади.

Бузилган созга қайта оҳанг бахш этиш алоҳида кунт, сабр-тоқат ва юксак маҳорат талаб қилади. Шу билан бирга соз устаси мусиқа илмини эгаллаган, ҳар бир чолғу

асбобининг позик жиҳатларидан бохабар бўлмоғи лозим. Бугун ўнлаб ёшларга “устоз-шогирд” усулида хунар ўргатаётган Рашидхон устанинг бу борада билим ва тажрибаси катта. Бунортмалар кўпчилиги боис уста ва шогирдларнинг қўли қўлига тегмайди. Яратувчилик меҳнати бор жойда эса барака бўлади.

● ТАДОРИК

ЮРТИМИЗДА БАЙРАМ ШУКУҲИ

Шу кунларда жойларда Ўзбекистон Республикаси Мустақиллигининг 20 йиллиги байрамига тайёргарлик кўриш ва ўтказиш юзасидан катта ҳозирлик ишлари кўрилмоқда. Жумладан, Наманган вилоятида ҳам ушбу байрамни муносиб нишонлаш мақсадида турли хил тадбирлар ташкил этилаётгани фикримиз далилидир. Вилоят маданият ва спорт ишлари бошқармаси бошлиғининг ўринбосари Элёр Жалилов бу ҳақда шундай дейди:

— Байрамни ҳар йилгидан янада жозибалироқ ва кенгроқ тарзда ўтказиш учун ташкилий-мувофиқлаштирувчи, сахналаштирувчи ишчи ғуруҳи ташкил этилди. Соҳанинг энг яхши мутахассисларидан иборат ғуруҳ амалий-услубий ёрдам кўрсатиш учун барча туман ва шаҳарларга бириктирилди. “Буюк ва муқаддасан, мустақил Ватан” деган эзгу ғояни ўзида муҳассам этган ташкилий-амалий, маданий-маърифий тадбирлар ҳамда тарғибот ишлари дастури тайёрланди. Жойларда ўтказиладиган байрам тадбирида иштирок этадиган бадий жамоалар ва санъаткорлар ғуруҳи тасдиқланди. Шу кунларда тайёргарлик машқларини ҳам бошлаб юбордик.

Э.Жалиловнинг таъкидлашича, Наманган шаҳри марказида бўлиб ўтадиган асосий байрам тантаналарига ҳам жиддий эътибор қўйилмоқда. Оммавий томошалар бўйича катта тажрибага эга сценарий

муаллифлари ва режиссёрлар, композитор ва балетмейстерлар, сахна расмолари, ёш ва истеъдодли санъаткорлар, фольклор санъати вакиллари-дан иборат ижодий ғуруҳ тасдиқланди. Ҳозирда машқ жараёни бошлаб юборилган. Байрам сценарийси ва сахнанинг бадий беағи бўйича эскиз лойиҳалари тасдиқланди, вилоят ҳокимлигининг тадбирлар режаси асосида тайёргарлик ишлари олиб борилмоқда.

Байрам шукуҳи вилоятда ўтказиладиган байрамолди тадбирларда ҳам намойён бўлмоқда. Жумладан, Наманган шаҳрида “Биз — 20 ёшдамыз” ёшлар форуми, “Нихол” мукофоти, “Ягонасан, муқаддас Ватан!”, “Мақом жамоалари ва катта ашула ижрочилари”, “Зарб-2011” танловининг ҳудудий ва вилоят босқичлари ўтказилди. “Буюк ва муқаддасан, мустақил Ватан” ғояси асосида эса “Ўзбек миллий кино санъати кунлари”, “Ўлан

айтгайи келдик” каби фольклор қўшиқлар фестиваллари вилоят аҳлига кўтаринки кайфият бағишлади. Чортоқ, Чуст, Наманган, Мингбулоқ, Норин, Учқўрғон, Поп, Тўрақўрғон туманларида “Эрк тўйинг муборак, эй азиз халқим”, “Мустақил юрт фарзандлари”, “Мустақиллик азиз неъмат”, “Мустақиллик халқимизнинг азалий орзуси”, “Энг улуг, энг азиз байрам”, “Ўзингдирсан ягона Ватан”, “Истиқболнинг муборак, Ўзбекистоним” каби байрам дастурлари, кечалар, концертлар бўлиб ўтди. Ушбу тадбирларда фаол қатнашган “Само”, “Ситора” вокал ғуруҳи, “Дилшод”, “Хушнавот”, “Гулбахор”, “Юлдуз”, “Олвализор гуллари” ашула ва рақс дастаси, “Орзу”, “Норин шаббодаси”, “Шодлик” бадий ҳаваскорлик жамоаси ва бошқа жамоаларнинг дилрабо куй ва қўшиқлари барчага манзур бўлди.

Вилоятларда бу каби тадбирлар байрамдан кейин ҳам давом этаверади. Мақсадимиз буюк ва муқаддас ватанимиз мустақиллигининг балоғат ёшини муносиб кутиб олиш. Шу ватан, шу юрт учун бор шижоатимиз ва куч-қувватимизни сарфлаб, унинг равнақи учун ўз ҳиссамизни қўшишдан иборатдир.

Мухтасархон
КАРИМОВА

Истиқлолимизнинг 20 йиллиги муносабати билан юртимизнинг ҳар бир қишлоқ ва овуллари, туман ва шаҳар марказларида байрам тадбирлари уюшқоқлик билан ўтказилмоқда. Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон миллий боғида бўлиб ўтган маданий дам олиш кечаси ҳам ана шу қутлуг санага бағишланди.

Сирғали, Яккасарой ва Учтепа туман ҳокимликлари ҳамкорлигида ташкил этилган “Буюк ва муқаддасан, мустақил Ватан!” номи тадбирда шаҳар ва туман хотин-қизлар қўмиталари, маҳалла фаоллари иштирок этди. Унда ўтган тарихан қисқа фурсат ичида қабул қилинган қарорлар ва уларнинг ижроси, аҳоли саломатлиги йўлида олиб борилган ислохотлар, аёлларнинг жами-

ятадаги ролини ошириш, уларнинг бандлигини таъминлаш борасидаги сай-ҳаракатлар, жамиятимизнинг муҳим бугунги оилаларининг моддий аҳволини яхшилаш йўлидаги туб ислохотлар моҳияти атрофлича муҳокама қилинди.

Адабий-мусликий умумхалқ сайлига айланган кечада “Осиё” фольклор карнай-сурнай халқ ансамбли, Муҳиддин Қорӣқубов номидаги Республика танлови ғолиблари, “Тошкент зеболари” рақс ансамбли раққосалари, халқ ҳофиси Ҳасан Ражабий, ёш шоирлар Наргиза Асад ва Фотима Жўраеваларнинг чиқишлари, “Караван” халқ кўғирчоқ театрлари жамоаларининг ўзига хос байрам табриклари меҳмонларга хушқайфият бахш этиб, кечага ўзгача файз киритди.

— Мустақилликнинг йигирма йиллигига бағишланган маънавий-маърифий тадбир аҳоли-мизга ўзгача кайфият бағишлади, десак муболаға бўлмайди, — дейди Сирғали тумани ҳокими ўринбосари, туман хотин-

қизлар қўмитаси раиси Дилором Раҳимжоновна. — Боиси тадбир жуда кўтаринки руҳда, фуқароларимиз билан ҳамжиҳатликда тайёрландики, бунда ҳар бир туман ҳокимликлари-нинг ташаббускорлиги намойён бўлди. Тадбирда туманларда олиб борилаётган янгиланишлар, қўлга киритилган улкан ютуқлар нафақат тилга олинди, балки шу ернинг ўзида кўргазма шаклида намойиш этилди. Жумладан, жорий йилнинг Президентимиз томонидан “Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик йили” деб номлан-иши муносабати билан маҳал-лаларда фаолият бошлаган кичик корхоналар ва савдо шохобчаларининг маҳсулотлари кўргазмаси ташкил этилди. Бу ерда қўлини дуога очган ёши улуг отахон ва онахонларимизни кўриб киши кўнглидан фақат шу кунларга шукроналик кечади. Тадбир сўнида ййилганларга байрам ширинликлари ва совгалар улашилди.

“Туркистон-пресс”

ЖАРАЁН

● ТИББИЙ ХИЗМАТ

ШОШИЛИНЧ ЁРДАМ МАРКАЗИ

**УНДАГИ 22 ТУРДАГИ ЗАМОНАВИЙ
УСКУНАЛАР БЕМОРЛАРГА ХИЗМАТ
КИЛМОҚДА**

Инсон учун соҳат-саломатликнинг қадри ҳар нарсадан устун. Зеро, танимиз соғ, руҳимиз тетик бўлсагина эзгу ишлар, савобли юмушларга қодир бўламиз. Юрт равнақи, эл фаровонлиги йўлидаги саёй-ҳаракатларга муносиб улус қўшишга астойдил интиламиз. Шу маънода мамлакатимиз тиббиёт тизимида амалга оширилаётган изчил ислохотлар, аҳолига юқори сифатли тиббий хизмат кўрсатишни таъминлаш борасидаги амалий чора-тадбирларнинг бугунимиз ва келажакимиз учун аҳамияти беқиёсдир.

Бугунги кунда соғлиқни сақлаш тизимида рўй бераётган туб ўзгаришлар натижасида илгарилари номигагина фаолият юритган фельдшерлик пунктлари ва қишлоқ амбулаториялари ўрнида замонавий

ташхис ускуналари ҳамда тиббий жиҳозлар билан таъминланган бирламчи тиббиёт бўғинлари фаолияти йўлга қўйилди. Қишлоқ врачлик пункти, оилавий поликлиника аталмиш мазкур тиббий масканлар

эндиликда бир неча хил оғир турдаги хасталикларнинг олдини олишга, оналар ва болалар саломатлигини мустаҳкамлашга хизмат қилмоқда. Айниқса, жойларда жаҳон андозалари даражасидаги шошилинч тиб-

бий ёрдам тизими жорий қилинганлиги ва бу ижобий натижа бераётганлигини алоҳида қайд этиш жоиз. Ҳозирда Республика ихтисослаштирилган Шошилинч тиббий ёрдам илмий-амалий маркази ва унинг ҳудудлардаги филиаллари дунёнинг энг тараққий этган мамлакатларида ишлаб чиқарилган, замонавий технологияларга асосланган тиббий асбоб-ускуналар билан тўлиқ жиҳозланганлигини мамнуният билан тилга олсак арзийди.

Богот тумани тиббиёт бирлашмаси қошидаги шошилинч тиббий ёрдам бўлими фаолияти ҳам бунга мисол бўла олади. Бу ерда 22 турдаги тиббий ускуналар билан жиҳозланган ташхис ва муолажа хоналари мавжуд. Бу эса биз шифокорлар учун хасталикка тезкор равишда аниқ ташхис қўйиш ва уни самарали даволаш имконини бермоқда.

Муассасамизда ёш мутахассисларнинг замонавий техника билан тиллаша оладиган, билимли ва малакали ходим сифатида шаклланиши учун етарли шарт-шароит яратилган. Шифо масканимизда “Ёш шифокорлар” клуби ташкил этил-

ган бўлиб, бу ерда ўнлаб мутахассислар малака оширмоқдалар. Шахсан ўзим ҳам 20 нафардан зиёд ёш шифокорлар билан доимий ҳамкорликда иш олиб бораёяман, биргаликда илмий изланишлар устида ишламоқдамиз. Қолаверса, улар устоз ва шогирд аъёналари асосида жаррохлик амалиётлари, илмий-амалий анжуманларда, кенг жамоатчилик орасида соғлом турмуш тарзи тарбиятини кучайтиришга қаратилган тадбирларда ҳам мунтазам иштирок этиб, тажриба орттиришаётир. Энг муҳими, бугун соҳада фаолият юритаётган барча ходимларнинг меҳнати эъзозланиб, қадр топмоқда. Иш шароитимиз қулайлиги, меҳнатга яраша рағбату имтиёزلардан баҳраманд бўлаётганимиз, дардига шифо истаб келганларнинг соғайиб кетишига ҳисса қўйиш учун имкониятларимиз етарли эканидан мамнунмиз. Буларнинг бари кўнгилда ифтихор ҳиссини туйиб, касбга садоқат ҳисси билан меҳнат қилишимиз учун энг катта асосдир.

Нурилла БЕКЧАНОВ,
шифокор, Богот тумани

● ҚИЛМИШ-ҚИДИРМИШ

НАФАҚАДАН “НАФ” КЎРГАН РАИС

Маҳалла фуқаролар йиғини раиси — маърифатли, маданиятли, шу маҳалла фуқаролари учун тиним билмай меҳнат қиладиган киши бўлиши керак. Мана шундай халқнинг ишончига эришган кишиларни одамлар маҳалла фуқаролар йиғини раислигига сайлашади. Бундай раислар жуда кўпчиликини ташкил қиладди. Ойбек Ходжамонови ҳам кишилар не-не умидларда Нуробод тумани “Улус” қишлоқ фуқаролар йиғинига қарашли “Хазармали” маҳалла фуқаролар йиғини раислигига сайлашганди. Бошида эл-юрт ташвишини ўз ташвиши деб билган Ойбек Ходжамов маҳалладошларига яқиндан ёрдам бера бошлади. Кишиларнинг ишончига кириб олгач эса текинга мушук офтобга чиқмас қабилда иш юритишга ўтди.

Маҳалла раиси 2007 йил 17 сентябрь куни Ю.Қулмировни “Хазармали” МФЙга қарашли Хазармали қишлоғида доимий яшашлиги ва 31-сонли умумтаълим мактабида ўқишлиги ҳақида маълумотнома ёзиб бергани. Маълумотномада Ю.Қулмировнинг ўрнига акиси Б.Шониевнинг фотосурати ёпиштирилганлигини била туриб, фотосурат устидан МФЙнинг юмалоқ муҳрини босиб, суратдаги шахс Ю.Қулмиров эканлигини тасдиқлаган. Оқибатда Ю.Қулмировнинг туғилганлик тўғрисидаги гувоҳномаси ушбу қалбаки маълумотнома ва ўзининг фотосуратларини Нуробод тумани ИИБ ПБга тақдим этиб, Ю.Қулмиров номига СЕ 2497591 рақамли фуқаролик паспортини олишга эришган. У қалбакилаштирилган Ўзбекистон Республикаси фуқаролик паспорти билан 2007 йил ноябрь ойида Озарбойжон республикаси орқали Туркия давлатига чиқиб кетган.

Ойбек Ходжамов ўз мансабидан фойдаланишининг бошқа йўллари ҳам топган. У шу маҳаллада яшовчи Холбой Хўжамуродовга 16 ёшга қадар

бўлган фарзандлари учун маҳалла томонидан тайинланадиган нафақани чиқариб бериш эвазига 40 000 сўм пул беришни талаб қилди. 2010 йилнинг 5 феврал куни хизмат хонасида 40 000 сўм пулни пора тариқада олиб, унга 6 ой муддатга нафақа тайинлаб берган. Шунингдек, маҳалла раиси Р.Тўхтаевдан 16 ёшга қадар бўлган фарзандлари учун нафақа чиқариб бериш эвазига ундан 50 000 сўм пул олган. Кейинроқ, Р.Тўхтаев маҳалладан оиласининг иқтисодий аҳволи қийинлиги сабабли моддий ёрдам беришларини сўраб мурожаат этган. О.Ходжамов моддий ёрдам чиқариб бериш эвазига ундан 90 000 сўм олиб, 5 ой муддатга моддий ёрдам пули тайинлаб берган.

Кундан кунга таъмагирга айланиб бораётган раис маҳалладан моддий ёрдам беришларини сўраб мурожаат этган Р.Қаршиевдан илтимосини рад этмаслик эвазига 45 000 сўм сўраган. Ундан ҳам пул олиб, сиздан угина, биздан бугина қабилда иш тутган.

Ўзига ортиқча бино қўйиб бо-

раётган маҳалла раиси мансаб ваколатини суиистеъмол қилиб, ҳеч қандай ишончномасиз Ш.Ҳайитова номига фарзандлари учун тайинланган 37 680 сўм, М.Бобоқораева номига тайинланган 74 602 сўм моддий ёрдам пуллари тўлов ведомостига ўз имзосини қўйиб олган.

Унинг кейинги кирдиқорлари юқоридагилардан ҳам ошиб тушган. О.Ходжамов тумандаги “Олга” ширкат ҳўжалиги бош ҳисобчиси, “Исма” фермер ҳўжалиги раиси ва “Мулки Темир Мулки” фермер ҳўжалиги раислари билан тил бириктириб, улардан бўш, тоза оқ қоғозларга ширкат, фермер ҳўжалиқларининг тамғаси ва юмалоқ муҳрини бостириб олган. Муҳр босилган бўш бланкаларга сохта маълумот ва ёзувлар киритиб, маҳаллада яшовчи 11 нафар фуқарога 3 688 092 сўмлик моддий ёрдам ва ижтимоий нафақалар тайинлаган.

Бу каби сохталикка қўл урган маҳалла раиси вақти келиб қилмишлари учун жиноий жавобгарликка тортилиши мумкинлигини ўйлаганида, суднинг қора курсисига ўтирмаган, эл-юрт олдида уятга қолмаган бўларди.

Олмоқнинг бермоғи бор, деганларидек, Ойбек Ходжамов суд ҳукми билан 3 йил муддатга мансабдорлик лавозими билан боғлиқ ишларда ишлаш ҳуқуқидан маҳрум этилган ҳолда 7 йил муддатга озодликдан маҳрум қилинди.

Толлибой ТУРДИМОВ,
Самарқанд вилоят прокуратураси суд қарорларини ижро этишда ва қамоққа олинганларни сақлашда қонунларга риоя этилиши устидан назорат бўлими прокурори, адлия маслаҳатчиси

● БУЮК ВА МУҚАДДАСАН, МУСТАҚИЛ ВАТАН!

ЮРТНИ СЕВИБ ЯШАЙЛИК...

Инсон туғилибдики, улғайган сари ўз Ватанига меҳри ошиб, сал узоклашса уни қўмсаб, соғиниб яшайди. Йиллар ўтган сайин Ватан қадрини англай бошлайди. Айниқса, Истиклол нурларига бурканган Ватанимнинг шу йигирма йил ичида қанчалар ўзгаргани, халқимизнинг тафаккури қанчалар теранлашиб бораётгани қалбимизни гурурга тўлдирди. Миллатимиз, шеърятимизнинг буюк дарғаларидан бири Шавкат Раҳмоннинг Ватан ҳақидаги сатрлари қалбимизга нақадар яқин:

*Мен ором борлигин унутиб қўйдим,
Бағримга чакинлар теғди дафъатан.
Сендан-да, улугроқ нарс а йўқлигин,
Сочим оқарганда англадим, Ватан!*

Мен Ватан ҳақида ҳар гал ўйлаганимда ундан олисда бўлган дамларим эсимга тушади: XX асрнинг 90-йилларида қизим бевоблиги учун Москвага бориб, даволанган эдик. Ўша пайтларда май ойлари бўлса-да, шаҳарнинг рутубатли осмони ҳеч куёшни кўрмасди. Лип этиб чиққан куёш яна булутлар орасида йўқолиб кетар, бирдан ёмғир қуяр, ҳаво тез-тез ўзгариб турар эди. Она Ўзбекистонни таърифлаганда Ойбек “сал кўрмаса куёш соғинар” деган сатрларни бежизга битмаган экан-да, деб ўйлаб қолардим. Уйга қайтаётганда, самолётдан тушишдаги ҳолатим ҳеч қачон эсимдан чиқмайди. Зинадан тушарканман, жазирама иссиқдаги она шахрим кўзимга шу даражада қадрдон, қалбимга яқин кўринди-ки, ўпкам тўлиб, кўзларимга ёш келди, шунда ўйладим: бошқа юртлар қанчалик жаннатмакон бўлмасин, чўл бўлса ҳам, бирор гиёҳ ўсмаса ҳам, ўз юртинг, Ватанинг кўзингга тўтиёдек кўринар экан. Шундагина мен Ватан тупроғидан ташқарида қолиб кетган, унинг гардини кўзига тўтиё қилишга зор ҳар бир ватандошимнинг ёки Ватанидан айро тушган ҳар бир инсоннинг дардини, қалбидagi туғёнини англаб етгандай бўлдим:

*Не зотлар ўтдилар Ватандин айро,
Сенинчи савдою соғинчи саҳро
Кўксимни тўлдириб келди бир дарё,
Ватан қолар экан, Ватан абадий.*

(Сирожиддин Саййид)

Ҳа, Ватан абадий, сени ҳамма тарк этса ҳам ота онанг каби Ватанинг тарк этмайди. Шунинг учун Ватанин севиш, унга муносиб бўлиш ҳақида кўп гапираримиз, маърузаларимизда, машғулотларимизда талабаларимизга буни қанчалик ўқитаримиз. Аммо уни дилдан туйиш ҳисси бошқача. Яна бир мисол: менга фигурали учуш спорти жуда ёқадди, айниқса, 70-йилларнинг охири 80-йилларнинг бошида унинг машҳур намояндалари етишиб чиқди. Уларнинг ҳар бир чиқишларини ойнаи жаҳон орқали эринмай, кузатиб борардим. Ирина Роднина деган машҳур жаҳон чемпиони ҳар гал голибликни қўлга киритиб, шохсупага чиққанда, Ватан гимни янгра, аста-секин байроғи кўтариларди. Байроққа тикилган спортчининг кўзларидан оқаётган шашқатор ёшларни кўриб ҳавасим келарди. Минг қатла шукр, ана шундай бахтга биз ҳам эришдик. Мустақил юртимнинг гимни ҳар гал чалинганида кўзимга шашқатор ёш келаверади. Ўз байроғига, қўшиғига эга юрт фарзанди бўлганимдан қалбимдаги фахр туйғуси қўш ёшларимга эрк бераверади. Ўзим яхши кўрган шеърни ичимда такрорлайвераман:

*Ватан, Она сўзи нақадар лазиз!
Сенсан, ҳар нарсдан мўътабар, азиз.
Ҳурматингни сақлар ҳар бир ўғил-қиз,
Муқаддас, мўътабар, улуг Ватаним.
Шарафлар, шонларга тўлиғ Ватаним.
Ўлсам, айрилмасман, қучоқларингдан.*

(Уйғун)

Ватани севиш, уни ардоқлаш, асраш учун нималар қилиш керак деган савол ҳар бир ватанпарвар ёшнинг қалбига уйғониши табиий. Мен мансуб бўлган партиянинг Ҳаракат Дастурида шундай сўзлар бор: “Томирида ғурур, Ватанига садоқат жўш урган одамгина буюк ишларга қодир бўлади”. Ўйлаб қоламиз: демек, энг аввало, фарзандларимизнинг томирида шу юртдан, унинг ўтмишидан, аждодларидан фахрлигиш, ғурур туйғусини уйғотмоғимиз лозим. Қалбида ғурури, юртига меҳри-муҳаббати кучли бўлган инсонни ҳеч ким тўғри йўлдан қайтара олмайди.

*Ватанин сев, тупроғини ўп,
Ҳар қаричи муқаддас бизза.
Чўлидаи ҳатто гиёҳ, чўп,
Жондан азиз юрагимизга.*

(Ойбек)

Зеро, халқимизнинг ҳассос шоири Мусо Тошмуҳаммад ўғли Ойбек таъкидлаганидек, Ватан тупроғини кўзига суртиб, унинг жондан азизлигини англаган инсонгина қадрига етади, Ватани номини дунёга танитиш учун ўз ҳиссасини қўшади, эзгу ишлари билан унинг ривожига қўмак беради. Айниқса, буюк неъматимиз — мустақиллигимизни мустаҳкамлаш, асраб авайлаш йўлидаги ҳаракатларни бугун ватанпарварлик деб атаймиз.

Истиклол! 20 ёшга тўлаётган эркин юртим истиклоли! Бугун 20 ёшга тўлган ҳар бир йигит-қизнинг қалбидаги ғайрат, орзу-хавас, маънавий шижоатга интилишда сенинг қиёфангни кўраман. Сенинг навқирон ёшингни қўтлагим келади, юртим! Сен ҳам эндигина янги ҳаётга қадам қўйган ёшлар каби орзуларинг улкан, интилишларинг шаҳдам юртсан! Дунёдаги ривожланган мамлакатлар сафидан ўрин олишидек эзгу мақсадлар сари дадил қадам ташлаясан. Бошингда номингни жаҳонга танитиш учун бор қучини баҳшида айлаётган Юртобошинг, сарбонинг мағрур турибди. Орқанда эса миллионлаб фарзандларинг, сенинг ютугиндан, муваффақиятингдан қувониб, қалби фахрларга тўлиб, сени дуо қилаётган кекса онахонлар отахонларинг турибди. Сидқидилдан қилинган дуо, албатта, ижобат бўлади, дейишади. Шунинг учун юртим, сенинг келажакинг буюк ва порлоқ, шунинг учун ушбу жаҳон ичра ўз номингни, шонингни ёйиш йўлидасан. Сенинг эзгу тилақларингни бугун томирида ғурур хисси уйғонган фарзандинг борки, амалга ошириш учун курашмоқда.Сенга садоқатини ҳар бир эзгу иши, эзгу сўзи билан кўрсатиш ишқи билан ётмоқда.

Юртим! Истиклолингни 20 йиллигига фарзандларинг катта тўёналар, ҳушбабарлар билан келмоқда. Қизларинг орасида дилбар ва ақлли, чевар ва оқила, тадбиркор; йигитларинг ичида мард, жасур, ўқтам, етук ўғлонларинг борлигиндан фахрланаман. Улар сенинг эзгу муносибларингни рўёбга чиқармоқдалар, ўқиб-изланмоқдалар, сенга муносиб бўлиш учун интиломоқдалар. Бугун 2020 йил ичида амалга оширилган ютуқларни айтиб адо қилолмаймиз, уларни санаб адоғига етиш мушкул. Бугун сенинг ватанпарвар, ўқтам ва зиёли фарзандларинг олдида тушиш душвор бўлмоқда. Бугун ўзбек деганда, Ўзбекистон деганда чехраси очиладиганлар кўпаймоқда. Бугун сени қўлловчилар, сенга елкадошлар сони ошиб бормоқда.

Юртим! Она Ватаним! Сенинг истиқлолингни юрагида армон қилиб олиб кетган фарзандларинг ҳаққи, Чўлпону Фитрат, Қодирю Усмон Носирлар ҳаққи! Фақат олим бўлишинг керак! Мен бу сатрларни ўпкам тўлиб ёзаяман. Қалбида Сенга улкан бир меҳр ва садоқати жўш урган бир олима қизинг сифатида Сенинг буюклигинг қаршисида таъзим қиламан!

Шоира АХМЕДОВА,
филология фанлари номзоди, Бухоро Давлат университети доценти, УЭМТДП аъзоси,
халқ депутатлари Бухоро шаҳар Кенгаши депутати

● АНЖУМАН

Fondforum.uz сайтининг маълумотларига кўра, БМТнинг Нью-Йоркдаги Бош қароргоҳида БМТ Бош Ассамблеяси 65-сессиясининг “Ёшлар: мулоқот ва ўзаро тушуниш” мавзусидаги анжумани бўлиб ўтди.

ЎЗБЕК ЁШЛАРИ ЖАҲОН ҲАМЖАМИЯТИ НИГОҲИДА

Унда халқаро ташкилотлар ва нодавлат тузулмалар вакиллари, “Ўзбекистон маданияти ва санъати форуми” жамғармаси мутахассислари иштирок этди. Анжуман БМТ томонидан 2010 йил август ойидан 2011 йил август ойига қадар эълон қилинган Халқаро ёшлар йилига ўзига хос яқун ясади. БМТга аъзо мамлакатлар ёшларга оид масалаларни халқаро ҳамжамият томонидан глобал кун тартибига киритилиши муҳим аҳамият касб этишини алоҳида таъкидлаш ўринли.

Анжуман доирасида ёшлар, ўзаро мулоқот ва тушуниш ҳамда ёшларнинг ривожланиш борасидаги муаммоларини ҳал этиш масалалари бўйича халқаро ҳамкорлиқни мустаҳкамлаш истикболларига бағишланган суҳбат бўлиб ўтди.

Шунингдек, тадбир давомида турли давлатлар делегацияларининг 150 дан ортиқ маърузалари тингланди. Хусусан, “Ўзбекистон маданияти ва санъати форуми” жамғармаси вакиллари маърузасида ташкилотнинг ташкил топган пайтидан бошлаб, ёшларга оид “Бутунжаҳон ҳаракатлар дастури” ҳамда “Мингйиллик Ривожланиш Мақсадлари”да белгилаб берилган вазифаларни амалга оширишга қаратилган ёшлар лойиҳаларини фаол равишда қўллаб-қувватлаб, амалга ошириб келинаётганлиги таъкидланди.

Йиғилишда “Ўзбекистон маданияти ва санъати форуми”

жамғармасининг кенг қамровли йирик лойиҳалари ҳақида маълумот берилди ва тақдиротлар жаҳон ҳамжамиятининг алоҳида эътиборига сазовор бўлди. Хусусан, ўтган йили БМТнинг Ўзбекистондаги Ахборот маркази ҳамда Аҳолишунослик фонди томонидан “Ёшларга қаратилган энг яхши лойиҳа” дея эътироф этилган “Келажак овози” Республика иқтисодли ёшлар танловида алоҳида урғу берилди. Қолаверса, 2010 йилда Халқаро Олимпия қўмитаси “Ўзбекистон маданияти ва санъати форуми” жамғармасининг ёш авлодини ривожлантиришга қаратилган маданий, таълимий ва спорт дастурлари ҳамда ижтимоий лойиҳалари яна бир эътирофи сифатида тилга олинди.

Анжуманда “Ёшлар: мулоқот ва ўзаро тушуниш” мавзусидаги якуний ҳужжат қабул қилиниб, унда ёшлар орасида тинчлик, эркинлик, бирдамлик ҳамда тараққиёт ва ривожланишга интилиш идеалларини тарғиб қилиш, ёшларни шу руҳда тарбиялаш зарурлиги таъкидланди. Аъзо мамлакатлар 2010 йилда қабул қилинган ёшларга қаратилган Бутунжаҳон ҳаракатлар дастурида белгиланган вазифаларни бажариш учун баҳамжиҳат ҳаракат қилиш кераклигини билдиришди.

Азиза ҚИЁСОВА

МАЪНАВИЯТ

● МИЛЛИЙ ҚАДРИЯТЛАР

АЖДОДЛАР МЕРОСИ

УНИ АСРАБ-АВАЙЛАШ БУГУНГИ КУННИНГ МУХИМ ВАЗИФАСИ

Жиззах вилоятининг Бахмал ўрмон хўжалиги ҳудудига "Михтепа" деган жой бор. Бу ерни ўрганишга пайтда қабр ичидан ғалати — бўйи нақд 2 газдан узун, суяклари йўғон, умуртқа поғоналари анчайин катта одам скелети чиқади. Кўрганлар дастлаб уни маймун бўлса керак, деб ўйлашади, аммо текширишлар уни қадимги аجدодларимиз суяги эканлигини тасдиқлайди. Шунда ҳаёлимда дафъатан Ўзбекистон санъат музейи директори Қудратилла Ажиметов билан қилган суҳбатим жонланди. Биз музей залларини айланиб юриб, қадимда аجدодларимиз кийган кийимлар олдида тўхтаб қолдик.

— Наҳотки улар шундай улкан бўлсалар, мен уларнинг уст-бошини кўриб айтаяпман...

— Ажабланманг, - деди музей раҳбари, - бу кийимлар уларга ҳатто торлик ҳам қилган...

Ана шуларни кўриб, эшитиб бу ер Михтепа эмас, Муғтепа, деган хулосага келиш мумкин. "Муғ" сўзи замонлар таъсирида ўзгарган. Чунки, бундай атамалар Галлаоролда кўп учрайди: "Муқирри"... Ўзаги "муғ" бўлган бу сўзлар "маъжусий, оташпараст, ўтга чўқинувчи" деб изоҳланади. — Бу бизнинг ҳудудларимиз нақадар қадимий, инсон дастлаб, мана шу гушаларда ҳам яшаганлигига ишора, - деди Жиз-

зах вилояти маънавият тарғибот маркази раҳбари, профессор Урол Носиров.

Урол аканинг сўзларини тингларканман, ҳаёлимга "Авесто" китобининг бизнинг заминимизда яратилгани келди. Юртбошимиз Исроҳим Каримов "Юксак маънавият — енгилмас куч" асарига таъкидлаган сўзларини эсладим: "Тарихий ёдгорликлар орасида бундан қарийб 3 минг йил муқаддам Хоразм воҳаси ҳудудига яратилган, "Авесто" деб аталган бебаҳо маънавий обида алоҳида ўрин тутати". "Авесто"нинг номини тилга олишдан мақсад унинг саҳифаларида "муғ", яъни маъжусий, оташпараст, ўтга саж-

да қилувчи деган ибораларнинг учрашидир. Унинг замирида олис тарих, табиат қуларини илоҳийлаштириш, босқинчиликни қоралаш, осойишта ҳаёт кечиришга даъват бор.

— Жиззах туманининг Сўлоқли қишлоғидан бўйи 2 газ келадиган хум топилиши тарихимизда янги саҳифа очди, - дейишади вилоят ўлкашунослик музейи ходимлари. Дарҳақиқат, бу зардуштийлик динида жасадни кўмиш билан боғлиқ бўлган аънавий урф-одат саналган. Улар табиатга эиён келтиришни катта гуноҳ деб ҳисоблашган. Шунинг учун одам ўлгандан кейин унинг мурдасини очик жойда қолдиришган. Бир муддат ўтган унинг устихонларини бир жойга тўплаб, катта хумларга солишиб, кўмиб қўйишган. Улар тўрт унсур — олов, тупроқ, сув ва ҳавони мусоффо сақлашни ўзларининг бурчлари деб билишган. Бу муғликларнинг табиат олдидаги бурчларини тўғри англаганини кўрсатади.

1955 йилда академик Яҳё Фуломов бошчилигидаги археология гуруҳи Жиззах шаҳри яқинидаги Кулфосар қабристонида дольменларни топганлар. Дольмен дегани ажнабий сўз

бўлиб, тош курси, деган маънони билдиради. Масаланинг моҳияти шундаки, қадимда марҳумларни тош курсиларга ўтказиб кўмиш расм бўлган экан. Сўнгги неолитнинг илк ва бронзанинг сўнгги давларида дафн иншоотлари ана шундай бўлган. Бу далиллар ўлкамиз нақадар қадимий, инсоният цивилизациясининг илк бешикларида бири эканлигини тасдиқлайди.

Самарқанднинг тарихий музейларидан бирида бўлганимда 5 минг йиллик даврни ўзига саклаб келадиган наъни кўрсатишди. Ростакан най, пуфлайдиган тешиклари, турли овоз чиқарадиган пардалари ҳам бор. Ҳозир уни чалсангиз, у нималар дер экан?! Бу аждодларимиз нозик кечинмаларини овоз билан эмас, балки мусиқа билан ҳам изҳор этишни ўша пайтлардаёқ билишганидан яққол далолат беради. Зомин туманидаги Пешогордаги ерости йўллари, Такатосдаги ибтидоий рассомлар чизган суратлар, Жиззах ва Самарқанд вилоятлари чегарасидаги Қушон подшолиги даврига оид қўёш такриби бўлган Сак календари — ҳамма-ҳаммаси бизни ҳам ҳайратлантиради, ҳам фахр-ифтихор хиссини уйғотади. Шунингдек, аждодлар меросини чуқурроқ ўрганишга чорлайди. Модомки шундай экан, бугунги авлод уларни қўнғ билан ўрганиши, асраб-авайлаши, келгуси авлодларга бус-бутун етказиши керак!

Мустақиллигимиз туфайли тарихимизга бўлган муносабат

бутунлай ўзгарди. Аждодлар меросини ўрганиш, уни қайта тиклаш, асраб-авайлаш бўйича салмоқли ишлар қилинаётганига гувоҳ бўлиб турибмиз. Вилоятда маданий ёдгорликларни ҳисобга олиш, унинг харитасини тузиш низоҳига етказилди. Ибтидоий жамоа тузуми давридан то ҳозирги кунгача маданий ёдгорликларни асраб авайлаш, уни авлодларга етказиб бериш учун самарали ишлар қилинмоқда. Бироқ, унга ҳар биримиз масъул бўлишимиз, аждодларимиз яратган осори-атикалар, уларнинг тарихи билан боғлиқ бўлган жойларни кўз қорачигидек асрай билишимиз керак.

Юртбошимиз Исроҳим Каримов Хотира ва қадрлаш кунига биз ўз олдимизга қўйган буюк ва эзгу мақсадларга эришиш, дунёдаги ривожланган, демократик давлатлар қаторидан муносиб ўрин эгаллаш ҳақида гапирганда, бу йўлда бизнинг таянчимиз, суянчимиз бўлган ёшларни миллий ғоямиз руҳида, ҳеч кимдан кам бўлмайдиган авлод этиб тарбиялаш ҳал қилувчи аҳамият касб этади, деди.

Юқоридаги сўзларни ҳаётга татбиқ этишда, албатта, тарихимизга бўлган муносабат ҳам муҳим ўрин тутати. Чунки олис ва бой тарихимиздан келиб чиқадиган сабоқлар ёшларда Ватанга муҳаббат ва садоқат туйғуларини камол топтириши шубҳасиз.

Пардабой ТОҶИБОВЕВ,
"Milliy tiklanish" мухбири

ҳам шомол тегди. Ясаган маҳсулотларимизга қизиқиш ва талаб кучайди. Президентимизнинг фармонларига асосан уста-хунармандларга қатор қулайлик ва имтиёзлар берилди. Ўзимизни тиклаб, оёққа туриб олдик. Энг асосийси, эркин ижод муҳитида янгиликлар қилиш имконини қўлга киритдик.

В.Буваев Наманган Давлат университетининг амалий санъат бўлимини тамомлагач, даставвал қишлоғидаги умумтаълим мактабига, ҳозирда эса Ғурумсарой иқтисодиёт касб-хунар коллежиди эгаллаган касби бўйича ёшларга сабоқ бериб келади. Унинг сазй-ҳаракати билан "устоз-шогирд" мактаби ташкил этилиб, 40 нафардан ортиқ ёшлар хунароли бўлишди. Ҳозирда Ғурумсарой иқтисодиёт касб-хунар коллежи, 16-мактаб-интернат ҳамда 8-сонли мусиқа ва санъат мактабидан 30 нафарга яқин ўқувчи Ваҳобжон акадан кулолчилик сирларини ўрганишмоқда.

Уста 2006 йилнинг март ойида Франциянинг Париж шаҳрида ўтказилган "Қадимги Шарқ моҳир усталари" кўргазмасида фаол иштирок этиб, олам-олам таассуротлар билан қайтди. Шунингдек, у Германия, Греция каби давлатларда ўтказилган кўргазмаларда ҳам қатнашди, салкам 20 дан ортиқ хорижий давлатларда асарлари намойиш этилди.

Ваҳобжон Буваев "Ташаббус-2008" кўрик-танловининг Республика босқичида иштирок этиб, "Энг яхши хунарманд" номинациясида ғолиб бўлган. Ўзидаги билим ва касб-хунарни ёшларга ўргатар экан, унинг яна бир мақсади — Ғурумсарой кулолчилик мактабининг ривожлантириш, унутилиб кетган қадимий усул ва рангларни тиклаш, бугунги кунга мослаштириш. Уста ўз асарларини кенг халқ оmmasига намойиш этишни, ўзбекининг оддий хунарманди қанчалик кадр, эъзоз ва обрў топаётганини кўрсатишни дилга туккан. У буларнинг бари мустақиллик туфайли эканини шогирдларига доимо ўқитиб келади.

Ғурумсарой кулолчилик мактабининг ривожланишига ўзини муносиб ҳиссасини қўшаётган Ваҳобжон Буваев ҳамиша изланишда. Олдинда эса уни бундан-да улкан муваффақиятлар кутиб турибди.

Эркин Йўлдош,
"Milliy tiklanish" мухбири

ИЛМГА БАХШИДА УМР

Истиқлол шарофати ила юртдошларимиз қалбига она-Ватанимиз истиқболнинг буюклигига, ёшларимиз дунёда ҳеч кимдан кам эмаслиги ва кам бўлмаслигига ишонч, эркин ва озода яшаш бебаҳо бахт эканлигига эътиқод тобора мустақамланиб бормоқда. Бунда давлатимиз раҳбарининг ташаббускорлиги билан илм-фан соҳасида муваффақиятли тарзда амалга оширилаётган ислохотлар асосий пойдевор вазифасини ўтамоқда. Ўсиб келаётган ёш авлодни Ватанга садоқат, илм-фанга, ижодий тафаккур ва мустақил изланишга интилиш руҳида тарбиялашда она тилининг ўрни ва аҳамияти беқиёсдир.

Заҳматқаш ва сермахсул олим, филология фанлари доктори, профессор, "Буюк хизматлари учун" ордени соҳиби Шавкат Раҳматуллаев муқаддас она тилимизнинг чинакам жонқуяри, фидойи тадқиқотчиси сифатида катта эҳтиромга сазовор устозлардан бири. Унинг бир умрлик ҳалол меҳнат фаолияти, илмий кашфиётлари мамлакатимиздаги энг нуфузли олий ўқув юрти — Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университети билан ҳамбаркас боғланиб кетган. Бу қўлғу даргоҳда бўлажак олим тахсил олди.

Иккинчи жаҳон урушининг қийинчиликлари ва етишмовчиликларига қарамай, университетни имтиёзли диплом билан битирди, илк илмий изланишлари ила устозлар эътиборига тушди. 26 ёшида филология фанлари номзоди илмий даражасини олишга муваффақ бўлди. Фандаги асосий мақсад — кашфиёт яратиш эканлигини жуда эрта англаганлиги учун ҳам тинимсиз изланди. Илмий тадқиқотларини сабот билан давом эттирди, натижада "Ўзбек фразеологиясининг айрим масалалари" мавзусида докторлик диссертациясини ҳимоя қилди. Профессор Раҳматуллаевнинг фразеологик ишлари, бирликлар борасидаги кузатишлари ва тўлиқ асосланган хулосалари нафақат ўзбек тилшунослигида, балки жаҳон тилшунослигида туркий тиллар фразеологиясини ўрганишдаги дастлабки тадқиқотлардан ҳисобланади.

Устоз тил ҳодисаларининг моҳиятини ёритишда доимо ўзбек тили материалларининг табиати ва таҳлилидан келиб чиқади. Бу эса ўз ўрнида ҳар бир ҳодиса ҳақида янги фикр туғилишига, унинг асосида келажақда ўрганилаётган тил ҳодисалари юзасидан аниқ хулосаларга келиш имкониятини беради. Профессор Раҳматуллаевнинг тилшуносликнинг турли соҳалари, жумладан, тил тузилиши, унинг босқичлари ва бирликлари, фонетика ва фонология, лексикология ва лексикография, семантика ва фразеология, морфология ва синтаксис, орфоэпия ва орфография ҳамда ўзбек ва рус тилларини қиёслаган оид асарларида олимнинг юксак салоҳияти, сўзини англашдаги энг ноёб фазилатлари эркин намоён бўлади.

Домланинг салкам 65 йиллик илмий-педагогик фаолиятида лугатчилик, лугат тузиш алоҳида аҳамият касб этади. Аслида лугат яратиш мураккаб вазифа, чунки улар маънавий-маданий ҳаётимизда муҳим ўрин эгаллайди, уларда жамиятнинг маълум даврда эришган билимлари ифодаланади. Шунинг баробарида, лугатлар бир қатор ижтимоий вазибаларни ўз зиммасига олади: ўқувчига муайян ҳодиса ҳақида маълумот беради, уни ўз ва ўзга тиллардаги сўзлар билан таништирилади, тилни, унинг лугат таркибини такомиллаштириш ва тартибга солишга бевоисита қўмақлашади. Лугатларда халқнинг ўтмиши, бугунги ҳаёти, аънаънадаги ҳақиқатга билимлар акс этар экан, улар миллатнинг ўзлигини англашда, ёшлар онгида ватанпарварлик туйғуларини шакллантиришда беқиёс тарбиявий аҳамиятга эга. Шу нуктаи назардан, профессор Раҳматуллаевнинг турли йилларда яратган "Ўзбек тилининг қисқача фразеологик лугати", "Ўзбек тилининг

изоҳли фразеологик лугати", "Ўзбек тили антонимларининг изоҳли лугати", "Ўзбек тили омонимларининг изоҳли лугати", "Ўзбек тилининг имло лугати" (2 марта нашр этилган) ҳамда 4 жилдан иборат "Ўзбек тилининг этимологик лугати" тилшунослик тараққиётида муҳим босқич бўлди, ўзбек лугатчилигини янги ва юксак чўққиларга кўтарди.

Яқинда Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университетида Шавкат Раҳматуллаевнинг 2 жилдан иборат "Ҳозирги адабий ўзбек тили" китобининг тақдироти бўлиб ўтди. Шуниси таҳсинга сазоворки, домланинг ўзи бош-қош бўлган умумий тилшунослик ва компьютер лингвистикаси кафедрасининг ташаббуси билан тақдимот маросими республика миқёсидаги илмий анжуманга айланиб кетди.

— Лексикологияимизнинг тез суръатлар билан тараққий этаётганилигини тилининг деярли барча сатҳлари бўйича муҳим тадқиқотлар олиб бораётган, табарруқ ёшида ҳам ўзининг самарали изланишлари, ёшларга хос ғайрат-шижоати, илмга фидойилиги билан барчамизга ибрат бўлаётган йирик тилшунос олим Шавкат Раҳматуллаевсиз тасаввур қилиш мумкин эмас, - дейди ЎЗМУ Умумий тилшунослик ва компьютер лингвистикаси кафедраси мудири, филология фанлари доктори, профессор Хамидулла Дадабоев.

Устоз ҳамон талабаларга таълим-тарбия бериш баробарида ўз тадқиқотларини давом эттирмоқда. 2 жилдлик "Ҳозирги адабий ўзбек тили" дарслиги узоқ йиллик тинимсиз изланишларнинг маҳсули сифатида ҳам биз учун низоҳатда қимматли.

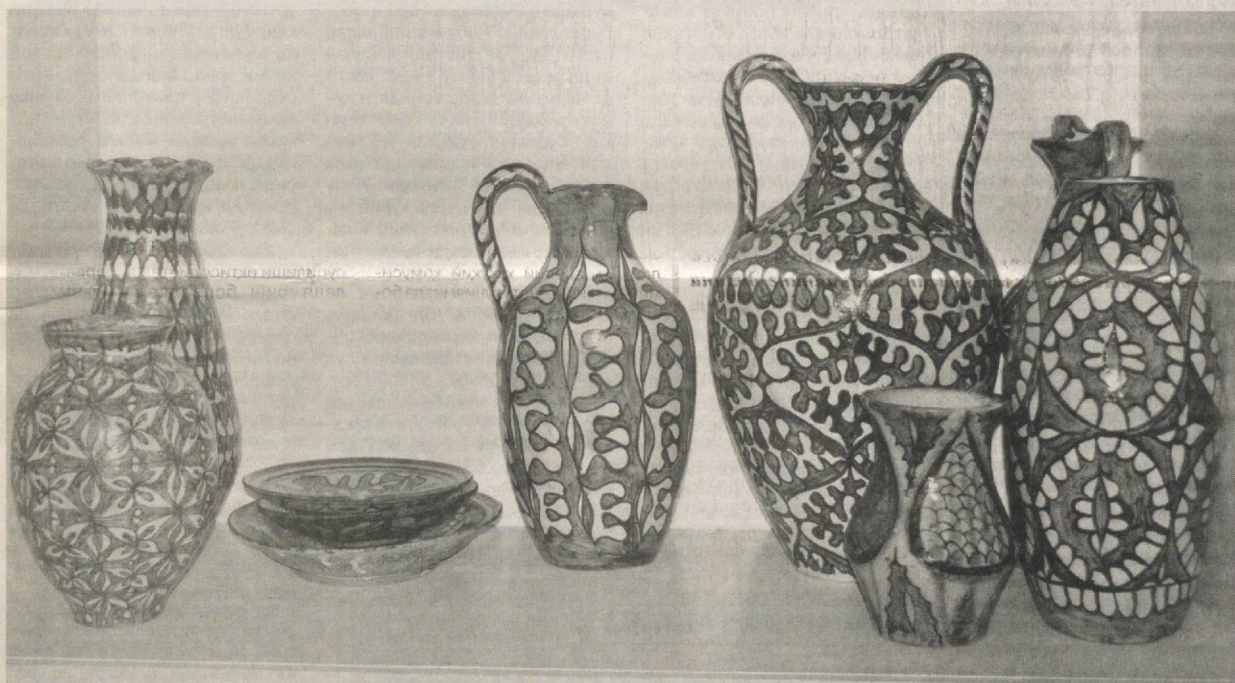
Қўқон Давлат педагогика институти профессори, филология фанлари доктори Одилжон Бозоров устоз олимни янги дарслик билан табриклар экан, жумладан шундай деди:

— Истиқлол йилларида устознинг илмий-ижодий фаолияти янгича қўлам, янада теранлик касб этди. Шу даврда яратилган "Ҳозирги адабий ўзбек тили" китоби олий ўқув юртлири ўзбек филологияси факультети талабалари учун дарслик сифатида тавсия этилган бўлиб, у тадқиқотчилар учун ҳам муҳим назарий манбаадир.

Тадбирда сўзга чиққан Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университети ректори, сенатор Ғофуржон Мухамедов, Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси Тил ва адабиёт институти директори, профессор Низомидин Махмудов, академиклар Тўрабек Долимов, Азизжон Қайумов "Ҳозирги ўзбек адабий тили" дарслиги ўзбек тилшунослигининг истиқлол йилларидаги улкан ютуқларидан бири эканлигини таъкидлашди.

Профессор Раҳматуллаевнинг шогирдлари орасида оддий талаба, ёш тадқиқотчи, фан номзодидан тортиб фан докторлари, академиклар, фан арбоблари ҳам бор. Улар устозларидек фидойилик ва эътиқод билан миллий истиқлол ғоялари, она тилининг раванки учун жонқуярлик қилишни, тинимсиз изланишни бахт деб биладилар.

Зухраҳон ЮНУСОВА,
филология фанлари
номзоди, ЎЗМУ доценти,
Хулкар ХАМРОЕВА,
журналист

ҒУРУМСАРОЙ КУЛОЛЧИЛИК МАКТАБИ

ИСТЕЪДОДЛИ УСТАЛАРНИ ВОЯГА ЕТКАЗМОҚДА

Поп туманидаги Ғурумсарой қишлоғи юртимизда кулолчилик анъаналарини давом эттириб келаётган ва кўплаб уста кулоллар етишиб чиққан қадимий қишлоқ ҳисобланади. Манбаларда ёзилишича, уста Қўки деган одам келиб, шу ерда яшаб, кулолчиликка асос солган. Тажрибали усталар Ғурумсаройда кулолчиликнинг ривож топиб, довруғ қозонишига, тупроғининг тозаллиги, оловга ўта чидамлилиги, қолаверса, ҳавосининг тозаллигини асосий сабаб, деб билишади.

Узоқ йиллар давомида қишлоқда Усмон Диёр, Тўхтабува, Ҳокимбува, уста Туроб, Содик кулол, уста Кенжа, уста Соти, уста Хайитбой, уста Махмуд Раҳимов каби устоз-хунармандлар Ғурумсарой кулолчили

мактабига асос солганлар. Улар қўлида ишланган барқаш, нимбарқаш, нимтовок, дамтовок, қаймоқдон, коса, пиёла, қўшқулоқ, катта қўза, лаганча каби кулолчилик буюмлари бежиримлиги, рангларининг тиниклиги ва қулайлиги билан довруқ қозонган. Уста Махмуджон Раҳимов эса "Ғурумсарой мовий керамикаси" мактабининг асосчиларидан бири саналарди. Унинг бу борадаги ишлари юқори баҳолашиб, Ўзбекистон керамикасининг энг яхши намунаси сифатида Италиянинг Фазнеце шаҳридаги музейга қўйилган.

— Хива, Самарқанд, Бухоро шахридаги қадимги обидалар қиш чилласида, ёмғир, қор, шомол, ҳатто, ёз ойининг жазирама иссиғида ҳам ўз рангини йўқотмайди, - дейди биз билан суҳбатда Наманган вилояти "Хунарманд" уюшмаси раҳбари Икром Каримов. — Ғурумсаройнинг кулолчилик буюмлари ҳам ана шундай хусусиятга эга. Унинг ўзига хос сир сири бор. Ғурумсаройликлар кулолчилик буюмларини тайёрлашда бўёқларга ўзлари тайёрлаган махсус ишқор қўйишади. Қишлоқ ён-атрофларида "Қирқ бўғин", "Гўлак" каби ўсимлик-

лар ўсади. Уларни сирга айлантириш технологияси жуда оддий, уни ҳатто уй шароитида ҳам тайёрлаш мумкин. Ўсимликлар қуз ойи, пишганида тегиб олиниб, қуритилади. Обдон қуритилган гиёҳлар ёқилиб, кули хумдонда эритилади. Ҳосил бўлган эритма эзиб, ок тошга қўшиб сувга аралаштирилади. Тайёр бўлган эритма идишга солиб тиндирилади ва шу тарика ишқор ҳосил бўлади. Ана шу ишқор туфайли бўёқларнинг ранги ўзгармайди, сифати ҳам бузилмайди.

Яқинда пойтахтимиздаги Миллий санъат марказида "Ўзбекистон маданияти ва санъати форуми" жамғармаси ва "Ижод" уюшмаси ҳамкорлигида Ваҳобжон Буваев ва унинг устозлари — Ғурумсарой кулолчилик мактаби асосчиларининг кулолчилик буюмлари кўргазмаси бўлиб ўтди. Унда 80 га яқин иш намойиш этилди. 20 кун давом этган кўргазма чоғида XVII-XX асрларда моҳир усталар томонидан ясалган турли сопол идишлар, кулолчилик буюмлари ҳам намойиш этилди. Рангларнинг ўзига хослиги, безаклар уйғунлиги, қадимий услубнинг сақланганлиги кулолчилик буюмларига бетақор

жозиба бахш этади. Шунданми, ушбу санъат намуналари томошабинни ўзига маҳлиё этмасдан қўймайди.

Ғурумсаройлик моҳир кулол Ваҳобжон Буваев устозлари Махмуд Раҳимов ва Мақсудали Туропов каби уста кулолларнинг ишини давом эттириб келаяпти. Ваҳобжон ака устозлари изидан бориб адашмади. У халқ амалий санъатига астойдил кўнгил қўйиб, устози Мақсудали Турповдан кулолчилик сирларини ўрганди. Гарчанд кулоллар сулоласидан бўлма-са, Ваҳобжон ота-онасининг юзини ерга қаратмади.

— Устозим жуда талабчан, бошлаган ишини охирига етказмасдан қўймайдиган одам эди, - дейди Ваҳобжон Буваев. — У кишига ЮНЕСКО томонидан Жаҳон устаси сертификати ҳам берилган. Устозимнинг ясаган косаю чинни пиёлалари довруқ қозонган. У қўли гул инсон эди. Шундай инсоннинг қўлида таълим-тарбия олиб, хунар ўрганганимдан фахрланаман. Бугун эса мен ана шу хунарни ёшларга ўргатаёпман. Собик тузум даврида биз каби усталарга умуман эътибор берилмасди. Мустақиллик туфайли биз хунармандларнинг бағрига

ЖАРАЁН

«Партия биз фахрланадиган миллий анъаналар ва қадриятлари-мизни сақлаб қолиш тарафдорлари бўлган инсонлар манфаатларини ҳимоя қилишни ўз олдига мақсад қилиб қўяди. Бундай шахслар — партиянинг асосий ижтимоий қатламидир».

ЎЗМТДП дастуридан

● АКС-САДО

БАРЧАМИЗ МАСЪУЛМИЗ

Бугунги ҳаётимизни транспорт воситалари, уларнинг ҳаракатсиз тасаввур эта олмаймиз. Ҳар кунги ишга, ўқишга отланиб ёки турли юмуш билан кўчага чиқарканмиз, истаймизми, истамаймизми транспортга ишимиз тушади. «Миллий тикланиш» газетасида эълон қилинган «Қарс икки кўлдан» (11 май, 2011 йил) сарлавҳали мақолани ўқиб, ўқувчи сифатида менда ҳам айрим мулоҳазалар туғилди.

Мақолада йўл-транспорт воститалари, ҳайдовчи ва йўловчилар ўртасида юзага келаётган муаммоларнинг ҳал этилиши хусусида мулоҳазалар билдирилган. Муаллиф фикрларига қўшилган ҳолда, аввало, оддий истеъмолчи ёки фуқаро сифатида ҳар биримиз ўз бурчимизни тўғри бажарганимиз, деган саволга жавоб берсак, назаримда, мақолада кўтарилган масалалар анчайин ойдинлик киритган бўлаемиз. Оммавий ахборот воситаларининг асосий вазифаларидан бири, фикримизча, фақатгина маълумот бериш эмас, балки юрtdошларимизнинг ҳуқуқий билимини юксалтириш, ижтимоий-маиший ҳаётимизда учраб турган айрим муаммоларга нисбатан жамоатчилик фикрини шакллантиришдан иборат. Демак, билдирилётган мулоҳазалар манзилли бўлишига эътибор қаратиш лозим. Шунингдек, конкрет шахслар номи

зикр этилса, мақола янада тўлақонли бўларди.

«Қарс икки кўлдан»да муаллиф автобус рақами, унинг йўналиши, қайси автопаркка тегишли экани, ҳайдовчининг исми-шарифи ҳақидаги аниқ маълумотларни келтирмаган. Ваҳоланки, ҳар бир йўналишдаги транспорт воститаларида тегишли раҳбарият

зикр этилса, мақола янада тўлақонли бўларди.

ТАҲРИРИЯТДАН:

Газетада чоп этилган мақола мухлисларда қизиқиш уйғотганлиги ва уларни фикрлашга чорлагани аҳши. Муаллифнинг кузатишлари ва билдирган фикр-мулоҳазалари эса бу мавзуга таҳририят бундан кейин тез-тез муножот қилиши лозимлигини кўрсатади. Айниқса, «Ўзбекистон Республикасининг Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш ҳақида»ги Ўзбекистон Республикасининг Қонуни қабул қилинган, унинг ижросини таъминлаш, тарбиёт-ташвиқот ишларини олиб бориш барча оммавий ахборот воситаларининг бош вазифаси экани кундек равшан.

Кундалик ҳаётимизда транспорт воситалари, йўл ҳаракати билан боғлиқ тез-тез учраб турадиган муаммолар хусусида «Қарс икки кўлдан» мақоласи мулоҳаза тарзига ёзилган. Шу боис унда аниқ шахс номи, манзил кўрсатилмаган. Муаллиф таъкидлаганидек, бундан кейинги чиқишларда материалларнинг тўлақонли бўлиши, конкрет ҳолатларни баён этишга ҳам алоҳида эътибор қаратилади.

● ЎҚУВ-СЕМИНАР

ЖУРНАЛИСТЛАР БИЛИМЛАРИНИ ОШИРИШ

ДАВР ТАЛАБИ

ти ҳузуридаги Давлат ва жамият қурилиши академияси, Ўзбекистон Журналистлари ижодий уюшмаси, Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги, Ўзбекистон Миллий телерадиокомпанияси ва «Жаҳон» ахборот агентлиги ҳамкорлигида ташкил этилган журналистларнинг ислохотларга оид билимларини оширишга қаратилган ўқув-семинарда ахборот соҳасини ислох қилишга доир мақсад ва вазифалар, демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантиришда ОАВнинг ўрни, журналистлар билими ва малакасига доир масалалар муҳокама қилинди.

Ўқув-семинар жараёнида иштирокчилар фикр-мулоҳазалари билан қизиқдик.

Шерзод ҒУЛОМОВ,
Ўзбекистон
Журналистлари ижодий
уюшмаси раиси:

— Концепциянинг тарихий аҳамияти шундаки, у бизнинг олдимизга жуда катта вазифаларни қўйди, бажаришимиз лозим бўлган ишлар кўламини белгилаб берди. Хозирда Ўзбекистонда 1218 та оммавий ахборот воситаси фаолият

кўрсатмоқда. Унинг 700 таси газета, 250 таси журнал, 100 дан ортиқ телевидения, 150 та веб-сайт ва 4 та ахборот агентлигидир. Бугунги ОАВда турли-туман мавзуларни олиб чиқиш, янгича фикрлаш, маънавият, маданий мерос, миллий қадрият каби тушунчаларни кенг тарғиб қилиш имкони юзага келди. Шунингдек, у инсон тақдирини билан боғлиқ ижтимоий-сиёсий, маданий-маърифий жараёнлар акс этадиган очик ва эркин минбарга айланди. Шу ўринда алоҳида таъкидлаш лозимки, «Олтин қалам», «Энг улуг», «Энг азиз», «Йилнинг энг фаол журналисти» каби танловлар журналистларимизни янада фаол ижод қилишга туртки бермоқда.

Назира АБДУАЗИЗОВА,
Ўзбекистон Республикаси
Президенти ҳузуридаги
Давлат ва жамият
қурилиши академияси
профессори:

— Биз мустақилликнинг 20 йиллигига гувоҳ бўлаётган бахтли инсонларимиз. Бу, айниқса, журналистлар зиммасига катта масъулият юклайди. Бугунги ОАВ Юртбошимиз томонидан олиб борилаётган ислохотларнинг туб

моҳиятини очиб бериши керак. Масалан, айти пайтда биргина автомобилсимизга ички бозорда 160 минг, ташқаридан 180 минг талаб бор экан. Энг муҳими, Россияда бизнинг автомобилсимиз сотилиши жиҳатдан олдинги ўринга чиқиб олди. «Буюк ва муқаддасан мустақил Ватан» шiori бежиз танланмаган. Бу Президентимизнинг мустақилликнинг илк даврларида айтган «Ўзбекистон — келажаги буюк давлат» сўзларининг нақадар тўғри эканлигидан далолатдир.

Ўқтам МИРЗАЁР,
«Хурият» газетаси
бош муҳаррири:

— Бундай анжуман ва ўқув-семинарлари биз журналистларга ранг-баранг мавзулар бериши билан ҳам аҳамиятлидир. Қолаверса, истиқлол қадри ва аҳамияти ҳақидаги публицистик мақолалар, очерклар кўпайишига замин бўлади. Бугун бутун дунё «Ўзбек модели» ҳақида гапирмоқда. Шунингдек, жаҳон иқтисодий-молиявий инқирози жараёнида дунё мамлакатлари Ўзбекистон танлаган йўл нақадар тўғри эканлигини тан олмақда. Бизнинг вазифамиз ана шу реал, мавжуд ҳақиқатни, эришган ютуқларимизни бор бўйича кўрсатиб бериш.

Ўқув-семинарда айтилганидек, мамлакатимиз кўлга кири таётган муваффақиятларни халқимиз ва кенг жамоатчиликка етказишимизда биз журналистлардан фаоллик, халқчиллик ва ҳолислик принципларига амал қилиш талаб этилади.

Эркин ДОРИПОВ,
«Millyi tikanish» мухбири

● ҚОНУН — АМАЛДА

НАЗОРАТ ВА ПРОФИЛАКТИКА

ЧОРА-ТАДБИРЛАРИНИ ВОЯГА ЕТМАГАНЛАР ОРАСИДА КУЧАЙТИРИШ ТУРЛИ ЖИНОЙИ ҲАРАКАТЛАРНИНГ ОЛДИНИ ОЛИШДА ХИЗМАТ КИЛАДИ

Республикаимизда вояга етмаганлар ўртасида жиноятчилик, қонун бузилиши ҳолатлари ёки бошқа ғайри-ижтимоий хатти-ҳаракатлар олдини олишга алоҳида эътибор берилмоқда. Шунга қарамай, соҳада қилиниши лозим бўлган ишлар кўп. Вояга етмаганлар ўртасида жиноятчиликнинг келиб чиқишини олдини олиш, улар билан профилактик тадбирларни кучайтириш мақсадида 2010 йил 29 сентябрда «Вояга етмаганлар ўртасида назоратсизлик ва ҳуқуқбузарликнинг профилактикаси тўғрисида»ги Қонун қабул қилинди.

Қонун 6 боб, 36 моддадан иборат. «Вояга етмаганлар ўртасида назоратсизлик ва ҳуқуқбузарликларнинг профилактикаси» деганда вояга етмаганларнинг назоратсизлиги, қаровсизлиги, улар томонидан ҳуқуқбузарликлар ёки бошқа ғайриижтимоий хатти-ҳаракатлар содир этилишига имкон берадиган сабаб ва шарт-шароитларни аниқлаш ҳамда бар-тарф этишга қаратилган, яқка тартибдаги профилактика иши билан биргаликда амалга ошириладиган ижтимоий, ҳуқуқий, тиббий ва бошқа чора-тадбирлар тизими тушунилади.

«Ижтимоий жиҳатдан хавфли аҳволда бўлган вояга етмаган» дейилганда вояга етмаганларнинг назоратсизлиги ёки қаровсизлиги оқибатида унинг ҳаёти, соғлиги учун хавф туғдирадиган ёхуд уни таъминлаш, тарбиялаш ва таълим бериш талабларига жавоб бермайдиган шароитда бўлган, ҳуқуқбузарлик ёки бошқа ғайриижтимоий хатти-ҳаракатлар содир этиётган вояга етмаган шахс англанади.

«Назоратсиз» — бу ота-она ёки ота-она ўрнини босувчи шахслар томонидан вояга етмаганни таъминлаш, тарбиялаш ва таълим бериш бўйича ўз мажбуриятларини бажаришдан бўйин товонадиган ёки лозим даражада бажармаганлиги оқибатида ҳуқуқ-азоратсиз қолган вояга етмаган шахсдир. «Қаровсиз» эса аниқ яшаш жойи бўлмаган, назоратсиз қолган вояга етмаган шахсга нисбатан айтади.

Ушбу Қонуннинг 4-моддасида вояга етмаганлар ўртасида назоратсизлик ва ҳуқуқбузарликларнинг профилактикаси доир фаолиятнинг асосий вазифалари белгиланган бўлиб, 5-моддада вояга етмаганлар ўртасида назоратсизлик ва ҳуқуқбузарликларнинг профилактикаси доир фаолиятнинг асосий принциплари белгиланган бўлиб, уларга қонунийлик, инсонпарварлик, тизимлилик, оилани қўллаб-қувват-

лаш ва у билан ўзаро ҳамкорлик қилиш, ижтимоий жиҳатдан хавфли аҳволда бўлган вояга етмаганларнинг тарбиясига яқка тартибда ёндашиш киради.

Вояга етмаганлар ўртасида назоратсизлик ва ҳуқуқбузарликларнинг профилактикасида ота-она ёки ота-она ўрнини босувчи шахсларнинг, яъни илтимоснома билан судга муножот қилиш ёки бошқа таъсир чораларни қўллаш тўғрисидаги материалларни 3 сўтқадан кечиктирмай судга юбориши лозим. Ушбу материаллар судга тақдим этилган пайтдан эътиборан 24 соат ичида вояга етмаганнинг яшаш жойидаги жиноят ишлари бўйича туман (шаҳар) судининг судьяси томонидан ёпиқ суд мажлисида яқка тартибда қўриб чиқилади. Ушбу илтимосномани судда қўриб чиқишда илтимоснома қўриб чиқишга вояга етмаган, унинг ота-онаси ёки ота-онаси ўрнини босувчи шахслар, прокурор, васийлик ва ҳомийлик органининг, вояга етмаганлар ишлари бўйича комиссиянинг вакиллари суд мажлисида иштирок этиши шарт. Шунингдек, илтимосномани қўриб чиқишда ички ишлар органининг вакили ва адвокат ҳам иштирок этиши мумкин. Аҳрим судья томонидан алоҳида хонада чиқарилади. Аҳрим у ўқиб эшиттирилган пайтдан эътибо-

ран кучга киради ва дарҳол ижро этилиши лозим. Аҳрим дарҳол ижро этиш учун ижро этишни таъминловчи органлар ва муассасаларга юборилади, вояга етмаганга, унинг ота-онаси ёки ота-она ўрнини босувчи шахсларга, васийлик ва ҳомийлик органига, адвокатга, агар у суд мажлисида иштирок этган бўлса, маълумот учун юборилади. Ушбу аҳрим ушундан 10 кун ичида жиноят ишлари бўйича Қорақалпоғистон Республикаси Олий судига, жиноят ишлари бўйича вилоят, Тошкент шаҳар судига вояга етмаган, унинг ота-онаси ёки ота-она ўрнини босувчи шахслар, васийлик ва ҳомийлик органи, вояга етмаганлар ишлари бўйича комиссия ҳамда адвокат томонидан шикоят берилиши ёки прокурор томонидан протест билдирилиши мумкин.

Қонуннинг 6-боби «Яқунловчи қондалар»дан иборат бўлиб, вояга етмаганлар ўртасида назоратсизлик ва ҳуқуқбузарликларнинг профилактикаси амалга оширувчи органлар ҳамда муассасаларнинг молиявий ва моддий-техника таъминоти, низо-ларни ҳал этиш, вояга етмаганлар ўртасида назоратсизлик ва ҳуқуқбузарликларнинг профилактикаси тўғрисидаги қонун ҳужжатларини бузганлик учун жавобгарлик, қонун ҳужжатларини ушбу Қонунга мувофиқлаштириш ва унинг кучга киришини белгилаб беради. Ушбу Қонун расмий эълон қилинган кундан эътиборан кучга киради.

Хозирги кунда ушбу Қонунни омма ўртасида, айниқса, ёшлар ўртасида тарғиб қилиш ишлари кенг йўлга қўйилган. Шу мақсадда вояга етмаганларнинг асосий қисми мактабларда бўлганлиги сабабли барча мактабларда ушбу Қонунни ўрганиш юзасидан тарғибот ишлари амалга оширилмоқда. Вояга етмаганлар ўртасида назорат ва профилактика Қонунда кўрсатилган тартибда амалга оширилиши, ўйлашмики, келажақда вояга етмаганлар томонидан жиноий ҳаракатлар, ғайриижтимоий хатти-ҳаракатлар содир этилишининг олди янада олинган бўлади. Бу эса аввало, вояга етмаганларни жамиятга фойдаси тегадиган, ватанга фидойи ёшлар бўлиб вояга етиши-да ўз самарасини беради.

Г.УРИНБОВЕВА,
Навий вилояти
Навбахор туман
давлат нотариал идораси
нотариуси

● ФАН ВА ТАЪЛИМ

Таниқли ўзбек тилишунос олими, филология фанлари доктори, профессор Бозорбой Урибоев фан таъкилотчиси сифатида СамДПИда, кейинчалик Жиззах ДПИда ўзбек тили ва адабиёти ўқитиш методикаси, умумий тилишунослик, эски ўзбек ёзуви ва Шарқ тиллари каби кафедраларнинг ташкил этилиши ташаббускори бўлди.

ТИЛИМИЗ ФИДОЙИСИ

«Хозирги ўзбек тилида вокатив категория» мавзусидаги номзодлик иши ҳам, «Ўзбек сўзлашув нутқи синтаксиси масалалари» номили докторлик иши ҳам сўзлашув нутқи муаммолари таҳлилга бағишланган эди. Олимнинг назарида, сўзлашув нутқи ҳар бир мукамал тилининг пойдевори, у ҳеч бир грамматик қондаларга сиймайди. Б.Урибоев биринчи бўлиб бу муаммоларни тадқиқ этишга қўл урди, салмоқли ишларни амалга оширди ва айтиш мумкинки, мамлакатимизда сўзлашув нутқини тадқиқ этишга муносиб ҳисса қўшди.

Б.Урибоев кирдан ортик илмий ишлар муаллифидир. Бу ишларнинг айримларини келтиришнинг ўзиде сўзлашув нутқи тилишунослик илмида нақадар серқирра ва долзарб муаммо эканлигини тасаввур этишга имкон беради: «Сўзлашув нутқида гап бўлаклари тартиби», «Синтаксический строй узбекский разговорной речи», «Сўзлашув нутқи», «Сўзлашув нутқи ва эвфемизм», «Ўзбек сўзлашув нутқи», «Ўзбек сўзлашув нутқи фонетикаси», «Ўзбек сўзлашув нутқи — ўзига хос нутқий системаси», «Бадиий текстада сўзлашув нутқи лексикасининг қўлланиши», «Сўзлашув

нутқининг табиати ҳақида», «Хозирги ўзбек тилининг сўзлашув услуби», «Ўзбек сўзлашув нутқи лексикасида сўзларнинг стилистик бўёғи», «Бадиий матнда сўзлашув нутқи синтактик бирликларнинг ишлатилиши», «Сўзлашув нутқида савол-жавоб репликлар», «Сўзлашув нутқида монолог», «Ўзбек сўзлашув нутқида фразеологизмлар», «Сўзлашув нутқида от шакллари ишлатилиши», «Ўзбек сўзлашув нутқида отларнинг грамматик шакллари», «Сўзлашув нутқида интонацион конструкци-ялар», «Сўзлашув нутқида келиш-қўшимчаларнинг алмашиши бўлиши», «Ўзбек сўзлашув нутқида сўзлар тартиби», «Сўзлашув нутқи лексикаси ва унинг қўлланиши даражасига кўра фарқлари», «Сўзлашув нутқида отларнинг грамматик шакллари», «Сўзлашув нутқида интонацион конструкци-ялар», «Сўзлашув нутқида келиш-қўшимчаларнинг алмашиши бўлиши», «Ўзбек сўзлашув нутқида сўзлар тартиби», «Сўзлашув нутқи лексикаси ва унинг қўлланиши даражасига кўра фарқлари», «Сўзлашув нутқида отларнинг грамматик шакллари», «Сўзлашув нутқида интонацион конструкци-ялар», «Сўзлашув нутқида келиш-қўшимчаларнинг алмашиши бўлиши», «Ўзбек сўзлашув нутқида сўзлар тартиби», «Сўзлашув нутқи лексикаси ва унинг қўлланиши даражасига кўра фарқлари», «Сўзлашув нутқида отларнинг грамматик шакллари», «Сўзлашув нутқида интонацион конструкци-ялар», «Сўзлашув нутқида келиш-қўшимчаларнинг алмашиши бўлиши», «Ўзбек сўзлашув нутқида сўзлар тартиби», «Сўзлашув нутқи лексикаси ва унинг қўлланиши даражасига кўра фарқлари», «Сўзлашув нутқида отларнинг грамматик шакллари», «Сўзлашув нутқида интонацион конструкци-ялар», «Сўзлашув нутқида келиш-қўшимчаларнинг алмашиши бўлиши», «Ўзбек сўзлашув нутқида сўзлар тартиби», «Сўзлашув нутқи лексикаси ва унинг қўлланиши даражасига кўра фарқлари», «Сўзлашув нутқида отларнинг грамматик шакллари», «Сўзлашув нутқида интонацион конструкци-ялар», «Сўзлашув нутқида келиш-қўшимчаларнинг алмашиши бўлиши», «Ўзбек сўзлашув нутқида сўзлар тартиби», «Сўзлашув нутқи лексикаси ва унинг қўлланиши даражасига кўра фарқлари», «Сўзлашув нутқида отларнинг грамматик шакллари», «Сўзлашув нутқида интонацион конструкци-ялар», «Сўзлашув нутқида келиш-қўшимчаларнинг алмашиши бўлиши», «Ўзбек сўзлашув нутқида сўзлар тартиби», «Сўзлашув нутқи лексикаси ва унинг қўлланиши даражасига кўра фарқлари», «Сўзлашув нутқида отларнинг грамматик шакллари», «Сўзлашув нутқида интонацион конструкци-ялар», «Сўзлашув нутқида келиш-қўшимчаларнинг алмашиши бўлиши», «Ўзбек сўзлашув нутқида сўзлар тартиби», «Сўзлашув нутқи лексикаси ва унинг қўлланиши даражасига кўра фарқлари», «Сўзлашув нутқида отларнинг грамматик шакллари», «Сўзлашув нутқида интонацион конструкци-ялар», «Сўзлашув нутқида келиш-қўшимчаларнинг алмашиши бўлиши», «Ўзбек сўзлашув нутқида сўзлар тартиби», «Сўзлашув нутқи лексикаси ва унинг қўлланиши даражасига кўра фарқлари», «Сўзлашув нутқида отларнинг грамматик шакллари», «Сўзлашув нутқида интонацион конструкци-ялар», «Сўзлашув нутқида келиш-қўшимчаларнинг алмашиши бўлиши», «Ўзбек сўзлашув нутқида сўзлар тартиби», «Сўзлашув нутқи лексикаси ва унинг қўлланиши даражасига кўра фарқлари», «Сўзлашув нутқида отларнинг грамматик шакллари», «Сўзлашув нутқида интонацион конструкци-ялар», «Сўзлашув нутқида келиш-қўшимчаларнинг алмашиши бўлиши», «Ўзбек сўзлашув нутқида сўзлар тартиби», «Сўзлашув нутқи лексикаси ва унинг қўлланиши даражасига кўра фарқлари», «Сўзлашув нутқида отларнинг грамматик шакллари», «Сўзлашув нутқида интонацион конструкци-ялар», «Сўзлашув нутқида келиш-қўшимчаларнинг алмашиши бўлиши», «Ўзбек сўзлашув нутқида сўзлар тартиби», «Сўзлашув нутқи лексикаси ва унинг қўлланиши даражасига кўра фарқлари», «Сўзлашув нутқида отларнинг грамматик шакллари», «Сўзлашув нутқида интонацион конструкци-ялар», «Сўзлашув нутқида келиш-қўшимчаларнинг алмашиши бўлиши», «Ўзбек сўзлашув нутқида сўзлар тартиби», «Сўзлашув нутқи лексикаси ва унинг қўлланиши даражасига кўра фарқлари», «Сўзлашув нутқида отларнинг грамматик шакллари», «Сўзлашув нутқида интонацион конструкци-ялар», «Сўзлашув нутқида келиш-қўшимчаларнинг алмашиши бўлиши», «Ўзбек сўзлашув нутқида сўзлар тартиби», «Сўзлашув нутқи лексикаси ва унинг қўлланиши даражасига кўра фарқлари», «Сўзлашув нутқида отларнинг грамматик шакллари», «Сўзлашув нутқида интонацион конструкци-ялар», «Сўзлашув нутқида келиш-қўшимчаларнинг алмашиши бўлиши», «Ўзбек сўзлашув нутқида сўзлар тартиби», «Сўзлашув нутқи лексикаси ва унинг қўлланиши даражасига кўра фарқлари», «Сўзлашув нутқида отларнинг грамматик шакллари», «Сўзлашув нутқида интонацион конструкци-ялар», «Сўзлашув нутқида келиш-қўшимчаларнинг алмашиши бўлиши», «Ўзбек сўзлашув нутқида сўзлар тартиби», «Сўзлашув нутқи лексикаси ва унинг қўлланиши даражасига кўра фарқлари», «Сўзлашув нутқида отларнинг грамматик шакллари», «Сўзлашув нутқида интонацион конструкци-ялар», «Сўзлашув нутқида келиш-қўшимчаларнинг алмашиши бўлиши», «Ўзбек сўзлашув нутқида сўзлар тартиби», «Сўзлашув нутқи лексикаси ва унинг қўлланиши даражасига кўра фарқлари», «Сўзлашув нутқида отларнинг грамматик шакллари», «Сўзлашув нутқида интонацион конструкци-ялар», «Сўзлашув нутқида келиш-қўшимчаларнинг алмашиши бўлиши», «Ўзбек сўзлашув нутқида сўзлар тартиби», «Сўзлашув нутқи лексикаси ва унинг қўлланиши даражасига кўра фарқлари», «Сўзлашув нутқида отларнинг грамматик шакллари», «Сўзлашув нутқида интонацион конструкци-ялар», «Сўзлашув нутқида келиш-қўшимчаларнинг алмашиши бўлиши», «Ўзбек сўзлашув нутқида сўзлар тартиби», «Сўзлашув нутқи лексикаси ва унинг қўлланиши даражасига кўра фарқлари», «Сўзлашув нутқида отларнинг грамматик шакллари», «Сўзлашув нутқида интонацион конструкци-ялар», «Сўзлашув нутқида келиш-қўшимчаларнинг алмашиши бўлиши», «Ўзбек сўзлашув нутқида сўзлар тартиби», «Сўзлашув нутқи лексикаси ва унинг қўлланиши даражасига кўра фарқлари», «Сўзлашув нутқида отларнинг грамматик шакллари», «Сўзлашув нутқида интонацион конструкци-ялар», «Сўзлашув нутқида келиш-қўшимчаларнинг алмашиши бўлиши», «Ўзбек сўзлашув нутқида сўзлар тартиби», «Сўзлашув нутқи лексикаси ва унинг қўлланиши даражасига кўра фарқлари», «Сўзлашув нутқида отларнинг грамматик шакллари», «Сўзлашув нутқида интонацион конструкци-ялар», «Сўзлашув нутқида келиш-қўшимчаларнинг алмашиши бўлиши», «Ўзбек сўзлашув нутқида сўзлар тартиби», «Сўзлашув нутқи лексикаси ва унинг қўлланиши даражасига кўра фарқлари», «Сўзлашув нутқида отларнинг грамматик шакллари», «Сўзлашув нутқида интонацион конструкци-ялар», «Сўзлашув нутқида келиш-қўшимчаларнинг алмашиши бўлиши», «Ўзбек сўзлашув нутқида сўзлар тартиби», «Сўзлашув нутқи лексикаси ва унинг қўлланиши даражасига кўра фарқлари», «Сўзлашув нутқида отларнинг грамматик шакллари», «Сўзлашув нутқида интонацион конструкци-ялар», «Сўзлашув нутқида келиш-қўшимчаларнинг алмашиши бўлиши», «Ўзбек сўзлашув нутқида сўзлар тартиби», «Сўзлашув нутқи лексикаси ва унинг қўлланиши даражасига кўра фарқлари», «Сўзлашув нутқида отларнинг грамматик шакллари», «Сўзлашув нутқида интонацион конструкци-ялар», «Сўзлашув нутқида келиш-қўшимчаларнинг алмашиши бўлиши», «Ўзбек сўзлашув нутқида сўзлар тартиби», «Сўзлашув нутқи лексикаси ва унинг қўлланиши даражасига кўра фарқлари», «Сўзлашув нутқида отларнинг грамматик шакллари», «Сўзлашув нутқида интонацион конструкци-ялар», «Сўзлашув нутқида келиш-қўшимчаларнинг алмашиши бўлиши», «Ўзбек сўзлашув нутқида сўзлар тартиби», «Сўзлашув нутқи лексикаси ва унинг қўлланиши даражасига кўра фарқлари», «Сўзлашув нутқида отларнинг грамматик шакллари», «Сўзлашув нутқида интонацион конструкци-ялар», «Сўзлашув нутқида келиш-қўшимчаларнинг алмашиши бўлиши», «Ўзбек сўзлашув нутқида сўзлар тартиби», «Сўзлашув нутқи лексикаси ва унинг қўлланиши даражасига кўра фарқлари», «Сўзлашув нутқида отларнинг грамматик шакллари», «Сўзлашув нутқида интонацион конструкци-ялар», «Сўзлашув нутқида келиш-қўшимчаларнинг алмашиши бўлиши», «Ўзбек сўзлашув нутқида сўзлар тартиби», «Сўзлашув нутқи лексикаси ва унинг қўлланиши даражасига кўра фарқлари», «Сўзлашув нутқида отларнинг грамматик шакллари», «Сўзлашув нутқида интонацион конструкци-ялар», «Сўзлашув нутқида келиш-қўшимчаларнинг алмашиши бўлиши», «Ўзбек сўзлашув нутқида сўзлар тартиби», «Сўзлашув нутқи лексикаси ва унинг қўлланиши даражасига кўра фарқлари», «Сўзлашув нутқида отларнинг грамматик шакллари», «Сўзлашув нутқида интонацион конструкци-ялар», «Сўзлашув нутқида келиш-қўшимчаларнинг алмашиши бўлиши», «Ўзбек сўзлашув нутқида сўзлар тартиби», «Сўзлашув нутқи лексикаси ва унинг қўлланиши даражасига кўра фарқлари», «Сўзлашув нутқида отларнинг грамматик шакллари», «Сўзлашув нутқида интонацион конструкци-ялар», «Сўзлашув нутқида келиш-қўшимчаларнинг алмашиши бўлиши», «Ўзбек сўзлашув нутқида сўзлар тартиби», «Сўзлашув нутқи лексикаси ва унинг қўлланиши даражасига кўра фарқлари», «Сўзлашув нутқида отларнинг грамматик шакллари», «Сўзлашув нутқида интонацион конструкци-ялар», «Сўзлашув нутқида келиш-қўшимчаларнинг алмашиши бўлиши», «Ўзбек сўзлашув нутқида сўзлар тартиби», «Сўзлашув нутқи лексикаси ва унинг қўлланиши даражасига кўра фарқлари», «Сўзлашув нутқида отларнинг грамматик шакллари», «Сўзлашув нутқида интонацион конструкци-ялар», «Сўзлашув нутқида келиш-қўшимчаларнинг алмашиши бўлиши», «Ўзбек сўзлашув нутқида сўзлар тартиби», «Сўзлашув нутқи лексикаси ва унинг қўлланиши даражасига кўра фарқлари», «Сўзлашув нутқида отларнинг грамматик шакллари», «Сўзлашув нутқида интонацион конструкци-ялар», «Сўзлашув нутқида келиш-қўшимчаларнинг алмашиши бўлиши», «Ўзбек сўзлашув нутқида сўзлар тартиби», «Сўзлашув нутқи лексикаси ва унинг қўлланиши даражасига кўра фарқлари», «Сўзлашув нутқида отларнинг грамматик шакллари», «Сўзлашув нутқида интонацион конструкци-ялар», «Сўзлашув нутқида келиш-қўшимчаларнинг алмашиши бўлиши», «Ўзбек сўзлашув нутқида сўзлар тартиби», «Сўзлашув нутқи лексикаси ва унинг қўлланиши даражасига кўра фарқлари», «Сўзлашув нутқида отларнинг грамматик шакллари», «Сўзлашув нутқида интонацион конструкци-ялар», «Сўзлашув нутқида келиш-қўшимчаларнинг алмашиши бўлиши», «Ўзбек сўзлашув нутқида сўзлар тартиби», «Сўзлашув нутқи лексикаси ва унинг қўлланиши даражасига кўра фарқлари», «Сўзлашув нутқида отларнинг грамматик шакллари», «Сўзлашув нутқида интонацион конструкци-ялар», «Сўзлашув нутқида келиш-қўшимчаларнинг алмашиши бўлиши», «Ўзбек сўзлашув нутқида сўзлар тартиби», «Сўзлашув нутқи лексикаси ва у

ХАЛҚАРО ҲАЁТ

● БИЗНИНГ ШАРҲ

Сўнги ўн йиллар мобайнида Малайзия ўзининг иқтисодий ўсиш кўрсаткичлари билан жаҳон ҳамжамияти эътиборини қозонди. Бу борада «Осиё йўлбарслари» дея эътироф этилган давлатлар гуруҳига етиб олган мамлакат ҳамон ўзига нисбатан эътибор жалб этишда давом этмоқда. Бу ўз-ўзидан бўлгани йўқ, албатта.

БИЛИМ — ТАРАҚҚИЁТ ОМИЛИ

БУНИ МАЛАЙЗИЯ ТАЪЛИМ ТИЗИМИ МИСОЛИДА КЎРИШ МУМКИН

20 миллион аҳолига эга мамлакат истило зулмига узоқ бардош бериб келди. Дастлаб португаллар, кейин голландлар, 1815 йилда эса инглизларнинг босиб олиши Малайзияни ҳар томонлама қучсизлантириб қўйди. 1957 йилга келиб мамлакат мустақилликка эришди. Шунга қарамай, бу ерда Британия андозалари сақланиб қолди; инглиз тили, ўнг томонлама бошқарув, оркестрнинг тантанавор юриши ва бошқалар. Жумладан, халқ таълими бошқаруви соҳасида ҳам маълум қордалар сақланиб қолган. Аммо мамлакатда сўнгги йилларда амалга оширилган таълим ислохотлари қатор ўзига хосликларни келтириб чиқардики, уларнинг айримлари аллақачон таълим бошқарувида миллий таъмоилга айланиб улгурди.

Малайзияда бепул 11 йиллик мактаб таълими жорий этилган. Бошланғич синфлардан сўнг тахминан 60 фоиз ўқувчи ўрта мактабда ўқишни давом эттиради. Беш йиллик ўрта мактаб битирувчилари вояга етганлик аттестати учун имтиҳон топширади. Ўзини яхши намоён этолган ўқувчилар универ-

ситетга кириш учун тайёрлов курсларига қабул қилинади.

Ҳозир ўқитувчилик касби Малайзиядаги энг яхши касблардан бири саналади. Бир пайтнинг ўзида у энг юқори даромадли соҳа ҳамдир. Санокли йиллар ичиди Малайзиянинг аграр давлатдан юқори технологик давлатга айланиб бекиз эмас ҳарқалай. Мамлакат бош вазири ўринбосари Ножиб Тун Раззоқнинг айтишича, Малайзия 2020 йилга қадар энг ривожланган мамлакатлар қаторига қўшилмоқчи ва бунинг учун ҳозирда ноқамлакатнинг имкониятлари етарли. Асосий қўлинадиган иш - билим даражасини ошириш. Бош вазир ўринбосари мамлакатда асосий эътиборни олий таълимга қаратиш тарафдори. Халқаро стандартлар ҳақида гап кетар экан, Ножиб Тун Раззоқ ривожланган мамлакат макомини олиш учун энг камда аҳолининг 40 фоизи олий таълим олмаги шартлигини билдирган. Айни пайтда мазкур кўрсаткич 29 фоизни ташкил этади. Агар давлат даражасида ушбу соҳага жиддий эътибор қаратилиши назарда тутилса, кўрсаткичлар 2020 йилга

бориб режадагидек 40 фоизга етиши ҳеч гап эмас.

2003 йилда лавозимга келган бош вазир Абдулла Аҳмад Бадави даврида қашшоқликни бартараф этиш, иқтисодий ўсишни тезлаштириш, шунингдек, таълим сифатини оширишга қаратилган режа қабул қилинган. Шу боис мамлакатнинг ўз олдига қўйган мақсадларини амалга ошириш қалити сифатида қаралаётган таълим соҳасига алоҳида эътибор берилган. Масалан, таълимнинг асосий бўғинларидан саналган спортни ривожлантириш шулар жумласидан. Малайзияда спорт масаласи миллий спорт кенгаши, миллий Олимпия қўмитаси, спорт турлари бўйича федерация, таълим вазирлиги ва бошқа идоралар томонидан тартибга солинади. Спортни ёшлар ўртасида оммалаштириш борасида олиб борилаётган ишлар бир-икки йиллик эмаслигини мактаб биринчиликларининг бу йил 51-мартга ўтказилганидан ҳам билиш мумкин.

Мамлакатдаги мактаб биринчиликлари спортнинг 19 тури бўйича

ўтказилади. Ҳар йили уларнинг ўтказилиш жойи штатлар бўйича ўзгарилади. Аксарият биринчиликлар таътил вақтларида ўтказилади. Таълим вазирлигининг спорт департаменти ўқувчиларнинг миллий биринчиликлардан ташқари жануби-шарқий Осиё минтақасидаги мактаб биринчиликларидаги иштирокини ҳам таъминлайди. Бу ҳудудда Малайзияга Таиланд, Индонезия, Филиппин, Сингапур жамоалари асосий рақиб ҳисобланади. Шунингдек, малайзиялик ёш футболчилар, бадминтончилар ва хоккейчилар Осиё мактаб биринчиликларининг доимий қатнашчиларидир.

Кўриниб турибдики, Малайзияда мактаб спортининг асосий ҳалқаси - мактаб биринчиликларидир. Мамлакатнинг қарийб барча мактабларида 2-3 та катта футбол майдони мавжуд. Бу ердаги машғулотлар ўқитувчилар раҳбарлиги остида ўтказилади. Эътиборингизни қизиқ бир жиҳатга қаратмоқчимиз. Гап шундаки, Малайзияда жисмоний тарбия ўқитувчилари ўз фани билан бир қаторда бошқа фанлар инглиз тили, малай тили, география, математикадан ҳам дарс беради. Ўрта мактабларда одатда 1000 нафар, нисбатан катта мактабларда эса 2000 нафар ўқувчи таҳсил олади. Мактабларда ўқувчиларнинг қизиқишига қараб ўнлаб клублар (тўғараклар) ташкил этилган. Булар қизил ҳоч, қадетлар, ўт ўчирувчилар, фан, музика, рақс, компьютер, турли спорт турлари ва бошқалар.

Малайзияда 10 та давлат университети ва 28 та педагогик ва техник коллежлар фаолият кўрсатади. Одатда, Малайзия олий ўқув юртиларига кириш имконияти STPM натижаларига боғлиқ бўлади. Айримлар эса академик даража олиш учун махсус дастурлар бўйича ўқийдилар. Бу «Sijil Pelajaran Malaysia» (SPM)га асосланган қисқа муддатли университет дастурларидир.

Қарийб барча хусусий ва айрим давлат ўқув муассасаларида таълим инглиз тилида олиб борилади. Шундай хусусий коллежлар ҳам мавжудки, улар Европа, Шимолий Америка, Австралия ва Янги Зеландия мамлакатларининг франчайзинг таълим дастурини тақлиф этади. Мазкур дастурлар 3+0 ҳам деб аталиб, унга кўра, таълимнинг уч йили ҳам Малайзияда ўтади. Яна бир дастур - твин бўйича эса таълимнинг 1 ёки 2 йили Малайзияда, қолган таълимнинг давлатдаги олий ўқув юртида ўтади. Бу ердаги талабалар кўп миллатли муҳитда ўқийдилар. Қарийб 45 минг талаба дунёнинг турли бурчакларидан келиб, айнан мана шу тропик ўлкада таълим олади.

Таълим бошқаруви таъмоиллари доимий англичиларни таълим жараёнига татбиқ этишга асосланган дейиш мумкин. Негаки, ўқиш ва ўқитишга тегишли барча қашфиёт ва янгилликлар вазирлик эъти-

боридан четда қолмайди ва самарали татбиқ этилади. Малайзия таълим сифатини ҳар томонлама оширишга интилади. Жумладан, таълим жараёнини техника ва технологиялар билан таъминлаш, шу аснода, педагоглари, ёш авлодни замон талабларига, келажакка тайёрлашга катта эътибор қаратилади. 2004 йилдаёқ Малайзия таълим вазирлиги таълим соҳасида жаҳоннинг юқори стандартларига эришиш мақсадида миллий мутахассислар ва мактаб ўқувчиларини тайёрлашга қаратилган ўқитишнинг электрон тизимини жорий этди. Ўша вақтда вазирлик яқин беш йилга мўлжалланган таълим тизимини ислоҳ этиш бўйича тadbирлар режасига эга эди.

Аввало ўқув режаси ўзгаририлиб, янги компьютерлар ва интернет тизимига уланган тармоқлар тизими ўрнатилди. Шундан сўнг ўқитувчилар учун ўқув материалларини қайта ишлаш жараёни бошланади. Мактабнинг биринчи ва иккинчи босқичи учун ўқув материаллари муваффақиятли тайёрланган, вазирлик учинчи босқични техник таъминлашга киришади.

Бу билан бир қадам олдинга ташлаган Таълим вазирлиги ўқувчиларга стандарт ўқув муҳитини тақлиф этади. Ушбу муҳит таълим бериш сифати, тил билиш ва турли методикалардан фойдаланиш даражасидан қатъий назар мамлакат ўқувчиларининг таълим олишида тенг ҳуқуқлилигини таъминлайди. Улар мультимедиа, 3D-анимация, моделлаш тизими ва видеодан фойдаланган ҳолда янада самарали ва қизиқarli ўқув жараёнига жалб этилади. Шунингдек, мамлакатда ўқувчиларнинг ўзлаштириш ва ҳулқини баҳолаб борувчи янги тизим ишлаб чиқилганки, у аънавий қўндаликлар ўрнини эгаллайди. Бунда ўқувчиларнинг баҳолари ва ўзини тутиши бўйича ёзувлар «Электрон ўқитувчи» дастури доирасида ташкил этилган махсус сайтларда эълон қилиб борилади.

Ўқитувчи ва ота-оналар ўртасидаги доимий мулоқотни таъминлаш мақсадида алоҳида чат-сайтлар ҳам яратилганки, унда томонлар бир-бирини қизиқтирган масалаларда суҳбатлашиб, ўз саволларига жавоб олишлари мумкин. Бир вақтнинг ўзида мазкур сайтлар орқали ўқувчиларнинг назорат ишлари, имтиҳонлардан олган баҳолари ҳам ота-оналарга етказиб турилади. Мазкур ангилж бошлангич ва ўрта мактабларда татбиқ этилган. Умуман олганда, бу каби техник таъминот, шунингдек, таълим мазмуни билан боғлиқ янгилликлар Малайзия таълим тизимида талайгина. Мамлакат бундан буён ҳам таълим, унинг бошқаруви соҳаларида мунтазам такомиллаштиш томон оидидамоқда. Зеро, таълимга эътибор - бу мамлакат келажиги олдидаги масъулият белгисидир.

Беҳзод ИСКАНДАР

ДУНЁДАН ДАРАКЛАР

Янги инфекция домида

Германияда ичак инфекцияси қурбонлари 12 кишидан ошган.

“Новости” хабарига кўра, Роберт Кох номидаги институт мутахассислари истеъмолчиларни бодринг, помидор, салат барглари пиширмай ейишдан эҳтиёт бўлишга қаҳирмоқда. Уларнинг фикрича, мазкур маҳсулотлар таркибиди хавфли бактерия бўлиши мумкин. Айни пайтга қадар ушбу касаллик билан боғлиқ 1200 та ҳолат қайд этилган. Фақатгина Гамбургнинг ўзиди беморлар сони беш юздан ортган. Янги инфекция, айниқса, шимолий Германия ҳудудиди тарқалган. Бутунжаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти берган маълумотига кўра, мазкур бактерия инсонга яхши пиширилмаган сабзавотлар, гўшт ва сут маҳсулотлари орқали юқади.

Амалий ҳаракат

Покистон қуролли қучлари мамлакат шимоли-ғарбиди «Толибон» радикал ҳаракатига қарши ҳаво ҳужумини амалга оширган.

Рейтер хабарига кўра, ҳужум оқибатида ҳаракатнинг 11 нафар вакили қурбон бўлган. Жараёнда иштирок этган самолётлар сони ва тури ҳақида маълумот берилмаган. Эслатиб ўтамиз, авиажўмлардан бир кун аввал Покистондаги маҳаллий газеталардан бири мамлакатнинг Шимолий Вазиристон ҳудудиди кенг қамровли ҳужумларни бошлаш арафасида эканлиги ҳақидаги хабарни эълон қилганди.

Интернет орқали

Буюк Британия виртуал кенгликдаги жиноятларга қарши «киберқурол» ишлаб чиқиш бўйича дастур қабул қилди, деб ёзади «Guardian» газетаси.

Британия Қуролли қучлар вазири Ник Харвининг айтишича, «киберкенгликдаги фаолият келажакда жанговар ҳаракатлар ҳудудининг бир қисмига айланади ва янги қурол миллий арсеналнинг интеграл қисми сифатида кўриб чиқилади». Нашрнинг таъкидлашича, бу Буюк Британияда компьютер вируслари ва бошқа зарар келтирувчи дастурий мосламаларни яратишни назарда тутувчи дастур мавжудлигини тасдиқловчи биринчи расмий далилдир.

Орадан икки йил ўтиб...

Атлантика тубиди 2009 йилда ҳалокатга учраган А-330 йўловчиларининг жасади олиб чиқилган.

Маълумотларга кўра, душанба куни Франциянинг авиаҳалокатларни текшириш бюроси ҳалок бўлганларнинг қариндошларини бундан хабардор этган. Шу пайтгача 3900 метр чуқурликдан 75 кишининг жасади олиб чиқилган, улардан 52 нафарининг шахси аниқланган. Ҳалокат чоғиди самолёт бортиди 228 киши бўлган.

Хорижий ОАВ хабарлари асосиди тайёрланди

● РАНГИН ДУНЁ

Маълумки, марварид ҳеч бир эътирозларсиз дунёдаги энг сирли, гаройиб ҳамда қимматбаҳо тош ҳисобланади.

НИМФА АФСОНАСИ

Қадимги юнон афсонасида марвариднинг ҳосил бўлиш жараёни баён этилади. Осмонда ерга тушган гўзал Нимфа океан сувини томоша қилаётиб, балиқчи йигит ҳар куни ёлғиз ўзи қайиқда балиқ овлаётганини кузатади. Бир куни Нимфа балиқчидан нима учун тугган ўлжаси кам бўлса ҳам ҳар куни балиқ овлашга келаетганини сўрайди. Йигит кун давомида тугган балигини сотиб, топган пулига бемор онаси учун дори-дармон олиб боришини айтади. Нимфанинг йигитга раҳми келади ва унинг ови бароридан келишига ёрдам беради. Балиқчи онаси тузалганидан сўнг бўлган воқеани гапириб беради. Она шу қизнинг қўлини сўра, дея ўлгига айтади. Нимфа йигитни севиб қолган боис унга рози бўлади. Хуллас, улар турмуш қуриб бахтли ҳаёт кечиришади. Уларнинг оиласида ўғил фарзанд дунёга келади. Қулларнинг би-

МАРВАРИДЛАР МАЛИКАСИ

ЁХУД ДЕНГИЗДАГИ ТОШҚОТГАН ОЙ ШУЪЛАСИ

рида осмон подшоҳи бу воқеадан хабар топиб Нимфани зиндонбанд этади. Йигитнинг омади чопмай қашшоқликда кун кечира бошлайди. Нимфа воқеадан хабар топгач яна ҳам азоб чека бошлайди. Унинг дув-дув тўкилган аламли кўз ёшлари океан тубидаги очик чиғаноклар ичига тушиб, марваридга айланади. Балиқчи йигит ночорликдан жонига қасд қилиб, ўзини сувга ташлайди. Сўнг бор океан тубини кўриб қолиш мақсадида кўз очган йигит, чиғаноклар ичидидаги марваридни кўриб яна ҳаётга қайтади.

ТАРИХГА НАЗАР

Марварид ҳақидаги ўйлар илк бор шумерларнинг эраимиздан аввалги 2300 йилдаги лой жадвалидан топилган. Жадвалда марварид «балиқ кўзи» номи билан аталган. Қадимги Хитой китобларидан бирида ёзилишича, узоқ йиллар ҳукмронлик қилган афсонавий подшоҳ Юю даврида марварид илк бор соғва сифатида тақдим этилган. Шундан сўнг марварид қимматбаҳо тошлар қаторидан ўрин ола бошлаган. Айтишлар-

рича, бу аънава Хитой, сўнг Японияда урфга қиради. Тарихдан маълум бўлишича, қадимги маликалар ўз даврида марваридни бошқа қимматбаҳо тошлардан афзал билишган. Малика Семирамида сарой байрамларида етти қават ипга терилган пушти ранг марварид тақшони хуш кўрган. Клеопатра эса қимматбаҳо

марвариднинг турли хилини махфий қутичада сақлаган. Қадимги Рим ва грек зодагонлари марваридни безак сифатида тақшони жуда яхши кўришган. Сабаби, марварид кўзга нур бағишлаб, жавобсиз сеvgидан ҳимоялайди, деб ўйлашган.

Шимолий Америкалик ҳиндулар ҳам ўз даврида дарё мар-

варидидан безак сифатида фойдаланишган. Форс бўғози ҳамда Полинезия ҳудудларидан топилган марварид «шарқона марварид» деб номланиб, у тошлар орасида энг қимматбаҳо саналган. Энг ноёб ҳамда камёб марварид қора марварид бўлиб, у кенг омма орасида «марваридлар маликаси» деган ном билан қадр толган. Ўз даврида Екатерина II қора марваридлар коллекциясини тўплаган. Ҳатто, маликада дунёдаги энг оғир ҳисобланган 3,9 граммли қора марварид бўлган. Афсуски, улар бизнинг давримизгача сақланиб қолмаган. Негаки, марвариднинг умри 150-200 йилдан ошмас экан. Бугунги кунда олимлар марварид сирларининг замирига етдик, дейишлариға қарамай, митти дурда ўзгача бир сир яширинганини инкор қилишмаяпти. Марварид азал-азалдан ўзининг жозибадорлиги билан ажралиб туради. Фақат шу тошга ишлов берилмайди. XV асрга, ҳали олмосга ишлов бериш йўлга қўйилиб, жавоҳир тош кашф қилингунига қадар марварид энг қимматбаҳо буюм ҳисобланган. Ўрта асрда марваридни нафақат бе-

зак сифатида, балки ундан завқ олиш мақсадида ҳам фойдаланиш урфга айланган. Шарқда ўрта аср даврида уч хил тош - ёқут, зумрад ҳамда марварид ўзаро рақобатлашган. Ўша даврдаги турли маросиму кечаларда аёлларнинг марварид мунчоқ тақиб юриши одат тусига кира бошлаган. Ҳатто, рассомлар суратдаги аёлга марварид мунчоқлар ёрдамида зеб беришга ҳаракат қилишган. Бу даврда шоҳона либосларга, дуру жавохирлар билан безак бериш янада авж олади. Аммо, жавоҳир кашф қилинганидан сўнг марварид урфдан чиқиб қолади.

XX аср бошларида марваридга бўлган эҳтиёж яна орта бошлайди. Дунё бозорида японияликларнинг сунъий марвариди пайдо бўлади. Сунъий марварид шакли ва ялтироқлиги жиҳатидан ҳақиқийсидан ҳеч фарқ қилмайди. Ҳозирги кунда Хитой, Австралия ва Япония давлатлари томонидан сунъий марварид ишлаб чиқарилиши натижасида дунё бозорида марварид савдоси юқори кўрсаткичларга чиқди. Асл айнимас деганларидек, инсониятнинг соф марваридга бўлган иштиёқи ҳаливери сўнмаса керак.

Маҳфуза ХУДАЙБЕРГАНОВА, «Milliy tiklanish» муҳбири

ТАҚДИМОТ

Миллий матбуот марказида ватанимиз мустақиллигининг 20 йиллигига бағишлаб Имом Бухорий халқаро маркази томонидан «Ўзбекистон — буюк алломалар юрти» лойиҳаси доирасида тайёрланган китоблар тақдироти бўлиб ўтди.

Унда сўзга чиққан Ўзбекистон мусулмонлар идораси, Инсон ҳуқуқлари бўйича миллий марказ, Тошкент ислом университети вакиллари Президентимиз Ислам Каримов ташаббуси билан бундан уч йил муқаддам Самарқандда ташкил этилган ҳадис илмининг султони, буюк ватандошимиз Имом Бухорий номи билан аталадиган халқаро марказда олиб борилаётган илмий тадқиқот ишлари, нашр этилаётган китоблар қўлами ва мазмун-моҳияти халқимиз, айниқса, ёшларимиз онгига буюк аждодларимиз, улар қолдирган бетакорор илмий-маънавий меросга бўлган ҳурмат ва эътиборни янада кучайтириш лозимлигига эътибор қаратилди.

— Имом Бухорий халқаро маркази юртимиздан етишиб чиққан 40 нафар аллома ҳаёти ва меросига бағишланган «Ўзбекистон — буюк алломалар юрти» (биринчи китоб), буюк муҳаддис Имом Бухорий ҳазратларининг ибратли ҳаёт йўллари ва бекиёс илмий-маънавий мероси ёритилган «Имом ал-Бухорий» ва «Ҳадис илмининг султони», Мовароуннахр заминидан етишиб чиққан буюк аллома Абдуллоҳ ибн Муборак Марвазийнинг ибратга бой ҳаёт йўли ва юксак инсоний фазилатларига бағишланган «Буюк донишманд» китоблари ва «Шаҳобуддин Умар Суҳравардий» рисоласини нашр этди, дейди халқаро марказ раҳбари, профессор Убайдулла Уватов. — Шунингдек, юртимиздан етишиб чиққан 12 нафар аллома ҳаёти ва ижоди оид рангли плакат, 10 нафар мутафаккирларимиз ҳаёти ва бебаҳо меросига доир кичик форматли лотин ҳамда кирилл ёзувларидаги кичик рисолалар сериясининг биринчи ўнлагиининг чоп этилиши ҳам китобхонлар, айниқса, талаба ёшларимизга манзур бўлади, деган умиддамиз.

М.ХУДАЙБЕРГАНОВА,
«Milliy tiklanish» мухбири

ЎҚУВ-СЕМИНАР

Маданият ва спорт ишлари вазирлиги Республика халқ ижодиёти ва маданий-маърифий ишлар илмий методик ҳамда ахборот маркази томонидан маданият ва истироҳат боғларининг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш, уларнинг фаолиятини янада такомиллаштириш мақсадида амалий ўқув семинари ўтказилди.

Семинар ишида жойларда амалга оширилаётган ишлар юзасидан ҳудудий ишчи гуруҳларнинг ҳисоботлари тингланди. Шунингдек, семинарда боғ раҳбарлари ва мутахассисларининг малакасини ошириш ҳамда қайта тайёрлаш масаласи ҳам кўриб чиқилди. Пойтахтимиздаги Мирзо Улугбек номидаги маданият ва истироҳат боғига қўлган семинар давомида иштирокчилар боғ тарихи, унинг фаолияти тўғрисида қисқача маълумотга эга бўлишди, хорижий сармоядорлар томонидан келтирилган замонавий аттракцион ва ўйин қурилмалари билан танишишди. Семинар ўзаро тажриба алмашув руҳида ниятларига етди.

Курбонмурот АМОНҚУЛОВ,
Республика халқ ижодиёти ва маданий-маърифий ишлар илмий-методик ҳамда ахборот маркази бўлим бошлиғи

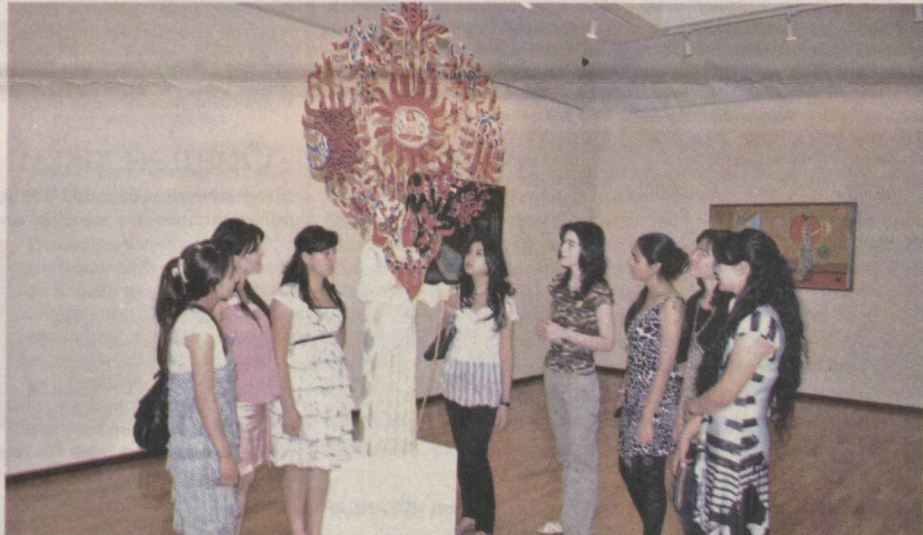
ТАШРИФ**ТАСВИРИЙ САНЪАТ ГАЛЕРЕЯСИ**

Пойтахтимизнинг кўрқига кўрк қўшиб турган Ўзбекистон тасвирий санъат галереяси ўзида шарқона меъморий анъаналарни замонавий жиолар билан уйғунлаштира олган. Саройнинг улутвор пештоқини кўтариб турган ўттиз икки муазам устун, деворининг кўнгила хуш ёқувчи ранги жамикки миллий сифат ва хусусиятларни ўзида жамлаган.

Галереянинг марказий зали очмий тусда, гумбаз токидаги тилла суви югиртирилган ислимий безаклар унга ўзгача чирой бағишласа, жололаниб турган улкан биллур қандил беихтиёр ўзига жалб қилади. Галерея деворларидан эса ажойиб санъат асарлари ўрин олган.

Ғоятда нафис ва ораста залга киришимиз билан санъат дунёсида яшай бошладик. Галерея тарихи, бугуни ва келажақдаги режалари ҳақида директор муо-

тида шахсий кўргазмаларни ўтказиш ҳам йилдан-йилга кўпайиб бораётганини кўрсатади. Бундан ташқари, галереямизда болаларга бағишланган турли тadbирлар ўтказиш йўлга қўйилган. Болалонларимиз учун ҳар йили киши таътил кунларида «Янги йил эртаклари» болалар кўргазмасини ўтказиш анъана тусини олган. Шу ўринда Тошкент шаҳрининг 2200 йиллигига бағишлаб ўтказилган «Ўзал Тошкентим» танловини эслаб ўтмаслик-

вини, санъатшунослик фанлари доктори Камола Акилова шундай дейди:

— Ўзбекистон тасвирий санъат галереяси 2004 йил мустақиллик байрами арафасида Президентимиз Фармонига асосан ташкил этилган. Ташқи иқтисодий фаолият Миллий банкнинг беминнат кўмаги туфайли галерея бадий меросимизнинг ўлмас намуналари билан бойиди. Бугунги кунга келиб эса галерея XX аср Ўзбекистон тасвирий санъатининг барча даврлари, мактаблари, йўналишлари ва етук rassomлар ижодини ўзида акс эттирган бой тўпламга эга.

Галереянинг асосий мақсади кенг жамоатчиликни мамлакатимиз ва хорижий мамлакатларнинг бой бадий маданиятини тасвирий санъатнинг турли йўналишлари орқали намойиш этишдир. Ўтган йиллар давомида бу ерда кўплаб янги кўргазма лойиҳалари, ўзига хос танлов ва кўргазмалар ўтказилди. Жумладан, 2001 йилдаги IV Тошкент Халқаро замонавий санъат биеналеси Шунингдек, «SCENOFEST» (ижодга маҳкум этилганлар), Николай Пакнинг «Мафункор лаҳза», таниқли ўзбек rassomлари А.Валков, Ж.Умарбеков, Н.Шин, Ж.Усмонов, Г.Султонова, И.Сандлернинг кўргазмалари бўлиб ўтган. Бу ҳол ўз навба-

нинг илоҳи йўқ. Зеро, танловдан кўзланган асосий мақсад — Тошкент мавзусида тасвирий санъатнинг барча турлари ва жанрларида янги санъат асарларининг яратилишига эришиш, rassomларнинг ижодий фаолиятини янада жонлантириш, кенг жамоатчиликни пойтахтимиз тарихи, унинг бугунги нафасини акс эттирувчи рангтасвир, графика ва ҳайкалтарошчиликнинг энг саранамуналарини намойиш этишдан иборат эди. Назаримда биз мазкур тadbирлар орқали қўтилган натижаларга эришганмиз.

Қолаверса, икки йилдан буён аъна тусини олган «5+1» гуруҳининг кўргазмаси ақтуал санъат тарғиб этиб келмоқда. Маълумки, ақтуал санъат сўнгги йилларда Ўзбекистон санъатининг ажралмас қисмига айланиб улгурди. Шу нуктаи назардан мазкур кўргазманинг ташкил этилиши сабаб ҳам ҳозирги кунда оммалашиб бораётган ақтуал санъат йўналишида ижод қилаётган истеъдодларга рағбат ва имкон яратишдан иборатдир. Кўргазма кўп жиҳатдан ҳаётнинг доимий ўзгарувчанлигига хос янги тенденция, шакл, материал ва технологиялар, дунё бадий тажрибаси кўринишларини ўзида жамлаган. Бу эса республика-мизда ўсиб келаётган ёш усталарнинг ўз дунёқарашларини

КЎЗГҲ

тўла-тўқис ифода этишлари учун рағбатлантирувчи омил ҳисобланади. Шуниси эътиборлики, галерея раҳбарияти ёш rassomларнинг ижодий салоҳиятини юксалтиришга кенг имкониятлар яратиш билан бир қаторда дадил изланишлар учун жой ҳам ажратади.

Тошошабинларни кўргазмалар воситасида хорижлик таниқли rassomлар ижоди билан ҳам таништириб борамиз. Масалан, ўтган йилнинг ёзида ШХТга аъзо мамлакатлар rassomларининг ҳам кўргазмаси бўлиб ўтди. «Silentium» номли замонавий санъат кўргазмаси Гёте институти, «Ўзбекистон маданияти ва санъати форуми» ва бошқа нуфузли ташкилотлар билан изчил ҳамкорлик йўлга қўйилди. Бу эса ўзбек тасвирий санъат дурдоналарини чет элларда тарғиб қилишга ва хориж тасвирий санъатининг мумтоз намуналари билан ватандошларимизни таништириб боришга имкон бермоқда. Жумладан, Гёте институти Макс Эрнст, Вольс, Герхард Рихтер, Дитрих Хоффмайстер, Гюнтер Юккер каби жаҳонга машҳур немис ва бошқа кўплаб европалик rassomларнинг кўргазмалари ташкил этишда ақидан кўмак беради. Уларнинг ҳаёти ва ижоди оид махсус ҳужжатли фильмлар, шунингдек, америкаликларнинг «Жаз» санъатига бағишланган кўргазмаларини илмий музоҳабаларга уланиб кетади. Шунингдек, Галереяда франциялик rassom Шарл де Гол ҳамда корейлик rassom Юн Кён-А кўргазмаси ҳам бўлиб ўтди.

Айни пайтда истеъдодли ҳайкалтарош Мухтор Абулқулов хотирасига бағишланган «Тугалланмаган парвоз» кўргазмаси бўлиб ўтмоқда. Кўргазмада намойиш этилган асарларнинг композицион ва пластик ечимларида ўзига хослик, бир илгашда кўзга ташланадиган кескинлик ижодкорнинг қалб тубида яшириниб ётган сокин табиатнинг қарама-қарши ифодасини намойиш эта олган.

замон, ўтмиш аждодларимиз гавдаланади. Айниқса, rassomнинг ҳар бир ишида миллийликни намойиш қилиб бергани таҳсинга лойиқ.

Зубайда ТОИРОВА,
ЎЗДЖТУ талабаси:

— Галереядаги ҳар бир асарда миллийлигимиз ва бой тарихимиз ранглар воситасида тасвирланган. Айниқса, бошқа миллатга мансуб rassomларнинг турмуш тарзимишни ўхшатиб тасвирлаганига қўйил қоласан киши. Масалан, Ю.Талдыкиннинг 1975 йилда ишланган «Ургут сўзанасидаги натюрморт» асаридаги нақшларни кўриб, rassomнинг миллий анъаналаримизга бўлган ҳурмат-эътибори нақадар баланд эканини ҳис қилдим. Л.Бурэнинг 1906 йилда чизилган «Лаби ҳовуз» асарини томоша қилар эканман, миллатимиз тарихидан озми-кўпми воқиф бўлгандай бўлдим.

Галереяда тасвирий санъат асарлари билан бирга, ноёб тангалар коллекцияси учун ажратилган бўлим ҳам мавжуд. Кўргазмада эрамизга қадар V асрдан то ўтган асрнинг йигирманчи йилларигача зарб этилган икки мингдан ортиқ нодир танга жой олган.

Икки қаватли кўркам ва муаззам кошонанинг кўргазма заллари уч ярим минг квадрат метрлик экспозиция майдонини ташкил этади. Бундан ташқари, кино ва маъруза заллари, кутубхона ва устакхона, мажлис зал, маҳорат студияси, кафетерий, бадий салон — ҳамма-ҳаммаси бир қарашда шу саройда жам бўлган, уларнинг барчасида мўътадил ҳарорат муқим сақланиши, иншоотнинг шарқона орас-талиги ҳар қандай кишини ҳайратга солиши шубҳасиз.

КЎРГАЗМА ЗАЛЛАРИДА

Rassom Жамол Усмоновнинг «Инькос» номли шахсий кўргазмасида ердаги ҳаёт ва борлиқ ҳақидаги азалий тушунчалар устунлик қилади. Томошабин ҳукмига ой остидаги ҳаёт, тирик мавжудотларнинг вужудга келиши билан боғлиқ гоё ҳақида фикрлаш ҳавола этилган.

Инна Сандлернинг илк кўргазмаси «Нотўғри ўйинлар (Киёфалар ва чехралар)» инсон шахсининг мураккаблиги, қарама-қаршиликларга бой ва ноёблигини мушоҳада қилишга чорлайди. Муаллиф портретда «макон, вақт ва ички ҳаракат тушунчалари бизнинг турли ҳиссиётларимиз, фикр ва ҳажонларимиздан келиб чиқшини» киёфалар орқали таъкидлайди. Rassom ўз асарларида шахсининг ички дунёсини ўзининг шахсий кузатишлари асосида очиб беришга ҳаракат қилган.

V Тошкент Халқаро замонавий санъат Биеналеси доирасида бўлиб ўтадиган «Туркистон римейки» лойиҳасининг асосий мақсади — XIX аср охири XX аср бошларида фото усталари томонидан моҳирона акс эттирилган ўша давр инсонлари, шаҳар кўринишлари, меъморчилик устакхоналарининг кўринишларини фотосуратларда акс эттиришдир. Ушбу манзаралар замонавий rassomлар томонидан рангтасвир орқали ёритиб бериш билан бирга турли эстетик ва технология афзаликлари (рангтасвир, видео-арт, перформанс, графика, фото) ҳам ўз тажассумини топган. Мазкур лойиҳани амалга ошириш қайсидир маънода ҳозирги авлод онгига узилган «вақт ипи»ни қайта боғлашга хизмат қилиши шубҳасиз.

Дилфуза РЎЗИЕВА,
«Milliy tiklanish» мухбири

ТАХРИР ХАЙЪАТИ Ахтам ТУРСУНОВ, Ахрор АҲМЕДОВ, Ғолибшер ЗИЯЕВ, Сувон НАҲБИДДИНОВ, Мухаммаджон ҚУРОНОВ, Ғафуржон МУҲАМЕДОВ, Улугбек МУҲАММАДИЕВ, Шоира УМАРОВА, Исмат ХУДОЁЕВОВ, Рустам ҚОСИМОВ, Эркин ЮСУПОВ, Баҳодир ШАРОФОВ, Арслон ЭШМУРОДОВ

Бош муҳаррир: Жалолиддин САФОЕВ

ТАХРИРЯТ МАНЗИЛИ: Тошкент-100000, Амир Темур кўчаси, 1-тор кўча, 2-уй

Газета тахририят компьютер марказида терилди ва саҳифаланди

ТЕЛЕФОНЛАР: (8-371) Кабулхона 234-69-55, Парламент ва партия ҳаёти бўлими (факс): 234-01-47

Бош муҳаррир ўринбосари 234-87-74, Бухгалтерия 234-87-73, Компьютер хонаси 234-86-41.

Ҳажми 4 босма табоқ офсет усулида босилди. Қороз бичими А-2

«ШАРҚ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди.

Қорхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй

ЎГИТ

Дилингда ишқ бўлса, муסיқа эмас,
Туя қадами ҳам уйғотар ҳавас.

Чиқиб кетмиш кимнинг қўлидан жилов,
Қор қилмас секинроқ юр, деган ўндов.

БИЛАСИЗМИ?

Япония таркибига салкам 3900 та орол қиради.

Ганг дельтаси дунёдаги барча дарёлардан ҳам каттароқ.

Дунёдаги энг баланд 25 та чўққининг 19 таси Ҳимолай тоғларида жойлашган.

ТУРФА ОЛАМ**ЯНГИ ДИНОЗАВР**

ПАЛЕОНТОЛОГЛАР УЛКАН ТЕРОПОД ДИНОЗАВРИНИНГ ЯНГИ ТУРИНИ «КАШФ» ҚИЛИШДИ.

Хитойдан топиладиган ушбу динозавр Р.Рекс динозаврларининг энг яқин қариндоши бўлиб, эни 11 м., бўйи 4 м., оғирлиги салкам 6 тонна бўлган экан. Олимларнинг ҳулосасига кўра, Zhuchengtyrannus magnus номини олган янги динозаврлар барча тероподлар каби ўтхўр бўлишган. Олимларнинг ҳулосасига қараганда, ушбу улкан динозаврлар бундан бир неча асрлар илгари Шимолий Америка ва Шарқий Осиё ҳудудида яшашган экан.

МУЗЕЙГА ТУҲФА

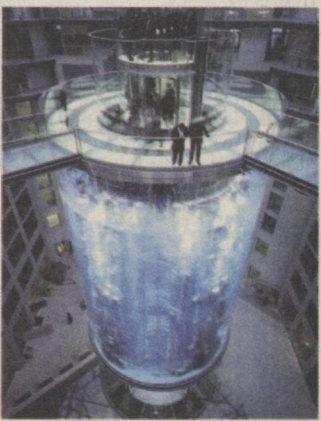
БАРСЕЛОНА (ИСПАНИЯ)ДАГИ ЗАМОНАВИЙ САНЪАТ МУЗЕЙИ ФОТОСУРАТЧИ ГОРДОН МАТТ-КЛАРКНИНГ 44 ТА СУРАТИНИ ҚЎЛГА КИРИТДИ.

Оқ-қора суратлар 25x20 см. ўлчамда бўлиб, уларда асосан Нью-Йорк шаҳридаги ноанъанавий кўриниш ва меъморий ечимга эга уйлар акс этган. Мазкур суратлар музейга чилилик коллекционер Гарльд Берг томонидан ҳадя қилинган. Маълумки, Гордон архитекторлик ишига жудаям қизиққан. Узоқ йиллар давомида фотоаппарат ёрдамида уйларнинг меъморий ечимини ўрганиб келган. Унинг шахсий кузатувлари ва таклифлари архитектура соҳасида улкан ўзгаришлар қилган эди. Шунини инобатга олган музей 2012 йили ана шу суратлар асосида «Матт-Кларкнинг уйлари» номли махсус фотозэкспозиция очишини режалаштираётти.

ЭНГ ЙИРИК АКВАРИУМ

БРАЗИЛИЯДА ДУНЁДАГИ ЭНГ ЙИРИК ЧУЧУК СУВЛИ «ПАНТАНАЛ» АКВАРИУМИНИНГ ҚУРИЛИШИ БОШЛАНДИ.

Манбада келтирилишича, аквариум мамлакатнинг Кампу-Гранди шаҳрида барпо этилади. 2013 йили тўлиқ ишга туширилиши кутилаётган аквариум учун кетадиган сарф-харажатлар салкам 52,5 млн. долларга баҳоланмоқда. Чучук сувли аквариумда 7 мингдан ортиқ балиқ ва бошқа сув жониворлари ҳам яшайди. Лойиҳадан кўзланган асосий мақсад шаҳарга кўпроқ сайёҳларни жалб қилиш. Қолаверса, Пантанал аквариуми илмий тадқиқот ва экологик таълим маркази сифатида ҳам фаолият юритиши кўзда тутилган.

НОМАЪЛУМ ЭҲРОМЛАР

АМЕРИКА ОЛИМЛАРИ КЎПЧИЛИК УЧУН НОМАЪЛУМ БЎЛГАН 17 ТА МИСР ЭҲРОМИНИ АНИҚЛАШГА МУВАФФАҚ БЎЛИШДИ.

Сунъий йўлдош орқали олинган фотосуратлар ушбу ҳудудда ерости эҳромлари борлигини кўрсатган. Шунингдек, инфрақизил нурлар 3 мингга яқин қадимги Миср турар-жойларини ҳам аниқлаб берган. Айни чоғда олимлар қойноқдан олинган маълумотлар асосида иккита номаълум эҳром топганликларини тасдиқлашди. Энг қизиғи, олимлар сунъий йўлдош тақдим этган суратларга қараб ер остидаги эҳромларни ҳеч бир қийинчиликсиз топишган.

З.ЗОИРЖОНОВ тайёрлади

Газета ҳафтанинг чоршанба кўни чиқади. Газета Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлиги томонидан № 0223 рақами билан рўйхатдан ўтган. Буюртма — Г 623, Адади — 7201
Саҳифаловчи: Акбар ШОДИЕВ
Навбатчи муҳаррир: Исмат ХУДОЁЕВ
Навбатчи: Дилфуза РЎЗИЕВА
Электрон почта: e-mail: milliyit@sarkor.uz

Босишга топшириш вақти — 21.00.
Топширилди — 21.00.